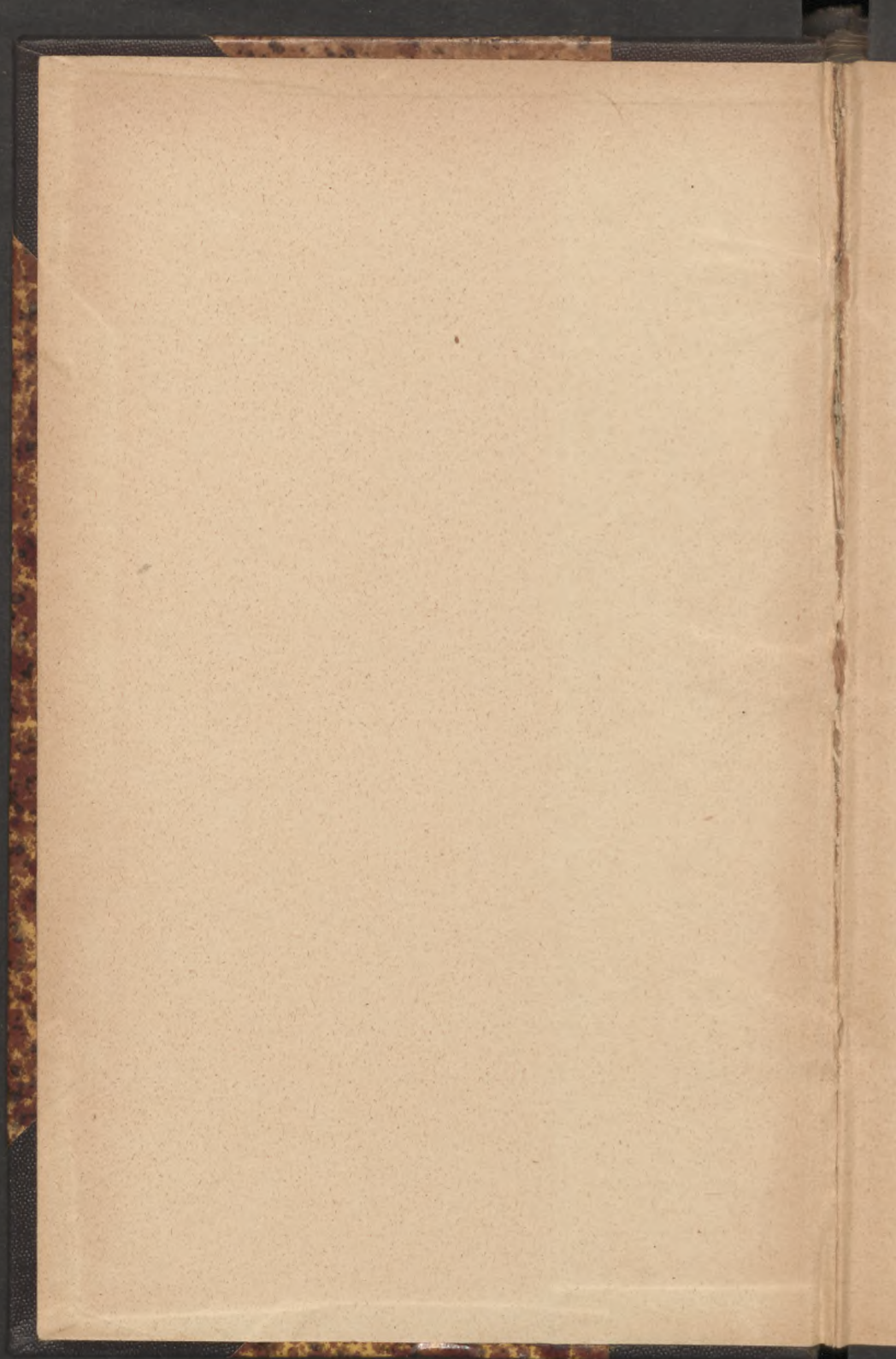
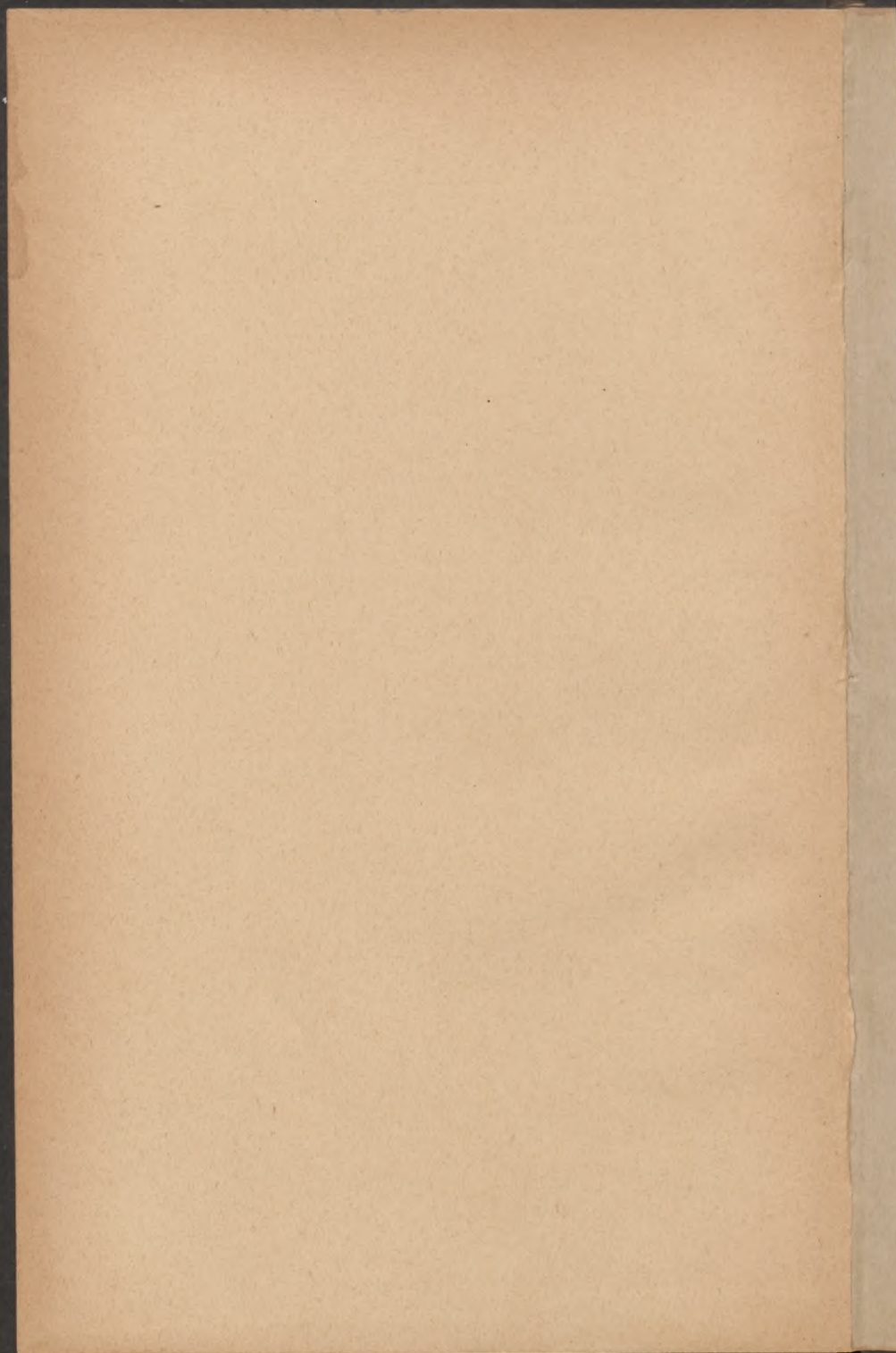

76.456

➤ PÉTERFI TAMÁS ◁

PARASZT DRÁMA

➤ REGÉNY ◁

Ára 1 korona

KIADJA ADI ÁRPÁD MAROSVÁSÁRHELYT
1898.

~~P.O. kung.~~
1251 ja

➤ PÉTERFI TAMÁS ◊

PARASZT DRÁMA

➤ REGÉNY ➤

KIADJA ADI ÁRPÁD MAROSVÁSÁRHELYT
1898.

76456

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Hővedéknapló
189 év 610. sz.

A marosvásárhelyi kereskedőnek
hiszteletére ajánlja

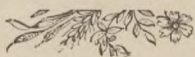
a Szerző.

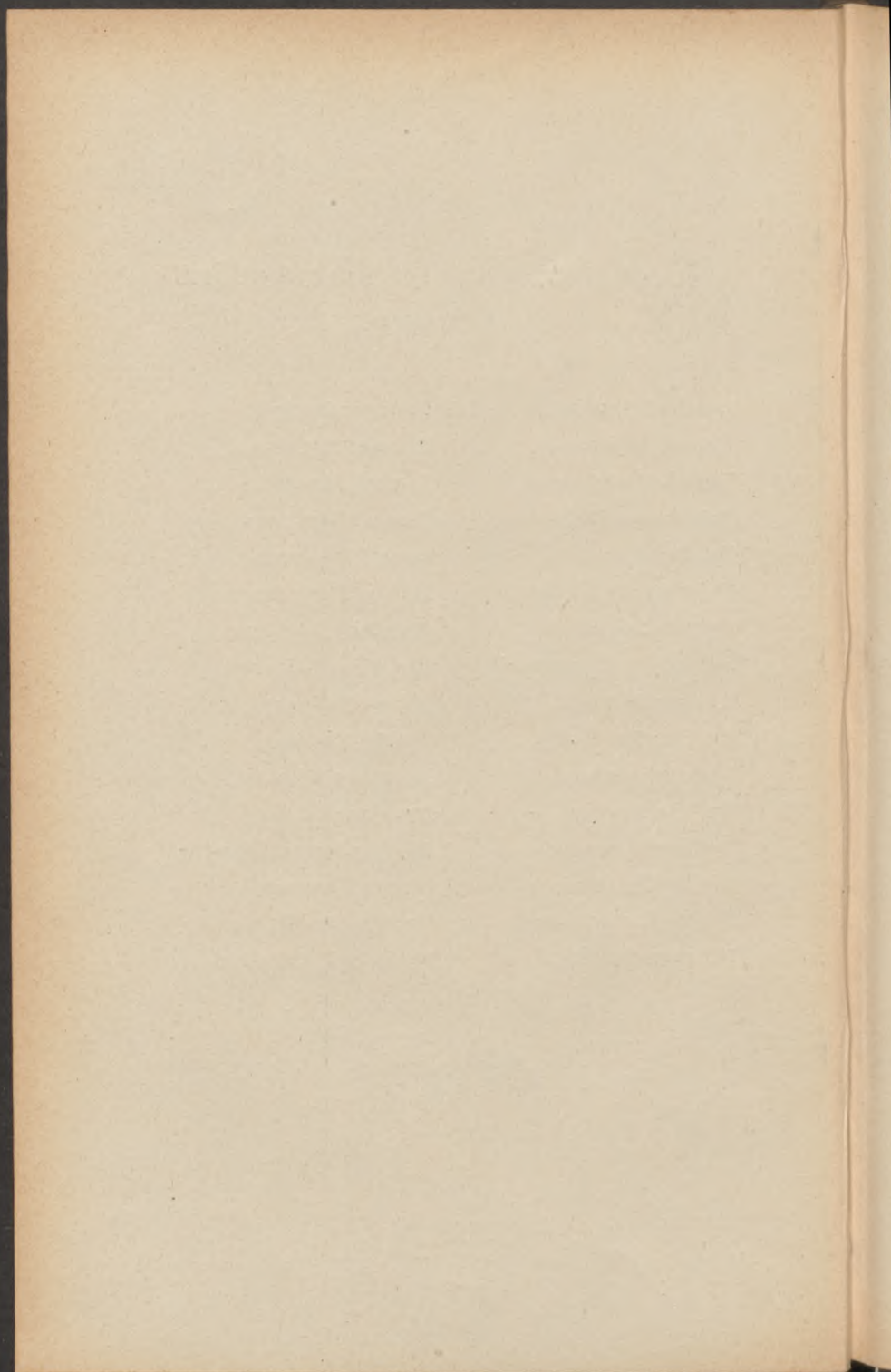

76456

A marosvásárhelyi kereskedőnek
névsora.

Bartha Károlyné,	Holczer Gézáné,
Barscht Károlyné,	Izmael Károlyné,
Bogdánffy Istvánné,	Izmael Jánosné,
Bocsánczy Mártonné,	Izmael Mártonné,
Bucher Pálné,	Izmael Ferenczné,
Csákány Joáchimné,	Kaupe Ferenczné,
Császár Józsefné,	Kondray Jánosné,
Dávidovits Ferenczné,	Kondray Mártonné,
Dudutz Jánosné,	Návay Tódorné,
Dudutz Ferenczné,	Petelei Jánosné,
Dudutz Istvánné,	Pototzky Péterné,
Dudutz Antalné,	Pototzky Ödönné,
Ecwvert Józsefné,	Reichardsperg Józsefné,
Gáspár Gyuláné,	Simon Ferenczné,
Harmath Sándorné	Temesváry Mihályné,
Holczer Gyuláné,	Vadady F. Sándorné.

ELŐSZÓ,

ZABADSÁGHARCZUNK 50-ik évfordulóját ünnepli a magyar nemzet. Jelen regényemet a dicső, nagy napok emlékére szántam, s éppen ezért az erdélyi véres küzdelmek egy kis részét mutatom be könyvem lapjain.

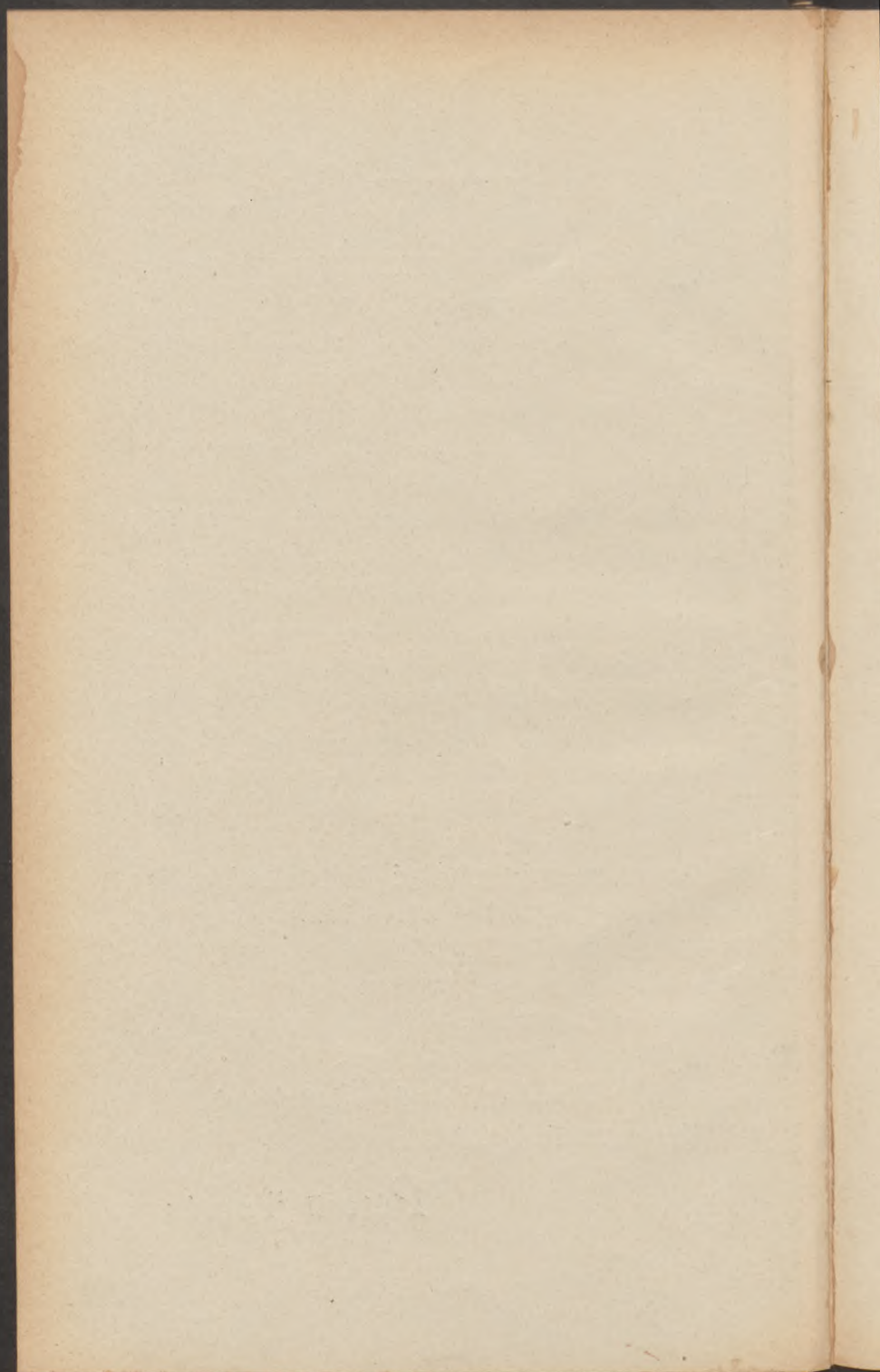
Nem kerestem a borzalmas vérfürdők színhelyeit, mint Nagy-Enyed!... Zalathna!... hanem a lehetőségig óvakodtam a hajmeresztő kínzások leírásától, melyekből — sajnos! bőven kijutott a kis Erdélynek,

„**Paraszt-dráma**“ czimű könyvem egy kis darab a nehéz, de annál dicsőbb küzdelmekből, melyet elolvasva: minden hazafi, minden honleány lelkesülni tanul édes hazánkért és a szabadságért.

A **marosvásárhelyi kereskedőnek** nemes támogatásukkal tették lehetővé könyvem megjelenését. Fogadják egyen-egyenként hálás köszönetemet, s midőn könyvemet tiszteletükre ajánlom fel: kívánom, hogy méltó emlék legyen a nemes tettehez!

Maradok hazafias tisztelettel
Marosvásárhelyt, 1898.

Péterfi Tamás.

ELSŐ FEJEZET.

Az öreg molnár.

OL a kanyargó Marosnak csendes
habjai sétálnak le, fűzek árnyától
eltakarva, a jobbparton fekszik a
folyótól félórányira, Kis Székelyfalva.
De csalódik, ki nevérol ítélve, lako-
sait székelyeknek gondolja! Nem.
E kis falunak lakói, az uraságot kivéve,
mind oláhok.

Történetünk ideje a magyar szabadság-
harcz napjaiban esik, mikor egy oláh faluban
egyetlen magyar urnak lakni, annyit tett:
mint az órának mind a hatvan perczében
egyszer elkészülni a legborzasztóbb nemére
a halálnak. És Bárdy Akos, a kis-székelyi
uraság mégis a legcsendesebb napjait élte
kicsiny családi körében.

Egyik rémbir a másik után jött. Minden
később érkező borzalmasabb akart lenni az
elsőnél. A zalathnai vérfürdő hírére annyit

tett a kis-székelyi uraság, hogy az öreg oláh malommester helyébe egy háromszéki székely családot hozott ki a lófejes góbék közül.

Balog János, az öreg malommester korához, képest igen jól birta magát, ugyanynyira, hogy a hatvan éves arcához kitartó mondhatni fiatal erővel rendelkezett. Családja — felesége halála óta, — fiából a deli Balog Izrából, meg a szelidségéről példás leányából, Eszterből állott. Cselédeket nem hoztak magokkal, mivel nem találtak vállalkozó szellemet a szolgáló nép között, aki életét megköczkáltassa egy oláh faluban a vésznapok alatt.

Az öreg éppen most szállott le lováról a kastély előtt. A malomházból jött egyedül, hogy személyesen jelentkezék az uraságnál.

— Csakhogy itt van Balog bácsi! — szolt eléje a lépcsők aljáig lejött Bárdy.

Balog János előbb végignézett vagy kétszer az új gazdáján, aki ötven annyira várta. Aztán köszönté. Bárdy szép, középmagas szőke alak, igazi magyaros, kerek arczat szakál veszi körül, s ajkainak minden mozdulatában kedvesség látszik, de meg van mind-ezek mellett büszke, nemes tartása, mi a magyarnak szépséget kölcsönöz. Harmincz-harminczöt éves lehet, a féfikornak tavaszán

van még, amit ruganyos mozdulatai szintén elárulnak.

— Megjöttem. De hirhozó is vagyok!

— Éppen ezért siettem elébe Balog bácsi, — szólt Bárdy kezét szoritva a lófeő székelylel, — nem akarom hogy nők előtt a háborúról beszéljünk.

— Hej, de csehül állanak itt a dolgok jó uram mindenfelé. Magunkat védeni kell. Mert megvallom: valaki másért nem jöttem volna én Háromszékről, Aldobojból ide az oláhok keze közé, de hát az öreg urral, az édes atyussal, jó baráti viszonyban éltünk. Többször volt vendége egyszerű házaamnak, mert...

— Tudom, tudom, édes Balog bácsi! Nem is úgy fogadom, mint egy ezer idegent. Balog bácsi szintén a szilvafások (apró nemes) közé tartozik.

— Hétszilvafás!

— Mindjárt gondoltam. Menjünk be!

— De ni! — szólt az öreg molnár halakban — egy kis pakkocskát is hoztam ám! Jó lesz eltenni, ha!?... ha!... A jó Isten tudja mi lesz később, mert csehül állunk.

— Mi volna az? — kérdezé Bárdy sutogva.

— Négy kűs hordó puskaapor, meg egy pár fegyver, pisztoly, aztán még lándzsa, meg kard is akad közöttte.

— Ugyan minek?!

— Majd meglássuk! — csóválta a fejét a molnár bácsi.

— Nincs kettőnkön kívül egy magyar férfi a faluba!

— Hm!?... Ez baj!...

— De hiszen előre megírtam.

— Muszáj azt nekem mind elhinni, ami írva van?...

— Nem. De a dolog így áll.

— Szomorú, ha igaz! Hová helyezzem el a hozottakat?

— Egyelőre magánál tartsa meg Balog bácsi. Majd gondolkozunk felőle. Most menjünk be.

— Remélem megtekinti?

— Lesétálok östve, tízóra után, ha a hold feljött. Csak tessék előre Balog bácsi! — biztatá az öreget Bárdy Akos ur.

Ott benn még szívélyesebben fogadták az öreget. Bárdyné egy igazi magyar háziasszony szokása szerint bánt az öreggel, hogy majdnem elkényesztette a vén lófeő székelyt. De valjuk meg: Balog János nem afféle parasztgóbé! Látszik rajta a jobb idők nyoma minden mozdulatában, szavaiban pedig oly kellemesen kifejeződik az apró székelynemes gondolkozás. Eddig őt uralták, — most ő ural mást! egyéb változás nincs rajta.

— Édes Irma, ajánlom Balog bácsit, az új malommestert! — fordult nejéhez Bárdy, amint beléptek.

— Csak egy háromszéki lófejes, nagyságos asszonyom. Errefelé, amint látom, ritkaság számba megy a magyar! — s kezét csókolt a karcsu nőnek.

— Örvendek, hogy magyar szót hallok az új malommestertől! Csak egyedül van?

— Hárman vagyunk, nagyságos asszonyom, Izra fiam, a nagyobb. Most huszonnégy éves.

— Milyen furcsa neve van!

— Székelyföldön igen gyakori. Van ott Izsák, Dávid, Efrain, Manassé, Benjámín és még Isten tudja mennyiféle szent ember az ó-testamentumból. De szép név ez nagyságos asszonyom. Én választottam neki. Balog Izra!...

— Jól hangzik!

— A leányom tizennyolcz éves mult. Eszternek hívják. Ez is furcsa?

— Nem. Eszter néven többet ismerek.

— Pedig az ó-testamentumból kerestem ki ezt is

— És neje?

— Két éve meghalt, — az Ur nyugasztalja meg!

— Miért nem hozta magával gyermekeit?

— Itt vannak kérem szépen, de az első

parádés látogatást egymagamban akartam tenni. Majd beszélhet gyermekeimmal is nagyságos asszonyom. Igen szigorú rendben nevelt gyermekek mind a ketten.

— Beszélnek románul is?

— Nem. Csak madárnyelven tudnak a magyarok kívül.

— Hát az miféle csodabogár? — szólt mosolyogva közbe Bárdy.

— Köztünk különbözők a rangok kérem szépen. Például a napszámos nép előtt nem beszélhetünk mindent, hogy megértsék. Tehát madárnyelven szólunk róla egymás között, mit a paraszt nem ért meg.

— És hol tanulják azt?

— Egymástól, mint a fonást, szövést.

— Valóban óhajtanám hallani azt az új nyelvet. Érdekes!

— Még ráunhat nagyságos asszonyom! Mert olyan az, akár a szarka csörgése, minden szótagot kétszer kell benne mondani.

— Kicsi mama! Itt van még az a bácsi?

— kiáltott ki egy kedves gyermekhang a szomszéd szobából.

— Itt van angyalom! Nem jössz ki? — kérdezé Bárdyné a kis szőke leánykát édesgetve.

— Nem, mert félek tőle!

— Hallja Balog bácsi? — fordult az öreghez Bárdy, — a kis lányom fél!

— Ej, pedig ha sejtené, hogy honnan jöttem, tudom nem félne!?!... — szólt Balog bácsi.

— Ugyan honnan? — kérdezik idekinn az öreget érdeklődve, hogy ezáltal kíváncsivá tegyék és kicsalják a kicsikét.

— Virágos országnak arany városából, tulipán királynak fényes udvarából. Hoztam sok szép mindent, — folytatá az öreg molnár édesgetve. Hoztam aranygyűrűt a király fiától, tiszta selyemkendőt a királyleánytól. Van még itt a tarisznyámban aranyból örölt, gyémánttal süttött édes-mézes pogácsa, melyet egy szép leánykának kell adnom, akit úgy hívnak, hogy... izé... el is felejtettem.

— Nem Ilonkának? — kérdezi a mama.

— De igen! Szőke Ilonának, neki kell, hogy adjam, mert a gyönyörű királykisasszony éppen neki küldte.

— Kicsi mama, hozd be nekem azt az aranyos pogácsát! — szólt a gyerek kérőleg.

— Nem lehet! — válaszol a molnár — mert a tulipánt királykisasszony úgy parancsolta, hogy saját kezébe adjam ezt a kis Ilonkának. Itt is van! — folytatá az öreg, elővonva nyakából a bőrtarisznyát s abból egy kerek székelty pogácsát.

— Jaj be szép! Ezt éppen a királykisasszony küldötte? — kérdezgeté Bárdy.

— Gyönyörű, szép pogácsa! Hát ezt re-

szelt aranyból süttették? — fordult kíváncsian a molnárhoz Bárdyné.

— Igen, de ne tessék hozzá nyulni, mert csak Szőke Ilonkának adhatom a kezébe.

Ennyi hizelgésnek, csalogatásnak nem birt ellentállni a duzzogó kis Ilonka. Csakhamar oda állott az öreg molnár háta mögé s kíváncsian dugta előre szőke fejecskéjét, hogy megláthassa a királykisasszony pogácsáját.

— No, ha kis Ilonka nem jön átvenni a királykisasszony pogácsáját, úgy én vissza viszem neki. Adjon az Isten egészséget! — s kiindult az öreg.

— Aldja meg az Isten édes bácsi!

— Járjon békével! — szóllottak utánna.

— Kicsi mama lelkem! ne ereszd el! — szólt a kis leányka félig elpityeredve.

— Én hiába marasztom drága. Szólítsd meg, hogy te vagy a szőke Ilonka.

— Istenkém! hát hogy szólítsam meg, ha sohasem láttam? Ne engedd ki drága mamám!

— Szólítsd bacsinak.

Az öreg Balog már az ajtóig esoszogott és a kilincsre tette a kezét, mintha távozni akarna.

— Édes bácsi! én vagyok a szőke Ilonka! — szólt utána remegő hangon a kis leány.

— Ki hívott engemet? — fordult vissza a kedves öreg.

— Én! . . .

— Nem látok messze kis Ilonka, — csalogatá magához, — mert öreg vagyok, rosszszak a szemeim. Jer közelebb, hogy lássalak, aztán odaadom a királyleány pogácsáját. Itt van.

— Kicsi mama! hát csakugyan nem lát eddig az a bácsi?

— Hogy látna kedvesem! hiszen milyen öreg!

— Istenem! Istenem! -- sóhajtott a picike, — akkor mégis oda megyek, hogy megismerje Ilonkát! — s lesütött szemekkel lépegetett az öreg felé.

— Te vagy szőke Ilonka?

— Én vagyok édes bácsi!

— Vedd ki a pogácsát itt a tarisznyámból, — és leguggolt, hogy kivehesse a kis leány. Tulipánt királynak egyetlen leánya küldötte ezt neked kedves kis angyal, hogy jól viseld magad, mert akkor nagyon fog szeretni.

— Köszönöm édes bácsi! — szólt nagyot sóhajtván. Hát az arany gyűrű? azt nem találom sehol a tarisznyában!

Az öreg Balog zavarba jött egy pillanatra a gyűrű miatt, mire Bárdy és Bárdyné nem bírták visszatartani mosolyukat. A csöp

gyerek megfogta az öreg góbét a hazugságon. De Balog bácsi csakhamar feltalálta magát. Zsebkésének nyelére sárgaréz karikás fogantyú vala erősítve, hogy ezzel zsinórra köthesse, ha utra megy. Ezt a karikát akasztotta le ügyesen az öreg, aztán kikutatva valamennyi zsebjeit, mintha keresné, — végre mégis a tarisznyában találta meg szépen papírba göngyölve.

— Meg van! Itt a gyűrű! — folytatá az öreg, az ur és az urnő mosolygása közben. És volt öröm! A kis Ilonka megcsókolta örömeiben a szürke bácsit, de a selyemkendőt aközben elfeledte szerencséjére a malommesternek, mert ha azt is kérni találja!? bizony felsült volna Balog bácsi!

Távozáskor meghagyta Bárdyné, hogy a leányát, meg a fiát elhozza ám mielőbb, mert látni óhajtja. Bárdy kikisérte az öreg malommestert a lépcsők aljáig.

— Mielőtt eltávoznám, meg kell említenem jó uram — szólt halkán az öreg, — hogy én az oláhok támadása felől bizonyos hirt tudok, ámbár csak két napja vagyok itt. Ezért ma öste elvárom.

— Nézd öregem! a dolog igen gyanus lenne, ha nálad látnának a cselédjeim, jobbagyaim. Nem czélszerűbb lenne, ha . . .

— Mit? félni tőlük, ha az uraság a malom mesterét beakarja vezetni teendőibe?!

Nyiltan, egyenesen kell beszélni velük! Istennek ajánlom jó uram! Elvárom a pakkockához östve!

Az öreg molnár lovára ült és tova nyargalt a Maros felé.

— Milyen kedves ember az öreg Balog. Te is úgy találod Ákos? — fordult Bardyné visszatérő férjéhez.

— Azt hiszem a gyerekei szintén hozzá hasonlók lesznek! — hagyá helyben Bárdy, mialatt egy komoly redő huzódott homlokára.

— Még tulipán királykisasszonynál is járt! — szólt közbe a kis Ilonka. Nézd kicsi mama, milyen szépen áll nekem ez az aranygyűrű?! Ezt a királyurfi küldötte, mert szeret!

— Oh, te kicsi mókus! — és ölébe kapta Bárdy a beszédes kis angyalt. S azalatt míg össze-vissza csókolta, — elsimult a komoly redő homlokáról, mintha éppen semmi sem történt volna.

Azonban nem lehet tudni, hogy lelkében nem ismétlődtek-e újra az öreg molnár szavai, intései? . . .

MÁSODIK FEJEZET.

Paraszt-szerelem.

KIS-SZÉKELYI malomházban zakatolva forognak a malomkerekek. Balog Izra maga van a soron. Derék szál legény! csak úgy bámulják a katrinczás (elől és hátul kötött keskeny kötény) oláh fáták, hogy szinte fölfalnék a szép székelly legényt. Szóba is állanak vele, de kevés a legénynek az oláh tudománya! Alig néhány szó, ami éppen a legszükségesebb. De tehet ő róla, ha nem tudnak magyarul az oláh fáták!?

Suttognak, nevetnek a malomba járó leányok. Komoly, fürkésző szemekkel néznek szét az oláh asszonyok. S gyakran lehet hallani a férfiak szájából az „ungur“ (románul: magyar) szót, mely után olyan formán tesznek, mintha káromkodnának.

Igy telik el a nap a forgó malomkerekek szüntelen zakatolása mellett.

Alkonyatkor egy barna karcsu székelyleány áll ki a lakószoba ajtajába. Fekete haja fejekörül van fonva s mint egy sötét korona, disziti érdekes arcát. Sötét szemei villognak a félhomályban, mintha megakarná világítani vele az alkonyt. . . Megjelenése olyan ellentét az itten terécselő oláh leányok között: akár fenyvesben a leánderfa.

— Izra! Izra!

— Itt vagyok testvér!

— Jöhetsz vacsorálni?

— Nem hagyhatom el a helyemet. Majd kijösz felváltani. Vacsoráljatok.

— Én nem vagyok éhes, — szólta leány kedvesen a bátyjához, amint lejött a malomházba, — előbb te menj vacsorálni. Addig kimérem én a lisztet.

— De édes Eszter! . . .

— Atyám vár. Siess!

Izra bement, otthagya a lisztmérést hűgára.

Egy csinos oláh leány tartotta a zsákot, ki nagyot sóhajtvá hosszasan nézett a legény után, majd az ajtóra, ahol bement. . .

— Nem jól tartod édes! nézz ide! — szólítá meg Eszter az oláh leányt, aki elgondolkozva ferdén fogta a zsákot.

A megszólított kérő tekintettel nézett Eszterre.

— Ne haragudj édes, elgondolkoztam,

— felelt az oláh leány tiszta magyarsággal, de halkán, hogy ne hallják meg mások.

— Te tudsz magyarul? — fordult hozzá Eszter örömmel.

— Csitt! el ne árulj. Sokan figyelnek reánk. Nem akarom, hogy tudják.

— Hol lakol? Mikor jösz hozzám? — kérdezé Eszter bizalmasan.

— Még ma megakarlak látogatni, mert igen fontos mondani valóm van. Egy órája, hogy leslek, de nem mehettem bé ezek előtt hozzád! . . .

— Azért tartottad a zsákot is Izrának?

A leány elpirult. Szemei lánggal látszóttak égni a tüztől. S úgy fordult a garad felé, hogy ne láthassák arcát a barátnéi.

— Nincs miért elpirulj! — biztatá Eszter, — hiszen még többen is tartanak a zsákot örömmel Izrának.

— De egy sem oly szívesen, mint én! — szólt a leány határozottsággal, s szavait arcának sajátyszerű ragyogása kísérte.

-- Ha kijött Izra, kerülj a kiskert felé. Én az ajtóban várni foglak.

— Igen, igen! — inté látható örömmel az oláh leány.

Aközben megtelt a zsák liszttel, s az oláh leány oly könnyedén rázta meg örömeiben, mintha csak tollal volna töltve. Eszter jól végig nézte az erős oláh fátát s úgy ta-

lálta, hogy igen csinos a többi elől-hátul katrinczás társai között.

Nemsokára kijött Izra is, de akkor már nem volt ott a zsák-tartó leány, hanem egy szálas oláh legény segített a liszt mérésnél.

— Milyen jól érted a zsákfogást. Hol tanultad? — tudakolta Izra a legénytől.

— Molnár vagyok, — válaszolt az, alig törve azt a két magyar szót.

— Nem állnál be hozzánk?

— Bukurosz! (Szívesen, örömmel.)

Az alku igen gyorsan megvolt. Az oláh legénynek nagy kedve látszott az ittmaradásra.

— Hogy hívnak? — kérdezé Izra.

— Vunturár Tódor.

— Nem vagy éhes? Messze utról jöttél amint látszik.

— Majd később. Előbb dolgozom.

És úgy találta magát az ujmolnárlegény, mintha mindig ott lakott volna.

Izrának is feltűnt, hogy a malomba járók mind ösmerik ezt a távolvidéki legényt. Azonban később megtudta, hogy a volt oláh malommesternél lakott huzamosabb ideig, s atyjával együtt igen örvendettek a jó segítségnek.

*

A virágos kiskert kapuja előtt a lábaival félrehuzta a havat elébb — aztán óvatosan fölnyitva, kilépett az oláh leány. Eszter a lakószoba udvarra nyíló ajtójában várta.

— Eszter! — szólítá meg barátságos hangon, mintha figyelmeztetné jöveteléről.

— Én vagyok! jöhetsz! — biztatá a székelyleány, de nem bírta elképzelni, hogy honnan tudja nevét ez a ismeretlen fáta?!

— Ugy-e nem neheztelsz reám? — kezdé beszédjét kérőleg. — Sokat, nagyon sokat akarok neked mondani, ha meghallgatsz. Te olyan jó vagy! — azt látom arczodról. Miért is jöttetek ide? . . . Nem féltek a vérengzésektől, melyek nap-nap után szaporítják az ártatlanok vérpatakját? . . .

— De itt nincs vérengzés?! . . .

— Nincs, de lesz! — folytatá az oláhleány halkabban. — Azért jöttem hozzád, hogy tudassalak mindenről.

-- Megrémítesz!

— Ne ijedj meg édesem! Hiszen itt vagyok én, aki szeretlek! . . .

— Akit pár percz előtt láttam először életemben? . . .

— A szeretetet nem a hosszú idő, hanem az alkalom méri meg édesem. A veszély most nem nagy, csak lehet. De az uraság megelőzheti, mert őt kedvelik az itt lakók. Mond meg bátyádnak, hogy menjen Bárdy Akos uramhoz és figyelmeztesse őt. Össze kell hivatni az embereit. Tartson beszédet hozzájuk és intse őket nemes szavaival a becsületre!

— Ugy tesztek.

— Vigyázzatok. Otthon legyetek mindig...

— Ugy lesz. De hogy hívnak tégedet jó leány?

— Nem árulsz el?

— Fogadom!

— Én a kis-székelyi birónak, Hárhulla Péternek vagyok a leánya. Nevem Flóra, de a falu népe „Flore-mundrá“-nak (büszke virág) nevez.

— És hogy jöttél a gondolatra, minket figyelmeztetni? Pedig semmi jót nem tettünk veled édes Flórám!

Az oláh leány végignézett Eszteren.

— Ti olyan jók vagytok...

— De honnan tudod ezt?

— Látom az arczodról. Atyád, te, bátyád! mind a hárman. Ugy szeretlek titeket. Aztán tudod: nem lesz neked itt más barát-néd, mert csupan én tudok magyarul az egész faluban.

— Hol tanultál magyarul?

— Az udvarban laktam több évig.

— Kedves barátném leszel édes Flórám! Egyetlen barátném! De te még most sem mondottál igazat. Nem szemrehányásképpen mondom ezt kedvesem, de miért titkolod!.. Hiszem hogy szeretsz, — én még jobban szeretlek, de van és lenni kell még valami

egyébnek is a pusztá arcz-jóságánál nálunk! Ugye édes Flórám? . . . — s megölelte a derék román leányt.

Flóra nem felelt, mintha zavart lenne.

— Ugye milyen jó a zsákot tartani? . .

— Te gunyolni akarsz Eszter! — s elpirult sötét vörösre.

— Ments Isten! csak tudomásodra hozom, hogy hiába titkoled előttem a főszeretet okát!

— Nos, hát legyen! Kimondom! Szerettem a bátyádat, Izrát szivemből, igazán az első látás óta. Szerettem most, mikor minden oláh késsel fenyegeti a magyart és ha ő félrelök, vagy eltipor, — mégis szeretni fogom. Ha kigunyor! imadkozni fogok érte, — mert szeretem!

Szegény Flórám, beszéltél-e legalább vele?

— Nem, de beszélni fogok. . .

— Tudod-e, hogy jégből van a szive? s leányra még nem vetett szemet soha?

— Lehet! de szeretem őt. S hiszem, hogy te, mint igaz barátné, nem fogsz gunyosan beszélni előtte rólam.

— Igérem! — s megcsókolta az oláh barátnőjét Eszter.

— Román vagyok, de a szerelem nem ismer nemzetiséget, nem lát, nem hall, nem számít, nem okoskodik, — csak szeret! Nem

beszéltem vele, de megtudok halni érette minden perczen! Ez az oláh fáta szerelme, — a paraszt-szerelme!

— Igazán, milyen különös, fölhevült vagy édes Flórám!

— Már leküzdöttem fölhevülésemet. Olyan jól esett, hogy valakinek elmondhattam. Látod — folytatá Flóra, — egészen nyugodt vagyok. Csak bátyád nehogy megleljen itt minket.

— Talán félsz tőle? Ő nem bánt soha senkit!

— Félni? . . . Ugyan miért? De igaz, hogy aki valamit vár: az későn jön, a nem várt pedig hamar bekövetkezik. És úgy dobog a szívem... Ő jön!... — suttogá a fáta.

Mindketten figyelve tekintettek a malomház ajtajára. Csakugyan ő jött — Balog Izra. Vendégre nem számítva, kopogás nélkül nyitotta föl az ajtót és megállott a küszöbön.

— Alkalmatlan vagyok talán? . . .

— Oh nem! — szólt Flóra.

— Bejöhetsz édes testvér. A barátném-mal vagyok, — biztatá Eszter.

— Barátnéd itt, Kis-Székelyen? ez nagy öröm! — szólt bejőve s megállott a leányok előtt.

— Flóra, egyetlen barátném. Nem is hiszem, hogy többet találjak itten.

— Nini! hiszen az én kedves zsáktartóm. Alig ösmerem föl.

— Én vagyok! — rebegé Flóra, s kezét adott.

— Tud magyarul? Én Balog Izra vagyok. Valóban örvendek, ha Eszter hugom egy barátnét talál ilyen messzi helyen.

— Nem megmondtam Flóra! Lásd most amért jöttél, azt is elmondhatod.

— Nekem akar talán valami szépet mondani? . . .

— Eszternek már elmondtam, tehát most Önnek, — válaszolt Flóra kissé elpirulva a dolog gyors fejlődése miatt.

— Nagyon örvendek mikor egy ilyen szép leány . . . azaz, nem így akartam mondani! — igazítá ki szavait tréfásan Izra. — Mikor egy derék román leány, még pedig hugom barátnéja, valamit akar mondani. . .

— Ha tudná, hogy mit fogok mondani?

— Egy csinos leány mondásától nem ijedek meg.

— Eszter! Eszter! — hallatszott az öreg Balog szava.

— Atyám kiált. Szabad lesz eltávoznom egy perczre?

— Csak siess, édes Eszter. Legalább nem fogod még egyszer újra hallani, amit tudsz.

— A paraszt szerelmet is? — kérdé sugva Eszter.

— Azt is! — válaszolt az oltár bíró leánya komolyan.

— Mindjárt itt leszek, Flóra édes! — és kisietett Eszter a malomházba.

— Balog ur igen komoly dologról akarok Önnel beszélni, — kezdé Flóra, amint magukra maradtak.

— Igaz, hogy kissé különös egy fiatal leánytól a komoly dolog, de annál nagyobb érdekekkel hallgatom.

— Tudja-e, hogy hová jöttek Izra mikor Kis-Székelyre indultak?

Balog Izra kérdőleg nézett a leány arcára.

— A halálba! — tévé utána a leány suttogó hangon.

— Tudom, hogy veszedelmes helyen vagyunk, de még más is él itt rajtunk kívül. Aztán ha úgy van, miként mondá: mi csak pusztán nem fogunk elveszni! Nyomot hagyunk magunk után! s földre hullott embereket mutatott kezeivel.

— Gondolt tehát erre?

Balog Izra ismét vizsgálódva nézett a leány arcára, de az komoly, határozott maradt.

— Igen. De nem félek!

— A „nem félés“ csekélység! Menekülni! Ez a fődolog!

— De hiszen nincs mitől! Itt barátságos emberek laknak, kiknek esze-ágában sincs a lázadás.

— Hogy csalódik, aki nem lát tovább az ajtója küszöbénél! Néhány nap és fölrobban minden . . .

— Ki mondja azt?! . . .

— Én.

— Honnan tudja olyan bizonyosan?

— Közöttük élek, csak tudnom kell! Ma érkeztek meg a bujtogatók ketten, a tüzet szítani. Hogy mi lesz? Azt csak holnap fogom megmondani. Az éjszaka vigyázzanak.

— Holnap én is mondok valamit!

— Tudom azt is. De sietni kell ám, ne hogy elkéssenek, mert akkor a „flore mundra“ nehezen segíthet!

— Ki beszélt erről? Eszter mitsem tud

— Tudok én. Az öreg is azért ment egymagában jelentkezni!

Izra csodálkozva nézett újra a leányra.

— De ne féljete, mert sok oláh vérnek kell addig elfolyni, amig elérnek titeket! — folytatá Flóra, s szemei égtek, villogtak a beszéd alatt.

— Tehát velünk tart? — kérdezé Izra.

— Halálig!

— És minek köszönhetjük ezt a nemes buzgalmat.

Most már Flórán volt a sor. Merőn nézett a legény szemeibe.

— Mert szeretlek! . . . — válaszolt suttogva az oláh bíró leánya. Holnap újra eljő-

vök. Aldjon az Ég! — és kisietett az udvarra nyíló ajtón, ahol bejött volt.

Balog Izra utána nézett a katrinczás tü-neménynek, s nem tudta, hogy mit érzett szívében: Csodálkozást? félelmet? vagy sze-relmet?

HARMADIK FEJEZET.

A pakkocska.

ÁRDY Ákos csakugyan eljött az öreg molnár hívására megtekinteni a Háromszékről hozott pakkocskát.

A malomháznak tágas kamrájában együtt ülnek hárman, de nem töltött széken, hanem a bütre állított hordókon, melyekben puskaport hozott Balog bácsi. A sarokban fegyverek lándzsák vannak felállítva, számra úgy negyven. Tovább egy vaspántos láda áll. Fölnyitott fedele kitámasztva, hogy kilátszanak belőle a honvéd-csákók fényes gombjai. Rendre járnak. Rendre szemlélnék meg mindent s mikor bevégezték a szemlét: újra visszaülnek a kis hordókra.

— Megvallom, lázba hozott ez a pakkocska Balog bácsi!

— Majd jön, ami tűzbe is hozza jó uram! Izra fiam! hogy mondotta a „Flore-mundra?”

— A „flore mundra?“ — kérdezé csodálkozva Bárdy.

— Igen — szólt Izra. — Ő volt itt hugomnál és beszéltem vele! Jobban mondva, ő beszélt velem!

— S mit mondott?

— Először megfedett, hogy elég balgák voltunk idejönni az oláhok öldöklő kezei közé.

— De hol van itt lázadás? — szólt közbe Bárdy.

— Én is éppen ezt kérdeztem tőle, s azt felelte, hogy nincs, — de lesz! Nem látunk tovább az ajtónk küszöbénél, pedig csak néhány nap és föllobban a régen szitogatott tűz.

— Honnan tudja ő ezt? — kérde Bárdy.

— Így kérdeztem én is, de ő felelt, hogy közöttük élek! Csak tudnom kell. Ma érkezett meg két bujtogató. Az éjszaka vigyázzanak! Holnap újra eljövök!...

— Mit mondott még?

— Keressem fel Bárdy Akost. Tudassam vele a veszélyt. Hivassa össze embereit, mert őt nagyon tisztelik az ittlakók. Beszéljen sziveikhez, intse őket becsületre, ami talán megelőzheti a veszély gyorsaságát, de azt már végképpen elnyomni nem képes. Ezeket mondta „flore mundra“!

Bárdy Akos előtt egy perczre elsötétült minden. Szemei előtt a közelebbről hallott vérengzések rémes alakjai vonultak el. Aztán

látta nejét szép kis leányával lovak farkához kötve vonszoltatni, látta gyönyörű kastélyát piros fényben égni. Hallotta a vad népet, amint orditozva halált kiált minden-
kire, aki magyar!...

Megborzadt és megrázkódott egész valójában...

— Holnap a bírót magam elé hivatom. Beszélek vele! — szólalt meg később.

— Minden férfit oda kell hivatni! Ugy mondotta „flore mundra“.

— Majd elintézem az egész dolgot. Nem! nem lehet, hogy ez a nép merészkedjen ellenem tenni! De nemcsak tenni! hanem azt végrehajtani másnak sem engedné! Ez a nép szeret engem. Tisztelte szüleimet, s nem merészel semmit, ha engem lát!

— Majd meglátjuk jó uram — szólta az öreg Balog. — A pakkocskáknak jó hasznát vehetjük, azt hiszem.

— Nem lesz erre szükség Balog bácsi!

— Adja az isten, de nem tudom hinni.

— Holnap mindent meg fog tudni. Dél előtt tíz órakor ott lesz a falu jobbágysága. Színről-szinre fogja őket látni. Azt is meghallgatja, amit beszélek! No, meglátja Balog bácsi!

— De a „flore mundra“ neve nem fog előjönni! mert azt nem tehetem! Az árulás lenne! — szólalt fel Izra.

— Nem. De nincs is reá szükség!...
No, meglátja Balog bácsi!

— Meglátom, meglátom! — mondogatá az öreg molnár, — de ezt a pakkocskát száraz helyen fogom tartani.

— Holnap minden eldül. Jó éjszakát!

Bárdy Akos ur — ki paraszt-zekébe jött idáig, a malom felé — kijött a kamrából. A molnár és fia még tovább maradtak ott, — elrendezni a hozottakat. S a puskaport magasabban helyezni, nehogy nyirkot kapjon a hordója.

Mikor Bárdy kijött, senki sem vala a malomban, mert a vizre nyílot kivéve minden kijárási el van zárva.

Egyenesen ahol jött, — a vizi kijárónak tartott, de amint a garadon felfelé lépdelve a lépcsőn — lábainak kopogását meghallotta a lakószobában csöndesen ülő Eszter.

— Ki az? — szólítá meg, fölnyitva az ajtót.

— Jámbor!

— Magyar legény ezen a vidéken? — kérdezé magában. Mit keres itt?

— Bátyáddal volt egy-két szavam, de azért veled is megállhatok egy-két szóra hugocskám! — felelt Bárdy a parasztleány zekébe behuzva magát s a leányhoz közelebb lépett.

— Tessék bejönni hozzánk! — hivogató

Eszter az ajtóból. Megkinálok friss töpörtyüs pogácsával, ha szereti.

— A legkellemesebb tésztanemű — mondogató Bárdy, s bejött megnézni a molnár-család harmadik tagját, a kedves székely leányt.

— Még meleg a pogácsa! Foglaljon helyet! — s amig kínálhatta, mélyen a szemei közé nézett Eszter ennek a csinos magyar legénynek... Kellemes arc, édes beszéd... Eszter valami különös zsibongást érzett, hiszen ez a legény olyan nagyon tetszett neki!...

Bármiről kezdett beszélni, a legény értelmesen, olyan kedvesen tudott mondani mindenről valamit s ami fő, Eszter őt igen szerénynek találta. Nagyon sok kérdezni valója akadt a leánynak, de Bárdy ügyesen kikerülte, hogy ne árulja el magát.

— Mikor jön újra hozzánk? — fordult Eszter a távozóhoz.

— Minél hamarabb. És ha ilyen kellemesen telik az idő, többször bátorkodom, engedelmével!

Eszter nagyon megörvendett az ígéretnek, pedig ha sejtette volna, hogy a parasztekében kivel beszél?...

A malomházba újra kopogás hallatszott, mire Eszter kinézett elébb az ajtón.

— Ki van ott? — kérdezé Bárdy csendesen.

— Csak a szolga jött haza. Atyám és Izra a kamarában rendeznek.

— Ott beszéltem velük én is. De nem lehetne erre kimenni? Nem jó, hogy az oláh cseléd itt magyar legényt lásson!

Meleg kézszorítással váltak el egymástól, amint Bárdy az udvar felé kilépett és Eszter utána nézett annak a kedves valakinek!

Nemsokára atyja és Izra is előjöttek, azonban Eszter röstelte említeni, hogy a magyar legény itt járt!... de maga sem tudta, hogy miért?...

NEGYESEDIK FEJEZET.

A tömeg.

ÁSNAP tíz órakor együtt ültek a kastély egyik kisebb szobájában Bárdy és az öreg Balog. Az oláhok szép számmal gyűltek a folyosó tágos oszlopai alá, s szüntelen szaporodtak még az érkezőkkel, mintha vége sem akarna lenni a felvonulásnak.

— Látod öreg? — szólt örömmel Bárdy, kimutatva a faluból jövők hosszú sorára. Ettől a néptől mondjátok ti, hogy féljek? Egy szavamra mind a lábam elé van borulva valamennyi! Nos? Látod, itt jönnek, de nem késekkel, lándzsákkal, — hanem nagy kucsmás fejekkel, hogy azt meghajtsák előttem.

Ez a tömeg!... Olyan mint a szilaj paripa: aki megtudja zabolázni, azt magasra emeli a hátán, de jaj, a félénk-, gyöngének! Azt agyontapossa! Én nem félek tőlük. Hall-

gasd meg öregem, hogy miként kell beszélni a tömeggel!

Az öreg Balog némán intett fejével. Bárdy Ákos kisietett az ebédlő ajtójából szólni az ott várakozókhoz.

— „Sze treászke!“ (Éljen.) „Sze treászke!“ „Sze treászke!“ — hallatszott a háromszoros örömkialtás, mikor Bárdyt kilépni látták, s bár hűvös téli idő vala, — leemelte báránybőr kucsmáját a fejről valamennyi.

*

Térjünk át egy perczre a kastély tulsó szárnyába, hol az ablaktól hátrább vonulva két alak hallgatja a történőket. Flóra és Izra.

Egy ablakkal tovább Bárdyné tekint ki, nézve a tisztelgő tömeget s nem figyel, nem hallja amit ez a kettő suttog egymás között.

— Látod azt a legmagasabb kucsmás alakot? — kérdi a leány.

— Igen. Milyen szelid, alázatos, jó arcza van.

— Az a legnagyobb gazember a faluban, s a legelső a többi között!

— Kicsoda?

— A biró, — az én atyám! — suttogá Flóra.

Izra a leányra tekintett.

— Kétkedel talán állításomban?...

— Nem, de... az atyád?!...

— És olyan szelid, olyan alázatos, jó arcza van. Nézd, miként hajol a földig az uraság előtt, s megcsókolja kezét annak, akit tegnap östve már halálra ítelt.

— Mit mondasz?...

— Azt, hogy tegnap östve kimondották a Bárdy fejére is a halált. S aki tulordított valamennyi hangján: az Hárhulla volt, a bíró.

A beszélők elhallgattak, mert Bárdy Akos hangja behallatszott az ablakon:

— Valamint atyámmal, — beszélt Bárdy oláhul a tömeghez, — úgy velem is békében fogtok élni. Értsük meg egymást, mert egymás által, egymás között kell élnünk. Legyen közöttünk olyan viszony, a milyen eddig volt! Én megadom a tiéteket, jó lesznek hozzátok, miként voltam! Vagy talán panasztok van? Mondjátok meg, mert én segítek rajtatok!

— Sze treászke domnu Bárdy! — ordítá valamennyi. És előjött Hárhulla Péter földig görbülve az uraság előtt, mély alázatában.

— Nincs nekünk panaszunk domnule! (Uram.) Megverne az isten, ha szólanánk ellened! De csodálkozunk, hogy miért hívatál magad elé? Hiszen mi a magaviseletünkkel okot nem szolgáltattunk erre! Semmit sem teszünk, mit ne tudnál és ha teszünk is, az tiszteletünkből jön! Ime, elhoztuk neked ajándékba legszebb ökrünket, hogy bemutas-

suk hódolatunkat, s csak arra kérünk szépen, ne haragudj reánk! ne gyanusíts minket! akik tégedet, drága domnule, olyan nagyon szeretnek, tisztelnek! Itt vagyunk mind előtted. Fejet hajtunk. Lépjél reá, tiporj el! de mi akkor is szeretünk.

Mind a hóba borultak, a bírót követve, Bárdy előtt.

— Lépjél reá Bárdy! — sziszegé ott benn a „flore munda“ a legény fülébe, — most tipord el, mert minden percze kár neki!

— Nohát Flóra, te a tulságba mégy! Mond, mit kívánsz még atyádtól? Hiszen ennél többet csak barom tehet!

— Jól van!... Értem!... Te nem hiszel szavaimban. Majd meglátjátok, de akkor már késő lesz! Késő lesz minden!

Kivülről újra hallatszott Bárdynak csengő hangja. Az ajándékot csak azért fogadom el, mert szerettek. Kár is lett volna titeket egyébért összehívni, mint amiért tettem. Jöjjetek el délutánra egy jó lakomához valamennyien. Hogy együtt láthassam, akik engemet szeretnek! De családokat is elhozzátok!

— Sze treászke! Sze treászke! — ordítá száznál több torok egyszerre, amint csak bírta.

Odarohantak kezeit megcsókolni a nagyságos urnak, de kevesen jutottak hozzá, s boldog volt, ki csak a kabátját megcsókol-

hatta. Ujra meg újra felhangzott az éltető „sze treászke!“, hogy zugott tőle a kis-szé-kelyi kastély minden fala.

Izra majdnem haraggal vált el Flórától. Szemeire hányta oknélküli gyanúsításait.

— Még ha úgy lenne is, miként mondd, még akkor is pártolnod kellene szüledet! De atyád tiszteli az uraságot. Hódol előtte, miként egy barom szokott!...

— És majd feldöfi, miként egy barom szokott! Én tudom, amit tudok, te nem érted amit láatsz! De nem nehesztelsz rám ugy-e?

— Megengedek a leánynak az atyjáért, s kérlek ne szólj úgy többé róla.

— Nem. Nem fogok róla beszélni semmi rosszat. Csak jót, mindig csak jót... Elki-sérsz a kis gátig Izra?

— El, de ezt is csak atyádért teszem, akit olyan feketére festettél előttem.

— No, jer! — hívta a leány — bucsuzunk el az urnőtől és a kertfelé távozzunk. Ott nem látnak meg, hogy együtt vagyunk.

— S ha meglátnának? Miért nem járhatnál velem

— Akár meghalok veled!... de arról ők ne tudjanak!

— Milyen bohó vagy te, Flóra!

— M'int valamennyi szerelmes a világon. No, jöjj bucsuzni.

Csendesen közeledtek Bárdyné felé, ki

még mindég az elvonuló tömeget bámulta. Két czuppanó kézcsoók után, milyeneket a kézcsoókban járatlanok szoktak hangoztatni, — mindaketten elsiettek a kert felé.

*

A magára maradt Balog bácsi alig várta Bárdy Ákos ur visszaérkezését. Mindent hallott, mindent látott, s most ezek után üdvözölni akarta az uraságot.

Nemsokára a kivonulás után visszatért Bárdy.

— Nem megmondtam öregem?

— Éljen! Sze treászke! — kiáltá örömmel az öreg molnár. Tehát mégis úgy van, a miként mondta.

— Miként láthatád öregem! Ez a nép, ez a tömeg, a buta nyers anyag, melylyel csak bánni kell tudni és a szilaj farkas, — báránkává változik! Délfelé magad is eljöhetsz közéjük, hadd lássanak, mint jó emberet, akit tisztelniök kell, mint jó magamat.

Az öreg Balogh János mosolygott az örömtől. Tehát csak mese és egyéb semmi, az egész szájról-szájra járó rémhír! mely a Bárdy családját fenyegette. Az megtörténhetik máshol, de itt? itt nem lehet!

És a tömeg, a falunak apraja-nagyja eljött délután a lakomára, hogy újra kiált-hassa, hogy ismét visszazugassa a kastély falaival: „Sze treászke domnu Bárdy!”

ÖTÖDIK FEJEZET.

Hárman.

LIG pár hét múlva a kis-székelyi lakoma után, Bárdynénak kedves vendégei jöttek össze.

Vajjon kik lehettek?...

Maga hordotta be a kedves csemegéket, hogy elkerülhesse az ügyetlen oláh cselédet minduntalan rendre-utasítani vendégei előtt. Bor nagyon kevés került be az asztalra, de annál több tészta és csemege. Nagyon ingyenczek lehetnek! — gondolá az oláh cseléd, — még csak dohányfüst sem érzett a kikerült tálczákon. S nem-soká törődött az egész vendégeskedéssel, hanem hozzálátott a tálczákon maradt tészták fogyasztásához.

Azonban mi nem vagyunk cselédek, kedves olvasóim, s betekintheünk a vendégek közé.

Az urnő kis szobájában találjuk a vendégeket, kik majd hangosan, majd suttogva beszélnek. De milyen csalódás! Hiszen nem társaság ül együtt, hanem csupán hárman ülnek a kis asztalka mellett.

Legelől a „flore mundra“ egészségtől piros arczát látjuk ragyogni. Ott ül az asztalfőn és beszél, beszél a két reáhallgatónak gyorsan. Egyik felől Bárdyné hallgatja, míg másfelől Eszter, az öreg molnár leánya néz figyelve a beszélőre, s csak néha szakítják félbe kérdéseikkel az oláh bíró lányát.

— Hetekkel ezelőtt mondtam én ezt! — beszél a „flore mundra“. — És nem hittek szavaimban! Jobban akarták ismerni a népet, melyhez tartozom, mint magam. A kastélyt még akkor el kellett volna látni jó fegyverekkel, hadd lássa a nép, hogy van erő! De így?... Mitől féljenek? Kitől rettegjenek?... Egyes emberekkel nem lesz visszariasztható az áradat! A férfiaknak hasztalan beszéltem, ők biznak a népben, sőt kigunyoltak intéseimért. Most itt a baj! Mit tegyek?...

— Teszünk mi! — válaszolt Bárdyné kedves hangján. — Igaz, hogy hadvezérek nem vagyunk, de azért félrevezethetjük a népet a legutolsó órában is annyira, hogy életünket megmentjük. Nekem van pénzem. Puskaport veszünk legelőbb.

— Pszt... halkabban! — szólt közbe Eszter, a székely leány. — Nem kell azt venni. Van nálunk és eltüntetünk egy kis hordóval.

— Ez pompás! De bizonyosan tudod?

— Háromszékről hoztuk.

— Mit ér mindez, ha megvan? — szólalt fel a „flore munda“.

— A lázadókat félrevezetni a menekvés pillanatában.

— Nem értem.

— Én értem! — folytató Bárdyné. — Készíteni fogok löporból ropogó, csottogó röppentyűket, miket csak meggyújtunk és órákig fogja szórni a tüzet, akár csak tizezer vadászkatoná.

— És löni is fog valóban? — érdeklődék Flóra.

— Pukkan, bömböl, amint kívánod.

— Ugy értem, hogy ölni fog?

— Ha közel mennek, legfőlebb kisüti a szemeiket, azonban golyót nem szór.

-- Milyen kár! — sajnálkozik Flóra. — De ennyi is elég csak sietni kell vele!

— A puskaport még az éjszaka elhozzuk.

— Igen, Eszter, elhozzuk és te is segíteni fogsz. Flórát nem hívom. Neki másfelé a dolga. Ennyivel tehát készen vagyunk. Mikorra gondolod a kitörést Flóra?

-- Egy hét legkésőbb.

— S a legelső határidő?

— Tizenkét órával elébb tudatlak mindenről.

— Nem hallottad?... Ne hallottátok?...
— kérdezé Bárdyné ijedve.

— Semmit sem hallunk! — válaszolának hallgatózva.

— Egy lövés dördült el...

— Észrevettem, — szólt Flóra egykedvűleg, — de mintha pinczeajtót csaptak volna be, olyan tompán hangzott. Nem hiszem lövésnek. Ki lőhetne itt, hogy én ne tudjak róla?

— Csalódás, képzelődés, — vigasztalja Eszter. — Azért van mert puskaporról beszéltünk.

— Képzelődésnek nem mondhatom — szólt a „flore munda“ határozottan — mert valóban hallottam egy tompa hangot. De lövésre még sem gondolok.

— Pedig az lövés volt, bizonyosan lövés! — folytatá Bárdyné. — Ismerem a hangot, bármilyen távol legyen tőlem.

— Ha itt találnak most készületlen!...
— sóhajtott fel Eszter, s összekulcsolta kezeit.

— Életemet teszem reá, hogy nem lázadásból jött a zaj. Tegnap még csak eltávoztak a drága buzditó vendégek. Eltelik öt-hat nap míg visszatérnek, ha bármilyen nagyon sietnének is. Fegyver, lőszer, még semmi

sincs! Pedig anélkül nem mozdulhatnak meg.

Még husz perezig lehettek együtt, mikor valaki közeledett a kert felől a kastélyhoz. Legelőbb Flóra hallotta meg a léptek zaját.

— Mintha gyorsan jönne valaki?

— Akos alszik. Vajjon ki lehet?

— A kert felől, — szólt Flóra az ablakhoz állva. Ott jön.

— Izra, a bátyám!? Istenem, ez rosszhat jelent. Szabad fölnyitnom az ablakot.

— Oldalról is záródik! — figyelmezteté Bárdyné a siető leányt, ki lázás gyorsasággal tárta föl az ablakszárnyakat.

— Mi történt Izra? — szólt eléje reszkető hangon.

— Sémmi! csak neked akarok valamit mondani, — válaszolt a legény nyugodtan s üdvözölte az ablaknál állókat.

— Azonnal jövök. Várj meg ott.

— Haza foglak kísérni. Bucsuzz el testvér.

— Igen, igen jövök! — s becsukta az ablakot.

— Te nincs miért nagyon siess Flórám, mert utol érsz, — szólt Eszter, — lassan megyünk. Nem tudom mit akar mondani a bátyám éppen most?

Bucsuzott és elsietett a kertrenyiló ajtón, ahol jöttek, hogy a cseléd ne lássa meg.

— Nos? mit gondolsz Flóra? — kér-

dezte Bárdyné Eszter távozása után a gondolatokba merült leánytól.

— A legrosszabbat . . . Izra nem hiába jött ide Eszter után!

— De milyen nyugodt volt a hangja?..

— Éppen ez a baj! Rajta nem szabad látszani ami történt.

— S te tudod mi történt?

— Igen . . .

— Mégsem szóltál! . . .

— Nem tehettem, mert nekem itt parancsolnak! — szólt a „flore mundra“ szívére téve a kezét. — Az előbbi zaj lövés volt csakugyan.

— Kit lőttek meg? . . .

— Ezt nem, — szólt a haladók után, — tehát a másikat.

Bárdyné eltakarta arcát és zokogni kezdett.

— Szegény Balog bácsi! . . . oh, miért nem mentetted meg őt? . . .

— Választanom kellett a kettő közül, .. a többit gondolod damná! (urnő) Kimondották mind a kettőre a halált s azt állítám, hogy az ifju csendes örült, nincs mit tartani tőle. Jámbor arcza, szelid magaviselete elég bizonyíték vala a butáknak, hogy elhiggyék szavaimat. Az egyik elveszett!

— Elvesz a másik is Flóra! Meghalunk mind!

— Annak nem szabad elveszni, mert akkor jaj nekiek! . . . Jaj, az én fajzatomnak . . . — s ököltre szorított kezekkel fenyegetődött a levegőben.

— Hát lázadás? vagy mi van?

— Csendesség! Béke! amilyent Bárdy Akos akart. A nép megígérte, megfogadta a hűséget és lehet aludni nyugodtan, mint az özikének az égő erdőben. A nép hallgat, a kolomposok készülnek. Előbb az akadályokat görditik el. Az öreg molnár igen nagy akadály volt a fiával!

— És te nem mentheted meg Flóra?

— Eláruljam magamat, hogy mind elveszszetek! . . . Hiszen nem adtak semmit szavaimra. Ha elmondtam a vészt: kinevettek, gyűlést, lakomát csináltak négy ökörből. Fegyveres erőt ajánlottam a szép szó helyett és újra nevettek! Nem volt mit tennem! választottam kettő között: apa esett a fiáért.

— Ez szörnyűség! s nekem hallgatnom kell, mint aki tehetetlen? Nem! nem fogok hallgatni tovább! Bárdynak meg kell védeni családját!

— Ujra megkérdezi, mint tőlem, hogy mitől?

— Majd megmondom én!

— Várj reggelig damná. Akkor bizonyos hirt hozok mindenről, Jó éjszakát!

A sötét fasorok árnyai nemsókára eltakarták a „flore mundra“ izmos alakját.

HATODIK FEJEZET.

Fogadás.

EGY nagy fekete báránybőr kucsma dugta előre magát, a malomháznak vizre nyíló ajtócskáján. Majd a test is utánna huzódott befelé a garadra, s a vastag termetes oláh ott állott meg a malomkerekek zakatoló szomszédságában.

Nemsokára mellette termett az az ujmolnárlegény, ki Vunturár Tódor néven nevezte meg magát Balog Izra előtt.

— Ki lesz ma a soron tizenkettőig? — kérdezé oláhhul a legénytől.

— Az öreg, — válaszolt Tódor leemelve kucsmáját a kérdező előtt.

— Jól van. De te nem láttál engemet! Érted?

— Értem gazduram.

A nagy oláh meghajolva a kis vizi ajtónál — elhagyta a malomházat. Alig távozott,

azonnal visszatért az öreg molnár a vacsorázástól, mintha csak ki lett volna lesve a pillanat! Tódor mormogott valamit a távozó után, de az öreg molnárnak még sem szóltott volna semmi kincsért! . . .

Félóra telt el az oláh távozása után, mikor a vizre nyíló ajtó felől megvillant valami, közvetlen az ajtó közelében. A fényt dördülés követte, s Balog János, az öreg molnár, ki ott fent a garadon öntögetett, élettelenül esett végig a deszkapadlózatán.

A szolga elkiáltotta magát ijedtében, úgy megrettent a lövéstől, pedig távolabb volt, lent a malomházban dolgozott valamit.

Balog Izra, ki lepihent, hogy atyát fölválthassa az éjfélutáni órákra, — talpra ugrott a durranásra. Előbb tétovázva tekintett maga körül, majd a malomházba szaladt a szolga kiáltásának okát megtudni.

— Mi történt? — rivallt a lármázó legényre.

— Az öreg urat a garadon . . .

— Meglőtték?! — kiáltott fel Izra a padlón fekvő atyja láttára. Honnan jött a lövés? beszélj, mert itt voltál!!

— A vizi-ajtón. Ott villant meg a puska, — válaszolt a legény remegve.

Balog Izra, mint egy örült — rohant a esákánynyal kezében az ajtón ki, de nemskára visszatért. Nem talált senkit a közelben.

Aztán bevitték a szobába az öreget. Meg volt halva. Elindult a huga után, de meghagyta Tódornak, hogy gutaütést kell mondanani Eszter előtt, ne hogy megijedjen.

*

Második nap eltemették az öreg molnárt szépen, tisztességesen. S a nép, az oláh nép sirt a derék ember koporsójánál. Balog Izra nem tudta, hogy mit gondoljon róluk?

Az öreg oláh asszonyok egész napon imádkoztak szentelt gyertyák világánál a koporsó mellett. Vén oláhok, mikor betértek a malomház udvarának kapuján, levették kucsmájokat, s a csattogó hidegben fedetlen fővel jöttek a malomházig, imádkozva buzgón, mélyen a megboldogultért. Az oláh fáták leszedték kis gunyhójukban félve nevelt virágjaikat és koszoruba fonták az öreg malmos bácsi koporsójára. A legények összepótoltak, hogy a falu szokása szerint kiveretessék fényes szegekkel a koporsóra nevét a halottnak... Balog Izra nem tudta mit gondoljon erről a népről? Csak sirt hugával, siratta az édes atyját.

*

Harmadik napon a frissen hantolt sirnál találkoztak hárman: Bárdyné, Flóra és Eszter.

A molnár leánya még most sem tudta, hogy atyját meglőtték. Hiszen Izra nem merte fölfedezni a szomorú valót.

— Vigasztalódj! Ne sirj édes Eszter! A jó isten akarta, hogy így legyen.

— Nem tudjátok, hogy mit veszítettünk benne! Ő volt mindkettőnknek a legdrágább!

A „legdrágább“ szóra nagyot dobbant mind a két nő szíve. Nekik is volt „legdrágább“-jok. Az egyiknek: férje, gyermeke. A másiknak: kedvese. Önkénytelenül a veszteségre gondolt mindkettő, midőn egymásra tekintettek.

— Drágábbat, jobbat, kedvesebbet nem veszithetünk! — zokogott tovább Eszter.

— De mi veszithetünk! — sugá Bárdynének a „flore mundra“. Hah! — Elborzadok a veszteség gondolatára. Mit tennél damná, ha elveszitenéd, ami a legdrágább?

— Megörülnék! s az eszemet is elvesziteném.

— Én pedig véresen megboszulnám! — szólt az oláh biró leánya.

— Mit boszulnál meg helyettem a jó Istenen, aki atyámra a szívszélhűdést hozta? — kérdezte a zokogó leány.

Flóra Bárdynéra nézett, aki azonnal feltalálva magát, másfelé kezdte magyarázni a kérdést.

— Mi egyébről, az erőszakos halálról gondoltuk ezt, édes Eszter. Neked igazad van. Te mitsem tehetsz atyád haláláért! — vigasztalá Bárdyné,

— De egyet mégis megtehetsz itt az atyád sirjánál Eszter! — szólt Flóra emelt hangon.

— Mit?

— Amit mindhármunknak föl kell fogadnunk!

— Mi az? — kérdezték a „flore mundra“-tól.

— Olyan időket élünk, hogy csak vesztésre gondolhat mindenki. Ezért fogadjuk fel közös akarattal, hogy hármunknak ami egymás között legdrágább, azt mindenikünk segíteni fogja megtorlani és ha elvesz: előhozni.

— Miként gondolod ezt Flóra? — kérdezé Bárdyné.

— Ma ő, holnap én veszithetek! Holnapután rajtad üthet a sors damná! Tehát egymást még szorosabban támogassuk mint eddig! Aztán ha elveszne nekem a legdrágább, azt halva is visszahoznátok énnekem! Ugy viszem meg én is a tieteket! Hát fogadjuk itt az első hantjainál?

— Fogadjuk! — hallatszott a más kettő ajkairól.

Néma csend következett ezután, melyet az Eszter újra kitörő zokogása zavart meg.

— Ne zokogj! Ne sirj! — biztatá a „flore mundra“, — hanem készülj a boszura!

Eszter az oláh barátnőjére bámult.

— Vagy azt hiszed, hogy atyád szépen halt meg? Mi fogadtunk, tehát első kötelességemet, habár szomorú, — mégis teljesitem: tudd meg, hogy atyád szívét oláh golyó furta át, de bátyád eltagadta a kiméletért előtted.

— Flóra! . . .

— Amit mondtam, igaz! Nem emlékezel, mikor a damná lövést hallott s én, eltitkolva, ajtócsattanásnak magyaráztam? Akkor oltották ki atyád életét és hogy a bátyádat meghagyták: én hazudtam érte!

Eszter összeroskadt.

A „flore mundra“ hideg hóval dörzsölte fel barátneját.

— Ez még kevés! várj, mert ezután következik a nagyobb része! Légy erős! Most mutasd meg a székely virtust, hiszen háromszéki leány vagy!

Bárdyné rosszalólag rázta fejét a Flóra sietsége miatt, ki olyan egyszerre, minden kimélet nélkül, hevesen mondott el mindent.

— Most a szép magyar legényen van a sor, — sugá az Eszter fülébe Flóra. — Hát még most is gyöngé vagy?!

— Erős vagyok! — emelkedett fel a molnár leánya egyszerre. — Mit tegyek?

— Ma éjjel tizenkétórákor hozzám jöttök mind a ketten! Mutatni fogok valamit!

— Én ott leszek! — szólt Eszter,

— A férjem tudhat róla? — fordult az oláh bíró leányához Bárdyné.

— Ma csak az őrangyalok éjjele van! Holnap a férfiaknak kell talpon lenni — válaszolt Flóra. Ne tudjanak semmit! Én erre megyek haza a kis erdő felé. Dolgom van ott. És ti?

— Haza megyek! — mondá Eszter.

— Velel tartok Eszter, — szólt Bárdyné.

Megcsókolták egymást. Eszter visszapillantott a sirhantra, de nem könyezett többé.

— Ne feledjétek! — kiáltá vissza figyelmeztetve az erdő felől Flóra, — hogy ma az őrangyalok éjjele van!

HETEDIK FEJEZET.

Forr a világ.

KIS-SZÉKELYI oláh biró portáján korán lecsendesedett minden zaj. Harhulla Péternek ígéretéhez képest látszanak tettei. Ő valóban hűséges akar lenni urához. Lefekszik hat órákor, hogy ne legyen zavarója a falu csendjének s ezáltal jó példát mutasson a többi lakosoknak.

Tíz óra után csak itt-ott, gyéren láthatni világot a szalmás gunyhók között. Nemso-kára hazakerülnek a fonóba járó leányok is. Flóra szintén közöttük volt. Most érkezett haza a czifrára festett birói porta kapuja elé. Kisérője, kiben Vunturár Tódorra a molnár-legényre ismerünk, — néhány hizelgő szót mond neki.

— Nincs szükségem a kísérgetésedre! érted? — mond a „flore mundra“ elutasítva a legényt. — Csak azért nem küldtelek más

legények előtt, hogy ne gunyoljanak érette. Most tudod, hát jövőre kerülj el Tódor!

— Csak ne szeretnék oly nagyon! — szólt a legény szenvedélylyel.

— Akkor várj, amíg én is szeretni foglak! Csak várj Tódor! Csak várj! De ne kisérges. Jó éjszakát!

Az elutasított legény lángolni érezte egész testét.

Ott járkált még majdnem egy óra hosszát a Flóráék kapuja előtt, össze-vissza gondolva mindenféle jót és rosszat.

Mikor az óra ugy féltizenkettőre járt, Hárhulla Péter kijött az utczaajtóba. A fehér hó világánál azonnal fölismerte az ott járkáló molnárlegényt, kiről tudta, hogy Flórát szereti.

— Menj haza már Tódor! későre jár az idő.

— Ugysem alszom én gazduram!

— Hát miért strázsálsz ezt a házat fiam?

— Hej, gazduram, ha én azt megmondhatnám?!...

— Tégy okosabbat, mint eddig!

— Meghalok én gazduram. Nem élek sokáig!

— Háboruba akasz menni? Most jó alkalom van. Forr a világ Tódor!

A molnárlegény összerázkódott.

— Veszem észre gazduram!... — s odahajolt a biróhoz. Sugva kérdezte — azért költözött el a vén molnár?

— Éppen azért fiam.

— De jól tudsz czélozni gazduram. Akár egy vadásztiszt.

— Hasznát veszem nemsokára ennek is. No, de most kotródj haza fiam. Majd meglátod, hogy rajtad is segítetek. Nagy urnak teszlek meg!

— Hej, gazduram csak egyet birhatnék!

— No, hát az uraságoddal vele jár amit kívánsz, édes fiam. Fődolog, hogy emberlégy!

-- Értem gazduram.

— Most haza menj. Majd hivatlak nemsokára.

A legény csendes jóéjszakát kívánt s elindult a malom felé. Fent az ablakból pedig egy ököl fenyegetett utána, de ne látta meg egyik sem a fenyegetőt.

Hárhulla megállott az utczaajtó között és várt...

— Apóka! — hallatszott egy kedves hang belülről.

— Te vagy gyémántom?

— A mécseket meggyújtottam. Itt az ideje.

-- Jól tetted édesem. Menj be, nehogy meghülj gyémántvirágom. — S a leány, ki nem volt más a „fiore mundry“-nál, magával vitte atyját is.

— Jere be apóka! — csalogatá, hívogató, — én félek egyedül. Fekete sötét van

abban a lyukban. Hagyd, ne várd itt az uteza-
ajtóban őket. Majd bejönnek. Tudják a járást.

Kevéssel később többen jöttek be a bíró
nyitva hagyott kapuján. Sötét arczu nagy
oláhok voltak valamennyien, magas bárány-
bőr kucsmával fejeiken, lombos szűrrel vál-
laikon. Az utolsók között egy fekete ruhás
is jött, ki a pópa volt. Nem köszöntötték
egymást, hanem szótlanul, mint valami árnyak,
— csak besurrantak a kapun.

*

Tódor nagy dolgokról gondolkozott haza-
felé s annyira belemélyedt azokba, hogy már
elhaladt a vele szembe jövő két fáta mellette
s elfeledte köszönni!

— Jó estvét szépek! — szólt utánnok,
De azok vissza sem tekintve haladtak tovább.

— Nini! — beszélt a legény magában,
— ezek a szárikás fáták papucsban járnak!
Különös! . . . utánnok eregelek. Hej hogy
apritanak fel a falun.

A két siető alak visszatekintett s láttak
a váratlan kísérőt.

— Utat veszítünk, — sugá magyarul az
egyik.

— Nem ismerem a járást.

— Csak kövess gyorsan. Ezen a siká-
toron betérünk, a tulsón meg kijövünk, aztán
ott van a bíró háza, ahova el kell tűnnünk
észrevétlenül.

— Milyen jól ismered az utakat.

— Azt igen, de ez a gazember nyomunkban van szüntelen. Nem fáradsz, édesem?

— Nem. De hogyan fáradjak, mikor ma az őrangyalok éjjele van.

— Ügyelj a pisztolyokra, nehogy elsüljenek, mert az vesztünket okozná.

A két nő, ki Bárdyné és Eszter volt, kiért a nevezett sikátoron és a Hárhulla portájának nyitva hagyott kapuján, mind két tünemény, beléptek.

— Csendesen! — sugá az ajtóban álló Flóra.

Nesz nélkül beléptek a szobába, Flóra pedig kívül maradt. Várt még valamire.

Hogy a két jövevényt Tódor követte, azt észre vette, mielőtt a kis sikátorba betértek volna, de, hogy az utcaajtót behúzták magok után az utolsó bejövők, — azt nem látta meg elég korán.

— Itt vagy drága? — szólítá meg Hárhulla leányát, amint eléjött az udvarról.

— Helyemen állok.

A kaput ki tette be?

Más valakit talán zavarba hozott volna ez a kérdés, de a „flore mundra“ egészen nyugodtan felelt:

— Nézz ki és meglátod!

— A bíró gyanus léptekkel jött a kapuig s azt fölnyitva előtte állott Tódor, a molnár-

legény. A haragtól nem talált hamarjában más szavakat, minthogy megfenyegette a merészkedőt.

— Te vagy Tódor?!

— Igen gazduram.

— Mit mondtam neked? Amig nem hivlak megne lássalak, mert az öreg molnár tánczát most e perczben eljáród, adtaszaggatta!

— De. . .

— Egy szódat sem akarom hallani! hanem tedd, amit mondtam s tanuld meg, hogy az okoskodó, leskelődő embert nem tűröm a faluban! Indulj!

A kaput lassan, zaj nélkül bezárva maga után, — hátra lépegetett ismét az udvaron.

— Bemehetsz! — szólt csendesen leányához, ki ott várta az ajtóban.

— Nem engedsz ma a társulatba apóka?

— Almos vagy te gyémántkövem. Pihenj le inkább.

— De ha belátogatok, csak nem kergetsz ki?

— Már hogy kergetnélek te, te... — s hátra ballagott a pincze lejáráthoz Hárhulla, hol leereszkedve a lépesőkön behuzta maga után az ajtót és sötétben lépegetett tovább.

Bárdyné és Eszter csendesen maradtak a szobában a Flóra visszatértéig.

— Van jó meleg ruhátok? — kérdezé a visszajött Flóra.

— Amint látod. Mi oláh szarikába jötünk, hogy könnyen föl ne ismerjenek.

— Én csak ezt a csergét veszem magamhoz. Figyeljeteek reám. Kimászunk mind a hárman a kerítés felőli ablakon. De csendesen, mert két lépésre az ablaktól, ott a rosszlelkek csoportja, akik felett mi — az őrangyalok fogunk virrasztani.

Zaj nélkül fölnyitotta az ablakot és elsőnek ő lépett fel az ablak párkányára.

— Utánam! — s leereszkedett a kerítés mellé. A másik kettő utána csinálta a leszálást s mikor lent állottak a kökerítés, meg a ház közötti szűk nyílásban, Flóra előre lépve leterítette a magával hozott csergét.

— Látjátok itt lent a lábamnál ezt a kis világos nyílást? — kérdezé sugva.

— Igen.

— Az egyik innen, a másik tulnan fekszik le erre a csergére. Magatokat jól betakarjátok a hideg ellen. S csak arra kérlek, hogy ha kedves az életeetek, úgy csendesen, nesz nélkül viseljétek magatokat, míg éretetek jövök újra.

Egy szökéssel az ablakban termett ismét az erős román leány. Lehorgolta belülről s eloltotta a mécset.

Bárdyné és Eszter halkan, vigyázva feküdtek le. Betakaróztak elébb a hideg ellen, s csak csendesen, óvatosan dugták elébb-

előbb fejeiket a földdel egy színben levő ablakhoz. Mikor aztán biztonságban érezték a fejeiket — eltakarva a pincze-ablakra sűrűn rakott poros pókhálók által, — egészen közel húzódtak a félhomályos üveghez. És láttak!! Láttak egy olyan társaságot, melynek minden egyes alakja elég arra, hogy halára rémitsen egy akkori magyar falut.

Hosszu asztal mellett ültek. Legfelül Hárhulla Péter a kis-székelyi bíró, míg vele szemben a pópa alakja húzódott meg, nem a legszentebb arcot mutatva a reá tekintőkre.

Heves vita folyt a rémes emberek között, mert majd ez, majd amaz állott fel, öklével fenyegetve beszédje alatt. A kívülről betekintő két őrangyal megborzadva hallgatta az előadást.

— Számolj be Hárhulla Péter a küldetésedről! — szólítá fel a pópa a zaj csillapulása után.

— Arról beszámoltak a tények. Az öreg molnár eltűnt már! . . .

— Saját kezeddél?

— Miként határozva volt.

— De miért nem a fiát is? -- ordítottak közbe többen a fekete kucsmások.

— Igaz! — folytatá csendet intve a pópa, — azt is kiadtuk volt neked!

— Vagy gyáva voltál reá? — rivallt

közbe egyik. — Hárhulla végignézett a szólón és boszusan felelt:

— Ha még egyszer azt a szót meghal-
lom; elég bátor leszek a szólót főbe ütni!
Érted? Vagy elfeledted, hogy itt én volnék
aki volnék!?

A pópa fölállott és a személyeskedők
elhallgattak.

— Mondd el az okát Hárhulla! Hall-
gatunk.

— Nekem csak ép embert van kedvem
elküldeni az utunkból. Féleszüekkel nem vesz-
tegetem az időmet. Az a legény pedig csen-
des bolond!

— Ki mondta ezt? Hazugság! — kiáltot-
ták közbe többen.

— Én mondom! — hallatszott egy csengő
női hang a pincze ajtóból, s ígésző alak-
jával közéjük állott — Flóra.

— A „flore mundra“?! — bámultak reá
valamennyien az atyján kívül.

— Én mondtam és mondom! Ha nem
hiszitek: itt a bizonyítéka!

— Mi az? — kérdezték.

— Ki ismeri ezeket? — kiáltotta Flóra,
amint négy darab piros selyemkendőt tartott
az asztal fölé, melyek a piros alapszínen
kívül tarkábbak voltak a tarkánál.

— No és egyik sem ismeri kendtek kö-
zül? — Kérdezé kevés szünet után. Ugy el-

mondom! . . . Ez a kendő a Morkán Marie kendője, melyet elcserélt a félbolond, de csinos magyar legénynyel. Ismeri kend Morkán Ilie? — szólt Flóra gunyosan, s egy mogorva kuesmás alak elé tartá a piros kendők egyikét.

A kérdezett nagykuesmás fejével billentett egyet és elmordulta magát.

— Ez a másik kendő, — folytatá a „floré mundra,” a Zapiska Annáé! Ismerie-e Zapiska Juon? — kérdezé a „flore mundra,” oda-tartva egy másik zord alak elé a második selyem kendőt.

— Hiszen ez gyalázat! — tört ki a kérdezett oláh, amint fölismerte leánya kendőjét.

— Miért lenne gyalázat? Hogy egy bolondnak adta négy leány a jegykendőjét? Mert másképpen elég csinos volna az ügyefogyott, csak csupán esze nincsen a szegénynek, hát ez nem gyalázat, csak kaczagtató! Ők sem hitték, hogy a legény ügyefogyott, csendes örült. És kendtek ezt a bolondot, ezt az esztelent még kétségbe vonják, hogy atyám járt el helytelenül? Mikor nem tartotta érdemesnek egy bolonddal bajlódni? Itt van még két kendő! — folytatá Flóra s visszadobta az atyáknak, kik közül egyik éppen a pópa volt. Ha már a leányok esztelenek: azon nem csodálkozom! de ezek a nagy fejek itt mit érnek? Atyám! helyesen cselekedté, hogy nem bántottad azt a nyomorékot! és

aki nem akarja, hogy ejegykendők története szájról-szájra menjen! az velem tart. Helyesen cselekedett atyám! szavazzunk! aki helyesli mind feláll!

A felhívásra kettő kivételével mind fölállottak.

— Kendteknek nincs leánya! — fordult hozzájuk Flóra. — Értem. Hát mi ellenvetése van? tessék beszélni!

Erre azután mindkettőnek megeredt a mondókája.

— Csak az egyik beszéljen! a kucsma mindenét. Még asszony se szép, ha kettő beszél egyszerre! — rivalt reájok a „flore mundra“.

— Szégyen reánk! — tört ki az egyik, — hogy férfi létünkre a gyűlésben leány viszi a főszerepet! Szégyen reánk!

Erre a beszédre mozgás támadt a sokaság között, de nem rettent vissza Flóra. Elvult reá készülve.

— Nem az a kérdés, hogy ki? hanem, hogy mit teszen? . . . Akinek most erről jár a szája, — folytatá Flóra gunyosan, — azt kérdem: mit tett ezideig? Eljárt a gyűlésbe? No, ez nem valami veszedelmes dolog, mondhatom! . . . Hanem ment volna el tudakozódni, hirt hozni a kastélyba! — Igen, oda is elment, lábat nyalni! És most még ő beszél!

A pópa csillapítólag intett.

— Amit mondtam, mondtam! De tenni ezután is én fogok, csak rám kell bízni. Most pedig dologra! Atyám beszámolt, s ennek az ügynek vége!

Hárhulla büszkeséggel tekintette leányára. A pópa fölállott helyéről és egy írást vont elő kabátja alól.

— Janku levele! -- szólt kihajtogatva a papir tekercset. Mindnyájan levették a kucsmákat, mintha valami szent pásztorlevél hallgatása következett volna, pedig nem volt más, egy vérlázító felhívásnál a magyarok ellen.

A legszennyesebb helyeken megrázkódott a pincze boltja a „vivat“ kiáltásoktól. A szemek aranyat és kincseket láttak és vérben égtek, a kezek ökölre szorulva fenyegettek, az ajkak hol „vivátot“, hol szemtelen szitkokat szórtak, s az ordításokból összevegyült egy fület sértő, vad harmónia.

A levél után bezárták a gyűlést, holnapra halasztva az alakuló választást, melyben meghatározzák a fölkelés idejét, s megválasztják a vezéreket. Aztán szétoszlott a gyűlés anélkül, hogy elbucsztak volna egymástól.

. . . Ez volt az őrangyalok éjjele. . .

NYOLCZADIK FEJEZET.

Ur parancsol, de nincs szolga.

BÁRDYÉKNAL különös világra ébredtek másnap. Az uraság darabos — mondhatni durva volt minden eseményéhez, amit sohasem tapasztaltak tőle. Az urnő hajnali négy órakor került haza titokban és egy óra múlva mindenkinek talpon kellett állani. Még sötét volt, mikor Morkán Tódort, a molnárlegényt, maga elé hívatta Bárdy Akos ur.

A molnárlegény reszketett félelmében, mert a küldöncz rémes históriákat beszélt neki idáig.

— Hogy hívnak? — kérdezé Bárdy végig tekintve rajta.

— Morkán Tódor.

— Tudsz lovagolni? Ültél lovon?

— Igen.

— Jöjj be a szobámba!

A legény megkönnyebbült lélekkel követte

az uraságot, mert elébb azt hitte, hogy menten fölakasztják, pedig Bárdy Akos ur csak ruhatárából leakasztott egy bőrből készült lovaglónadrágot.

— Gyorsan huzd fel Tódor.

A legény engedelmeskedett.

— Ezt a esizmát is! — folytatá Bárdy. De posztót csavarj a lábadra, nehogy megfázzon!

— Igen instálom.

— Te a régi malommesternél is szolgáltál?

— Igen instálom! — és tömte a nagy esizmákat.

— Melyik tetszett jobban te Tódor?

— Ez a Balog jámbor, jó ember volt. Kár hogy meglőtték.

— Láttad ki lőtte meg?

— Ott állottam alatt a malomházban, mikor megvillant, de kívülről jött be a lövés.

— Ugy? hát te sem láhattad. No, kész vagy? Lásd milyen csinos urat készítek belőled! Te tudsz magyarul is, nemde?

— Egy kicsit instálom.

— Az már jó. Öltsd fel ezt a kabátot. Jó bőrs. Nem fázol meg benne. Gombold be azokkal a zsinórokkal. — Ugy. Pompás!

— Ha! ha! ha! — nevette el magát a legény a tükörbe nézve.

— Még nem vagy kész Tódor. Tedd fel

ezt a darutollas kalapot. No, lásd! Ugy nézel ki, mint egy ősmagyar nemes. De most figyelj arra amit mondok! Különben a fejeddel játszol!

A legény komoly arcot csinált a komoly szóra.

— Ezt a levelet a csizmád szárába beereszted és elviszed Kolozsvárra. Tudod az utat?

— Igen instálom!

— Egyenesen a főkapitányhoz szaladsz és átadod neki. Jó paripával mikor érsz be a városba?

A legény gondolkozott néhány pillanatig.

— Tíz órakor ott leszek, minden akadályt leszámítva.

— Helyes! Itt van a másik levél. Ezt, ha az utat elállanák, vagy elfognának, előmutatod. Aztán igyekezel tovább szökni a szeretődhez! Az pedig a másik levél, mit el ne árulj, mert akkor elveszett érette a 25 aranyad?

Bárdy Akos az asztalra pengette le az aranyakat és megszámlálva visszarakta egy erszénybe.

— Ez a pénz a tied, ha visszajöttél a válaszszal Kolozsvárról. Ez a te szeretőd, melyért meg kell szökjél, ha elfognának. Érted?

— Igen instálom.

— Siess az ólba. Válaszd ki a legjobb lovat. Aztán ne feledd, amit mondtam, a szeretődöt! Utiköltségül nesze! — s néhány ezüsthuszast csusztatott a legény zsebébe.

Nemsokára egy fakó paripán ült Tódor, mely tánczot járt alatta, amint elényargalt a kastély lépcsőjéhez bucsut venni az uraságtól.

Derék szál legény volt!

— Tódor! - - szólítá meg Bárdy.

-- Hallom instálom.

— Ha valóban ügyes legény leszel, az öreg helyébe te maradsz a malomba, mert Izra visszamegy Háromszékre.

A legény örömtől sugárzó arczezal pillantott le az uraságra és gondolt valamit... Talán azt, hogy akkor Flóra is szeretni fogja...

— Értem instálom! Adj jót Isten! — s elnyargalt a falu felé könnyű paripáján, melynek lábai alatt porozott a fehér hó.

Azután Bárdy maga elé hívatta az öregebb béresét.

— Bemégy a faluba! — kiáltott reá haragosan — s megmondod a birónak, hogy nyomban itt legyen a kastélyban! Parancsom van számára. Gyorsan járj!

Az öreg elcammogott a falu felé s mire beért a falába, meg volt már virradva.

Bárdy Ákos ur várta a birót, várta nyolcz óráig reggel. Ekkor már régen meg volt virradva és boszus volt.

A második küldönczöt is beküldötte a faluba, de előbb keményen megdorgálta, megfenyegette és majdnem megverte jó előre, ha fél óra alatt vissza nem érkezik a bíróval.

Bárdyné kedves szavakkal csillapítá férjét, de hasztalan. Mióta nejétől megtudta a kitörő lázadás hírét, mit ő mindig kétségbe vont, nem tudott uralkodni magán. Hiszen ugyanis elhatározta már beállani a honvédséghez, hová tiszta barátai többször felszólították. Legkésőbb egy hét alatt ugyanis elhagyta volna ezt a veszedelmes fészket, melynek sohasem akarta elhinni veszélyes voltát.

Kolozsvárra segítségért küldött futárt, hogy a holnap kitörő lázadást szétveresse, s egyuttal ő maga is családjával beköltözhesse Kolozsvárra.

Eltelt a félóra, de senkisem érkezett a faluból! Se szolga! se bíró!

— Most magam megyek a gazember után, a legmarkosabb hat legényemmel!

— Akos, az égre kérlek, ne hagyj itt. Félek nélküled.

— Fényes nappal kedvesem?...

— Remegek. Mindenben az éjszakai rémes alakok eltorzított árnyképeit látom. Ne hagyj itt, könyörgök!

— Jól van, de csak utána kell hogy küldjek annak a rakoncátlan gazembernek!?

Kiállott a kastély lépcsőjére s harsány

hangon kiáltotta cselédjei nevét, először csak egyet, majd a másikat, rendre mind a hatot, hetet, nyolczat... mindeniket és hiába! Nem jött elő a hívására senki.

Ekkor korbácsot vett kezébe a jó ur, mit még sohasem tett és lejött a cselédházak felé... Sehol egy lelket sem talált otthon!...

Parancsolni akart, de nem volt szolga!

— — — — —
Mig Bárdy Akos a cselédekent ment fölvern, azalatt a kert felől hír érkezett Bárdynénak, szomorú hír. Eszter jött a malomból sietve, szaladva, hogy alig tudott beszélni a fáradtságtól.

— Hol Bárdy Akos ur?

— Mi baj Eszter? Az istenért! Te remegsz?

— Hol van a férjed Irma?

— A béreseket hívja fel.

— Honnan? hiszen azok rég a faluban vannak. A keresztjáró tömeggel kerülgetik a templomot.

Bárdyné csodálkozva nézett barátnéjára, az egyszerű székely leányra.

— Miféle bucsus ünnep van ma?

— A lázadás napja, melyet imádkozással kezdenek és öldökléssel fejeznek be! Maradj itt, én leszaladok a férjed után, hogy ne vesztegetse idejét.

Mikor visszatértek, Bárdy Akos nem volt többé bosszus, ingerült. Nyugodtan kezdett a dolog rendezéséhez.

— A kastélyt megerősítjük. Föl kell a fegyvereket szállítani a malomházból.

— De kivel? — kérdezé remegve Bárdyné.

— Magunk hordjuk fel. Alig tizenöt percz oda és vissza. A puskaport szintén föl szállítjuk.

— Hogyan bírod el édes Akos?

— Talicskán édesem. Meglátod, milyen pompásan tudom tolni a talicskát! — szólt keserűen. Aztán egyszerre csak egyet teszünk föl a hordókból. Zárjunk be minden ajtót, kaput, mert a kert felé fogunk csak kijárni.

— A kutyákat is mind enged szabadon Akos!

— Igen! igen! — szólt vissza szomoruan Bárdy s nem árulta el, hogy valamennyit megmérgezték a gazemberek, mielőtt megszöktek volna.

— Én megyek vissza a malomba! — szólt Eszter.

— Én is jövök azonnal! — biztatá Bárdy. — Még utólérem, ha nem siet.

Eszter a kert felé elsietett. Bárdy az udvaron bezárt, becsukott jól mindent. Az ólaktól minden állatot szabadon engedett. Aztán enni és inni adott bőven, hogy két

napig is elég legyen. Mire visszatért nejéhez,
— Eszter már megérkezett az első rakomány
fegyverrel és kezdetét vette a készülődés a
kétes jövőre, a bizonytalanra. . .

Csak most látszott meg, hogy milyen
erős egy férfi, ha megszorul! és mire képe-
sek a nők, ha önvédelemről van szó.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Az oláh báró.

HAGYJUK el néhány perczre a zavaros sietséggel folyó készülődést és kövessük Vunturár Tódort a Kolozsvárra siető futárt, ki olyan gyönyörűen nyargalt Kis Székely felé fakó paripáján. Szemei előtt még egyre csillogtak képzeletben a szép, sárga aranyak, de azért még sem feledte rágondolni Flórára!

Hej, ha őtet most látná ebben a nyalka ruhában, ezen a sugár, szép paripán?! Miért is indult ő ilyen korán? . . .

Efféléket gondolt, mikor a biró háza felé érkezett, hol valakit a kapuban látott állani messziről. Szerelmes lelke Flórát rajzolta oda, deli természetével, ragyogó arczával, de mikor közel érkezett, — a birót találta ott, Hárhulla Pétert.

— Jó reggelt gazduram!

— Jó reggelt . . . uram! . . .

— Nem ismer gazduram?

— Ha közelebb megyek . . . talán? . . .

Te vagy Tódor? Hová indultál ebben a mas-
karában?

— Kolozsvárra nyargalok! Fölkelt Flóra?

— Hová?! . . .

— Kolozsvárra. De Flórával óhajtanék
szólni, ha föl volna kelve.

— Ha föl nem kelt, fölköltöm én! Várj
meg édes fiam! — hizelgett a ravasz bíró,
mert sejtett valamit. Hát mi járatban vagy?
— kérdezé befelé lépegetve.

— Az uraság küldöncze vagyok. A fu-
tárja. De sietek ám!

— Csak megvárod Flórát? — szólt
vissza, s szemeivel intett a bíró hamisan, —
hiszen ilyen szépen még vőlegény korodban
sem fog látni. Te fickó! még elbolondítod a
fejét! — mondogatá hizelegve Hárhulla Péter
a kapun belülről, s belépett a szobába.

— Flórá! — szólt alvó leányához. Édes
Flórá!

— Ki az? . . .

— Én vagyok, az édes apóka! Kelj fel,
leányom, mert baj van.

— Mi történt? — kérdezé fejét a párná-
ról felemelve.

— A ravasz kutya megsejtett valamit
és Vunturárt küldi futárnak Kolozsvárra. Be

kell, hogy csaljuk a ficzkót. Érted? A többit reád bízom.

— Ez nagy baj! — s felugrott ágyából a „flore mundra“. Menj ki apókám és beszélj vele, míg kijövök. Megkináljuk egy kis jó itallal, tudod? — s altatást intett kezével.

— Több észed van az egész gyűlésnél! Én beszéddel tartom drágám, addig! — skisietett az utczaajtóba.

— Még te panaszkodol, te ficzkó, te! — kezdé hizelgően — akiért a lányok a meleg ágyból kiugranak?

— Igazán?

— Csak a nevedet mondtam s talpra állott az én gyöngy Flórám. Itt lesz ebben a pillanatban. Már egy-két percz nem a világ! Jó paripád van. Kipótolod Kolozsvárig! Te ficzkó te! ugy-e többet ér egy pár szem, egy pár sarkantyu szurásnál?! Mi?

— De többet ám!

— S még fogadok, hogy nem jön üres kézzel. Hallod?... Döngeti a törő kupát. Édességet tör az italodba. Hm! Hm! S még te panaszkodol?!...

— Nem panaszkodom én gazduram!

— Mondanád inkább: Péter bácsi!

A legénynek igen megtetszett a hizelgés. (Hja! ez az emberiség csapdája, mely biztosan fog!)

— Ni! Ni! kit látok? — hallatszott a

„flore mundra“ hangja a kapuból. Jó reggelt Tódorka!

— Jó reggelt édes Flóra! — s majd repesett szegény legény az örömtől. Mégis sokat teszen a szép ruha! gondolá magában.

— Tódor, én megkínálnám egy kis jó itallal a saját kezemből, de félek a lovától!

— Jaj be szép állat!

— Ne féljen, nem harap!

— Én félek mégis! Hanem ha szeret engem, akkor szálljon le, mert közel menni nem merek. Jó italt adok. Apóka megtartsa addig.

Nem kellett kétszer hívni a szerelmes legényt. Elfelelte a sárga aranyokat és le szállott lováról, hogy kantárszárát átadhassa Péter bácsinak.

— Hej, de csinos legény lett kendből Tódor! Már ki hitte volna? No, bent feledém a kalácsot. Jöjjön be. Ott törjön belőle.

Megfogta a legény karját és úgy vezette. Tódor pedig úgy érezé, hogy több vonзалom van két ragyogó szemben, mint huszonöt fényesen csillogó aranyban! . . .

A bíró kint fogta a lovat, a fiatalok ott benn csevegtek, de hosszasan tartott a csevegés. Utoljára beleunt Hárhulla uram a várakozásba, s bevezette a paripát az ólba. Azért mégsem ment be a szobába, nehogy megzavarja a két fiataalt édes beszédében.

Nagysokára hívta a leánya.

— Apóka! jere be!

— Jövök gyémántkövem, drágám!

— Minden jól van! — sugta a leány.

— Alszik?

— Igen. A levelet elvettem tőle.

— Ni! ni! az ágyba fektetted?

— Ki kellett keresnem minden ruháját, apókám.

— Több eszed van a falunál! Nos?

— Ezt a levelet vitte Kolozsvárra, de ebben nincsen semmi különös. Azután kutattam és megtaláltam a valódit, mely a kapitánynak volt czimezve. Segélyt kért benne.

— Sejtettem! El vagyunk árulva! Az éjjel az a két gazember, aki a gyűlésben ülve maradt! . . . Se baj! most mégis minden megvan! Mit ír a levélben?

— Gyors segélyt kér, hogy megmentse.

— Itt nem fog megszökhetni a kezeim közül. Elállom az utját! Szaladok a paphoz. És te gyémántom?

— Én elteszem láb alól ezt a dögöt! — válaszolt Flóra — s mosolyogva mutatott Tódorra.

— Gyémántkövem! E perctől kezdve én vagyok az „oláh báró“! A forradalom ki van törve!!!...

— Ilyen hamar? — csodálkozék Flóra, de nem mert tanácsokat adni atyjának.

— Miért hamar?...

— Csak erre a heverő semmire gondoltam! De bizd reám apóka! Értem a módját. Nesze a két irás. Vigyázz reá jól és gyorsan végezz. Ha hirnök jönne még — itthon légy!

— Futok! szaladok! — mondá Hárhulla az irásokat zsebébe dugva, s repülni látszott a havon, amint a kertben hátra sietett a pópához, ki szomszédja volt a kert végénél. Mi vagyok én? — szólt vissza leányához.

— Az „oláh báró“! apókám.

— Éppen az! az „oláh báró“! az „oláh báró“! — és így mondogatta tovább, amint hátra szaladt a kertjében, honnan a palánkot átugorva a pópa udvarán termett.

Alig haladt el Hárhulla, a leány papírszeletre írt valamit, s elővezetve a malomba járó szamarat, egy gabnával félig töltött zsákot keresztül tett a hátán. A zsákban legfelül a papírszeletet helyezte és hozzá erősíté a zsákot jól a csacsi hátához.

Lassu állat a csacsi, főképpen ha nem hajtják szüntelen.

Ezen aztán úgy segített Flóra, hogy égő taplót dugott a fülébe, hadd szaladjon, mint a futár paripája szokott.

Majd Tódort ölelte át és belegöngyölve egy vastag takaróba, — hátra vitte az ólba aludni. Jó hely volt ott a marhák jászlában. Aludhatott akár másnap reggelig, sőt meg

sem fázhatott a diszmagyarkás vitéz! És úgy gondolta Flóra, hogy másnap reggel már a Maros jege alatt fogja mutogatni futár ruháját Tódorka. Mire hátra czipelte és eléjött — az atyja is hazaérkezett.

— Ünnepi ruhámat elé leányom! Én vagyok az oláh báró! Az éjszaka kastélyban hálunk! Nem való az a kutya magyarnak! Ne gondolkozz édesem! Két óra múlva kezdődik az ünnepély, bucsuval, keresztjárással.

Flóra némi zavarral hallgatta a gyors haladást. Előszedte atyjának szép, ünnepi ruháit. Hárhulla Péter azalatt a második pinczéből kihozta tiszta uj lándzsáját és löfegyverét, melyet Janku küldött neki.

Mikor talpig ünnepélyesen, diszben volt öltözve, akkor jött Bárdynak az első küldöncze, mely az uraság elé rendelé.

— Fölvirradt a nap öreg! — szólt Hárhulla a béreshez, — ma én rendelem az uraságot a lábaim elé!

A béres csodálkozva nézett a biróra.

— Ma megérkezik Janku! aki engem bárótoknak tett. Büneidért szaladj a pópához öreg! Ma van a kereszt bucsuja. Mondd meg, hogy miért küldöttek a papnak is, mert ma ő hallgat ki! Én báró vagyok!!!

Mint mikor az elzárt fenevaddal vért itatnak, — úgy hatott a szó az öregbéresre. Felüvöltött és szaladt a pópához, ki megbizta

az összes urasági cselédek elcsalásával erre a szent ünnepre, de titokban, mert az uraság nem engedi másképp!

Amint tudjuk, ez mind sikerült a lázadóknak. De Flórának is sikerült valami ürügy alatt leszökni néhány perczre a malomba, hogy elég korán beszélhessen Balog Izrával.

TIZEDIK FEJEZET.

Székely-virtus.

REGGELI hat órakor még sötét van télen, de Balog Izrát már talpon találta az urasági cseléd is, ki Tódort fölhívta a kastélyba négy óra után.

A Flóra által elindított csacsi — leszámítva a fájdalmat, mit az égő tapló miatt szenvedett, — szerencsésen megérkezett harmincz percz múlva a malomba.

Izra azonnal fölismerte és sietett leemelni a fáradt csacsi terhét, — tudva, hogy nem hiába lett ez ilyen korán küldve. Föloldotta a zsákot is, melyben föltalálta a papirdarabot.

*„A lázadás ma kitör Judasok Ormát
arszonnal. Ünnepegylygel kezdődik, ne hogy
csalódásba legyetek!”*

— Én készen vagyok! — mondá magában Izra, s beindult vele Eszterhez.

— Édes Eszter...

— Gondolom mi lehet. Látom az arczodról.

— Azt látod talán, hogy félek?

— Nem. Az ellenkezőt. Jönnek az oláhok! Nemde?

— S te ilyen egykedvűen mondd ezt Eszter?

— Védelmünk egy éjszakára van! — szólt a leány nyugodtan.

— És azután?

— Ne tarts semmit! minden jó lesz!

— Te megfoghatatlan vagy! Hová gondolsz?

— Sehová! Meglásd, Flóra itt lesz tíz percz alatt.

— És mit tehet a „flore mundra“?...

— Azt meg ő tudja a legjobban.

— Jól van. Most legelőbb vidd meg a hirt Irmának.

— Felöltözzem?

— Minek ünnepélyeskednél? Gyorsan ott légy! Olvasd el ezt az irást és szaladj!

Még csak a kertben járhatott Eszter, mikor Flóra betoppant a malomházba.

— Izra! Izra! — hívta a legényt.

Balog Izra sietve jött a lakóház felé.

Itt vagyok!

— Édes góbém jó reggelt! — köszönté kedveskedve a leány, s megcsókolta a legényt.

— Rosszat sejtek! olyan forrón csókol-
tál meg!

— Izra! csak nem vagy félénk?

— Az nem! De nagy kérésed lehet!...

— Nem. Egy csöppet sem nagy. Csupán
Kolozsvárra kell lovagolnod és vissza, mert
a futárt elfogták. Itt a pecsételt levél a fő-
kapitányhoz, de most rögtön indulj! Külön-
ben nem juthatsz el!

— Értem édes. Hol a futár lova?

— Mit akarsz Izra? Az nálunk van be-
kötve.

— Oda megyek érette, mert más pari-
pám nincs!

— Izra! az Istenért!...

— Azon megyek és vége!

— Elfognak, megölnék a faluban! mert
az ünnepélyre készülnek. Hallod, hogy zúg
a harang?

— Mit bánom én?! Tudasd Bárdyékat
elmenetelemről! Isten veled! — s átkarolva
a derék leányt, megcsókolta először életében.
— Ugy gondold, mintha már elnyargaltam
volna. Esztert várd vissza és zárjatok be
mindent, csupán a vízre nyíló ajtócskán jár-
jatok át a kastély kertjébe. A segélyre bizton
számíthattok!

— Izra! Izra! Te is vakon rohansz...

— Ez a székelj virtus! Esztertől tanul-
tam. Vigyázatok mindenre! Isten veled!

A leánynak könyek tölultak szemeibe s úgy kérte, hogy ügyeljen magára. Izra, hogy örködjék felette a minden szentek serege! Négy erős kar fogódzott össze ölelésre, négy ajakon czuppant el a bucsú csók, s a legény egy tarisznyát akasztva nyakába, elindult a falu felé.

A „flore mundra“ nem birt megállani helyén. Rendre járt valamennyi ajtót s bezárta, betámasztotta belülről valamennyit. Majd a vizet lecsaptatta a zsilipről, hogy ne forogjanak, zakatoljanak hiába a malomkerekek.

Mikor mindennel kész volt, úgy érezte, mintha elfeledett volna még valamit. De mit?

Gondolatai ott jártak az apja udvarán. Látta Izrát képzeletben, látta belépni az utcza ajtón. — Hátra megy az udvaron. — Betér az ólba. — Eloldja a paripa kötőfékjét. — Megigazitja a derékszorítóját a nyeregnél. — Kivezeti az utczára és felül reá. — A körülötte bámuló sokaság előtt elnyargal, még köszönti őket, de nincs ott Hárhulla Péter, hogy visszatartsa. — Az emberek pedig sietnek a harang hívogató szavára a templom felé...

Képzeletben ezeket látta Flóra s úgy érezte, hogy ennek meg kellett történni. Bizonyos ténynek gondolta az egészet, s vágy fogta el, még egyszer láthatni Izrát!

De hogyan?...

Egy-két pillanatig tétovázott, aztán fől-sietett a magas malomház padlására. Fejét a feltört zsindelyek közé helyezte, hogy a falu felé tekinthessen. Nézte, nézte, hogy megtalálja szemeivel, amit keresett. Szíve hangosabban kezdett dobogni. Ott nyargalt messze-messze, a falu felső végénél egy lovas fakó paripán s néha-néha eltűnt alakja a vakító fehér hónap csillámlásai között.

— Székely-virtus! — mondogatá magában s hosszasan, sokáig tekintett utána, míg végkép el nem tűnt kedvesse a messzeségben.

*

Eszter visszaérkezett a kastélyból. A szoba ajtaját bezárva találta. Nem akart zörgetni, hanem a másik oldalra került. Ott is be volt csukva valamennyi bejárás és már-már rosszat sejtett, mikor a vízi pallókára jött, mely egyetlen boronából állott. A vízi ajtó nyitva volt. Óvatosan bejött a malomba. A kerekek nem zakatoltak, a malom nem zúgott... Olyan kihaltak tetszett a malomház az első széttekintésre. Besietett a lakószobába, hogy Izrával beszélhessen, de ott senkit sem talált.

Egy pillanatra összeborzadt a leány. Lesietett a kamara felé, hol a lőpor és fegyverek állottak, de nem indult el oda üres kézzel! Leakasztotta az édes atyja karabinját.

Megvizsgálta, hogy jól van-e megtöltve? S mikor rendben volt a lövésre, fölnyitá a kamraajtót.

Minden érintetlen — sehol senki!

Ekkor hívni kezdé fivérét, nem gondolhatva ki hollétét.

— Izra! Izra!...

Kisértiesen kongott az üres malomház a csengő hangoktól.

— Izra! Izra! — kiáltott másodszor is Eszter, s várt, hátha felel valahonnan a testvér.

A padlásról léptekeket hallott.

— Ki jár ott? — kérdezé fölkiáltva.

Semmi felelet és a kopogás tovább hallatszik...

— Most meghalsz kutyafaj!! hallatszott le oláhul egy tompa hang a padlásról.

— Meghalsz te! ha századmagaddal lennél is! Jertek le! -- kiáltott Eszter s ölében vitt vagy tiz fegyvert a padlás lejáratahoz, hol lesben állva egyet lövésre emelt.

— Utánnam! lándzsába kell huzni! — hallatszott ujra a padlásról a biztató hang s egy lombos szárikás alak megjelent a lap-pancs előtt.

A fegyver megroppant. Eszter rálőtt a lejövőre, hogy a szárikája csak úgy porozott az apró golyóktól, de az alak tovább látszott mozogni.

Eszter másodszor is rálőtt, mire a bobó összeesett.

— Éljen a székel-virtus! — kiáltott le csengő hangon Flóra a padlásról.

— Ott vagy Flórám?

— Csak én vagyok itt, nehogy meglőjj!

— Hát akit meglőttem?

— Az nem élő alak, hanem a Tódor bóbója volt, meg a sapkája. Derék leány vagy mondhatom. Nem csodálkozom, ha a bátyád is tőled tanulta meg a virtust! Nehogy meglőjj! — szólt le Flóra s félve dugta fejét a lejárati nyílása elé.

— Talán azt hiszed, hogy félek édesem? — kérdezé Eszter a lépcsőkön fölfelé haladva és a karabint még mind a kezében tartá.

— Csak próbálni akartalak, de jól tudsz célozni. Nézd, — folytatá a bobót felemelve — csupa lyuk!

— Hol van Izra?

— Kolozsvár felé vágtat valahol.

— Ki küldötte?

— Tődort helyettesíti, mert elfogták a Bárdy futárját. A levelet elvettem tőle, hogy Izra vigye Kolozsvárra.

— Te tréfálsz! Honnan volt lova?

— Tőled tanulta meg a székel-virtust! Elment a Hárhulla Péter óljába, kivezette a Bárdy fakó paripáját s elnyargalt rajta. De

még az éjszaka vissza fog jönni, azt ígérte, mikor megesókolt.

Eszter szomoruan nézett barátnőjére.

— Elbucsuzott?

— Milyen bánatosan mondod!

— Mert tudod: nem szokása a bucsuzkodás!... És te miért jöttél ide fel?

— Utánna néztem, míg elnyargalt.

— És láttad?

— Amíg el nem tűnt a messzeségben... Zörgést hallok...

— Bárdyék jönnek bizonyosan. Jer sies sünk le.

Idelent Bárdyt találták, ki a töltött fegyvereket szedte össze.

— Miféle lövéseket hallottam? — kérdezé röviden, köszöntése után.

— A székely virtust tettem próbára, — válaszolt Flóra, — de megállotta derekasan a sarat. Kilukasztotta az eléje tartott bobót. Ugy tettem, mintha oláhok lennének a padláson, azonban nem ijedt meg! mert amint leeresztém a Tódor bobóját, kétszer lőtt reá, de úgy, hogy a kötő is elszakadt, amivel leengedtem.

— Éljen a székely-virtus!

— Sőt azzal fenyegetett — folytatá Flóra, hogy ha százan vannak sem fél, csak jöjjenek le!

— Édes Eszter! -- szólt gyöngéden át-

karolva a leányt Bárdy, — még negyven ilyen leány és szembeszállok a felkelőkkel.

— Csak hárman leszünk és mégis meg kell hogy tegye.

— Ah, dehogy! a futárom elküldtem Kolozsvárra.

— Derék futár volt! — dicsérte Flóra gunyosan, — elfogtuk, leittattam s most ugy alszik a Hárhulla Péter óljában, mint egy barom!

— Mit beszélsz?... Akkor vége mindennek!

— Nem kell megrémülni! Más is van annál a futárnál! Itt vagyunk mi!

— Badar beszéd! Hol van Izra?

— A fakón nyargal valahol Kolozsvárra.

— Levél nélkül??...

— Pecsételt levéllel, mert az oláhoknak az is jó volt, amit én irkáltam össze-vissza!...

— De nem a levél kellett! Az semmit sem ért, hanem a csizmaszárából az irás!

— Izra a főkapitánynak szólót vitte el azt tudom.

— Az! Az! helyeslé Bárdy örömmel. A gázficzkó kijátszott!

— Nem ő az oka, hanem aki reá bízta! — vágta vissza a „flore mundra“. — A futárságot vagy reánk kellett volna bízni, vagy Izrára. Ezután tőlünk tessék tanácsot kérni.

— Jól állok! Köszönöm. Hát most mit tegyek?

— Azt hiszi gunyolódom?!... Nem. Mond meg Eszter, hogy mit teszünk most?

— Te Flóra a legerősebb vagy, az egyik puskaporos hordót elbírod egy lepedőben a hátadon. Bárdy ur vállalkozik a másikra?

— Igen! és a harmadikat?

— Oh, az régen ott van s eddig föl is dolgozták töltények, röppentyűk és egyéb lövöldöző szereknek.

— Ki készíti azokat?

— Irma, az a kedves Bárdyné.

— Most igazán meg kell hajoljak előttetek. Mostanig csak tréfáltam, de ez több a soknál!

— Esztert kell dicsérni, őt illeti. Szaladj Eszter, hozz egy lepedőt nekem a hordó czipeléshez.

Eszter felszaladt a lakószobába.

— Ne tartson minket olyan semminek, Bárdy ur! Nálunk nélkül egy éjjelen felmészárolták volna egész családját. És ettől a parasztszerelem mentette meg!

— Miféle paraszt-szerelem?

— Mikor Bárdy Ákos ur lejött paraszt-zekében megtekinteni a Háromszékről hozott pakkocskát és megkináltatta magát, mint ismeretlen töpörtyüs-pogácsával!

— Eszter engem szeret?... — kérdezé Bárdy halkabban.

— Ő szereti azt a parasztleányt, aki az ő szerelmére mindig büszke lehet!

— Szegény leány!... egy nem számított találkozás volt... a paraszt-szerelem!...

— Hallgat és mindenre képes a parasztleány életéért... mert szeret! Küzdve a végső leheletig harcolni fog érte, ha kell, talán ott esik el mellette s nem fog panaszt mondani ajaka a szenvedésekért, melyeket neki a paraszt-szerelem okozott! — sugá Flóra, — de csitt!! jön már. Neki nem szabad tudnia a felfedezésről!

— Bárdy ur is a hátán viszi? mert két lepedőt hoztam! — kérdezé a visszatérő Eszter.

— Igen édes Eszter! De szólíts ezután Akosnak!

A leány mélyen nézett az uraság szemébe.

— És miért?

— Aki annyira gondos a vész pillanataiban reám, de főképp családomra: az megérdemli, hogy keresztnevéen szólítsuk egymást. Te igen sokat teszel. Fáradhatatlan vagy édes Eszter.

— Segítség nélkül fölemelem a hordót! — szólt közbe Flóra, hogy elvonja a beszélők figyelmét.

— Ez az oláh-virtus? — kérdezé Bárdy elmosolyodva.

— Nem! Azt csak ezután fogom megmutatni! — válaszolt komolyan Flóra, s szétteríté lepedőjét. Majd a hordót hengerítette reá, és anélkül, hogy segítséget elfogadjon — fölemelte a hátára.

— Nemcsak szép, de erős is vagy! — dicsérte meg Bárdy az oláh bíró leányát. Utánna akarta aztán csinálni, de Eszter nem engedé, hanem segített fölemelni a másik hordót.

— Én hátra maradok őrizőnek. Csak menjetek! — biztatá Eszter.

— Nem félsz? — kérdezé Bárdy gyöngéden.

— Én nem, mert van még harmincz-nyolcz töltött fegyverem. Azonban neked Ákos ur ezt a karabint adom védőül. Igen jól hord.

Az egy darab négyszögre faragott borona padló meghajlott a „flore munda“ lábai alatt a vízi ajtócska előtt, s Bárdy megvárta míg a leány elébb keresztül nem ért.

Flóra tért vissza hamarabb a malomházhoz az üres lepedővel.

— Eszter, nekem haza kell sietnem, mert már eddig is keresettek.

— Mit mondasz, ha hollétedről kérdezek?

— Magam sem tudom, hogy mit hazudjak. Nagy hazugság kell, amit elhiggyenek.

— Tudod mit? Van egy jó tervem!

— Mi az?

— Ez is székelly virtus!

— Csak olyan jó legyen mint a többi!

— Azt fogod mondani, hogy a malomházban löfegyvereket láttál eldugva és arra lestél, míg a csacsidot kerested! Én pedig a malomházat fölégetem östvére, mert ha a honvédek meg nem érkeznek, ami könnyen lehet, akkor igen pompás átjáró lesz itt a kastély közelében a felkelőknek.

— Ez jó terv, de ha leég, a löszernek robbanni kell!

— Arra már gondoltam. A robbantó anyagot, mit atyám hozott, elviszem a kis hid alá és levegőbe röpittem vele alkonyatkor. A másik részt meg a malomházban hagyom robbanni. A hid elrontásával el lesz zárva a szekérut is egyidőre, s a patak választ képez a kastély és a lázadók között.

— Pompás terv! csak sikerüljön.

— Még egyet!

— Hallgatom!

— A gyújtást a hidnál zsinórral fogom tenni. Tehát ha megkésem, te is segíthetsz a bajon. Égő taplód legyen. Én östvig átköltözöm a kastélyba, hogy csak az épület égjen le.

Flóra elővezette a csacsit, mely még egy óra előtt futárja vala, s maga előtt hajtogatta haza Kis-Székellyre.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Első próba.

ALKONYATIG a költözéssel is kész volt Eszter. Maga fogta be az igás lovakat és áthordott a kastélyba minden szükségest.

Utoljára a malomház maradt a tűznek. Bárdyék még csak nem is sejték a vezérnek, Eszternek szörnyű tervét. Szürkületkor a hidhoz is lesietett aláfurni a robbanó készüléket.

A Bárdyné által előre készített röppentyüket szintén fölállították. Egyik fától a másikig huzott sodronyokra volt fölkészítve a gyújtószer, mely a sodrony meghuzására tüzet adott, hogy ropogások között tüzes kigyók röpköljenek le a fákról a falu felé irányítva.

Igy szőtték a védőhálót közelebb-közelebb a kastély körül, míg végre — pók módjára — be nem kerítették magokat. Bárdy,

mig a két nő odajárt a hálózatot felállítani, addig a fegyvereket töltötte meg és kis leányára, Ilonkára vigyázott, ki szüntelen kérdezgette a papát.

Alighogy alkonyodni kezdett, zaj hallatszott a falu felől. Jöttek az oláhok! Hiába intette őket csendességre Hárhulla, az oláh báró. A vad nép nem ismert határt vérszomjában. A Flóra biztatására először a malom felé tartottak, kézre keríteni az oda elrejtett fegyvereket.

A szitkolódzások, káromkodások már egészen közel hallatszottak a malomházhoz, mikor Eszter belülről felgyujtva, — a kispallón át otthagya az épületet. Nem félt, nem remegett a közelében jövő vadtabortól, pedig csak a patak és az esthomály válaszította el tőlük.

A kastély felé igen veszélyes lett volna most a hálózaton át közeledni, ha meg nincs világítva. Ezért a patakparton gyorsan föl szaladt az ágak gyöngye árnyékában a hidig. A lármázó táborhoz közel és még sem félt, hogy észreveszik. Bizott Istenben, meg annak a fölzaklatott barom csordának a vakságában.

Már-már kétség szállotta meg a Flóra szivét, ki a lármás csapatok élén közeledett a malomház felé.

— Még csak három percz, — rebegett magában és biztatta a követőket, hadd

lármázzanak, hogy Eszter jó előre hallja meg.

— Hát mit akarsz? — kérdezé magától.
— Hiszen ha azt magam kell, hogy fölgyujtsam, úgy elveszek! . . . és mégis meg kell tennem!

Csak kődobásnyira voltak a malomtól. Hárhulla Péter szétbocsájtotta bizalmasabb embereit, kik a vezérséget vitték a tömeg között, hogy minden oldalról körülvégyék a malmot nehogy meneküljön az az egy kutya magyar!

Mint a méhek a méhkast, úgy dongták egyszerre körül a malomházat. Az ajtókat bezárva, betámasztva találták minden oldalról. Flóra a vízfelől sietett megtekinteni . . . az átjáró borona nem volt ott! Nagyott sóhajtott és megkönnyebbülve érezte magát. Eszter már végezett! . . .

— Hurrá! Hurrá! — kiáltott harsány hangon a vezér leánya, bátorítva a vérszomjasokat.

— Hurrá! Hurrá! — zugott föl háromszáz torokból, amint megrohanták fejszékkel, botokkal a bezárt ajtókat.

A másik perczben bedültek az ajtók, de mintha csak arra várt volna az a rakás tűz ott a tágas malomház közepén, mely már a gerendát nyaldosta lángjaival. Mert mikor a legnehezebb ajtó is bedült: a föld megráz-

kodott s az égő máglyát úgy szétdobta, hogy egyszerre lángban állott az egész malomház. Azoknak pedig, akik elsőnek rohantak be a magyar ölésre, — legtöbbjének ruháját gyújtotta meg, kettőnek pedig kiégette szemét a repülő tüzes fadarab.

Flóra a tüzet megpillantva, elég korán visszatartotta atyját.

-- Ne menj elől apóka, mert azok aligha meg nem szöknek! Várd meg itt kívül és lödd le. Különben ezek közül megszökhetik.

A malomház felgyújtásán maga a „flore munda” is csodálkozott magában. Alighogy elhangzott a robbanás, — mindenhol kigyult a malom.

— Rosszul kezdődik! — szólt Hárhulla leányához.

— De jól végződik, ne félj apóka! Ne félj, csak mindig ezeket hagyd előre menni.

— Igazad van édes gyémántom. Elki-sérsz a kastélyba is?

— Nem. Én haza megyek. Nem akarom látni a vért. Tudod apóka, én sokat megteszek, de mégis csak leány vagyok!

Pedig nem a vértől félt a „flore munda” hanem attól, hogy a hidat nem robbantják fel elég korán, s neki kell meggyújtani a zsinórt.

A lázadók vérszemet kapva a lobogó lángoktól, — gyorsan vonultak föl a híd felé

Flóra ismét sóhajtott magában, de atyját szólította meg, nehogy gyanut keltsen.

— Óh, apóka! a minden szentekre kérek, vigyázz, nehogy oda maradj! Gondold meg, hogy te vagy mindenem. De nem tartalak vissza. Vezér vagy: ott a helyed Siess a rohanók után, hagyj itt engemet. Nem félek, mert van egy igen jó karabinom.

— Honnan kaptad? — kérde az atyja leányát.

— Tódor hozta a kastélyból, akit . . . tudod a Marosba . . .

— Hadd uszszék a jég alatt az élehetetlen! — s megcsókolva leányát, tovaszaladt az ordító tömeggel a hid felé.

Az égő malmot nézte Flóra s lelke elmerült az elmúlt nap felett. Egy óra múlva szenes fadarabok és hamu a ház, hol Izrát megismerte. De a hid!? s elfordította tekintetét a messze világító lángoktól fölfelé a patak mentén.

Nézte-nézte... egyszer magas lángoszlop emelkedett föl a levegőbe s maga előtt sötét tömeget dobott szét... A patak karfás hidjának nyoma sem maradt, csupán a széttörött fadarabok, meg a kidobott földtömeg jelölte helyét. A „flore mundra“ kacagni szeretett volna most, de nem mert, nehogy meghallják a lázadó testvérek.

A kis-székelyi kastély egyik ablakában ketten állanak. Belülről semmi világ nem látszik, csupán az oldalszobából szűrődik át egy kis sugár a félig nyitva hagyott ajtón. Bárdy nejét átkarolva bámul a sötétségbe, s hallgatja a lázadók távoli moraját.

— A malomház felől biztosítva vagyunk,

— És a patak hidja?

— Mielőtt reá lépnének — a levegőbe repül.

— Egész tábort rendeztetek a védelmemre édes angyalom! — s csókolja nejének ajkait hosszan, szenvedélylyel.

— De azért magunknak sem szabad tétlenül maradni.

— Ilonka alszik?

— Igen. Korán lefektettem a kis angyalt, hogy ne tudjon semmiről. Mit nézel?... látsz valamit?...

— Örtüzet óhajtának látni. Tudod, minden perczen várom a honvédek megérkezését. Aztán velük megyünk.

— Milyen zaj! milyen lárma! Hallod?

— A malmot ostromolják...

— Hogy ordítanak! Nem remegsz?

— Nem. Bizom a jó Istenben.

— Imádkozzunk Akos. Milyen soká marad el Eszter!

— Az ima nyugalmat ad, bátorít. Imádkozzunk.

Csendes fohászkodás volt, amit kérve-
esdve a szabadulásért elrebegtek s távolról
— miként a szent éneket az orgona hangja,
— kísérte imájukat a lázadók vad zshivaja.

— Örtüz! — szólt örömmel Bárdy, a
malomház felől világosságot pillantva meg.

— Igen... ég a malomház, — mondá
csendesesen neje. Eszter nem hiába költözött
ki onnan.

A következő perczekben magas tűznyel-
vek csaptak föl az ég felé, s Bárdy Akos
némán bámult a lángokra, melyek három-
köves malmát hamvasztották el.

Némán bámultak néhány perczig s gon-
dolkoztak a jövő felett.

— Uj tűzoszlop! — szólt Bárdy hosszú
szünet után. S a patakmenti fák közé mu-
tatott.

— A hid repült a levegőbe... Nemso-
kára itt lesz Eszter.

*

A fölrobbantott hidtól a patak partján
visszaindult Eszter az égő malom felé. Egyik
kezében rezes karabin, míg a másikkal a
vállaira akasztott fegyvert tartotta. Kötényé-
nek szíjjal leszorított övében két éles kés
volt dugva, az egyik keskeny tör alakú, a
másik laposabb, de hegyesre fenve mind a kettő.

Vigyázva lépeget alább-alább a bokrok
és fűzek mellett.

A hó nem hideg, nem csikorog a léptei alatt, s nem árulja el az ott járó. Aztán nincsen oly katonás ellenséggel dolga, mely tartson a meglepetéstől. A patak tulsó partján lármás csoportokban vonul az ellenség. Csak odáig szándékozott bujkálva lejuthatni Eszter, hol az égő malomház világánál megláthatja a fák közé font sodronyszálakat. Nehogy maga-magát kerítse kelepcebe.

Mikor elért a kellő világossághoz, hol átjuthatott a hálózaton, a patak tulsó partján Flórát pillantotta meg, ki atyja felé tartott. Miként szólítsa meg, hogy észre ne vegyék?!... aggódék magában.

Elővette taplóját. Tüzet ütött, — háttal fordulva a táborozóknak, s mikor a tapló meggyulladt a levegőben gyorsan kezdé leírni a „Flóra“ nevet. Háromszor írta le, majd eldobva a taplót, várt a feleletre.

Odaát nem maradhatott figyelme nélkül, mert Flóra énekelni kezdett. Eszter hallgatta. Dalolt bele magyar szavakat is. Eszter csak figyelt tovább, tudva, hogy most nem szólhat a másik.

Végre egészen magyarul dalolt:

„Ne várjátok őt hiába ma östvére
Megütközött nagy Jánkunak táborával.
Ég a malom, ég a híd. Ne féljete, bizzatok.
De löjjetek, ha átusszuk tiz felé a patakot.“

Azután magában dudorászott a „flore

mundra“ tovább, de nem szólította meg Esztert, félve, hogy a sötétben kilesheti valaki. A dalt azonban tudja, hogy rajta kívül más meg nem érti magyarul.

— Izra tehát ma nem jön meg! — sóhajtott magában Eszter. — Ez nagy baj!

Tapogatódzva indult a kastély felé. Ruháit felaggatá, nehogy beleakadjon véletlenül valahová. A lárma mind távolabb hallatszott. Ebből aztán megértette, hogy visszavonulnak és csak tíz óra után jönnek át a patakon. A rövid ut majdnem félóráig tartott az óvatos lépések miatt, de nem történt semmi baja a hálózaton.

— Te vagy Eszter? — hallatszott le a Bárdyné hangja.

— Jövök édes!

— Oh, hogy vártalak! Miért késtél oly soká? Csak nem volt valami baleseted? — kérdezé az urnő örömtől és félelemtől reszkető hangon.

— Balesetem? Ugyan mi? hiszen fölfegyverkeztem akár egy tábor. Bezártad az ajtót! — figyelmezteté amint odaért.

— Nyitom már! — s föltárta a tölgyajtót Eszter előtt.

— Tíz óráig nyugton lehetünk. A lázadók visszavonultak a faluba az első próba után, mit velem tettek. De a másodikon ám ti is ott legyetek!

— Addig itt lesznek a honvédek! — biztatá Bárdy s áthozta a lámpát a tulsó szobából.

— Az istenért Eszter! ez a sok fegyver mind nálad volt amig járkáltál? — szólt meglepetve Bárdy, amint a kezében hozott lámpával megvilágítá a székelő leányt.

— Én csak ennyit vittem, de többet is elbírok! Most azonban lerakom és kiadom a parancsot nektek, mert teljes védelembe kell magunkat állítanunk. Előszedünk minden fegyvert, s lemegyünk a fák alá a hálózat védelme alatt fegyverrel is védeni magunkat. A segélyre ne számíts Akos!... Nem fog az ma jönni...

— Mit mondasz?

— Balog Izra nem fog ma megérkezni, mert távol innen harcban vannak a lázadók.

— Ki hozta a hírt?

— A „flore munda“.

— Beszéltél vele?

— Távolról volt az értesítés, de bizonyos amiket üzent!

— Segély nélkül? magunkra hagyva? Oh, Akos! — sóhajtott Bárdyné.

— És te bíztál a segélyben? — Kérdezé Eszter. — Lásd én nem bíztam, nem reméltem semmiben! Azért úgy intézkedtem a védekezésben, mintha saját erőnkre len-

nénk utalva. A malmot ott a szemeik előtt borítottam lángba, de úgy, hogy egynehány otthagyt a szemevilágát! Azzal is kevesebb! A hidat nem birtam elég pontosan kiszámítani, de ha nem is ölt, azért ott repült az orruk előtt a levegőbe. Hadd lássák ébrenlétünket! Még sok van mára hátra kedves Irmám! Vagy te is kezdesz remegni? Jó, akkor egymagam állok ki az egész ellenséggel.

— Csak nem képzeled, hogy nőm harcolni álljon? — kérdezé Bárdy nejét kímélve, de ezáltal csak tüzelni akarta a leányt.

— De azt sem hiszem, hogy odaboruljon összedugott kezekkel a világ mocskai elé kegyelemért!? Nincs más választás, mint a harcz! Szégyennel vagy dicsőséggel! Ha Isten velünk: még győzhetünk is, de én összedugott kezekkel nem várom be a tíz órai rohamot. Negyven fegyver — negyven lövés! Ha találtam kettőt, meg vagyok felényire fízetve!

— Édes Irma én éhes vagyok. Légy jó vacsorát adni, mert nagy munkához nem lehet üres gyomorral fogni, — szólt kérőleg Bárdy a nejéhez s tovább hallgatták a heves székely leányt, de közbé nem szólottak.

Hideg sült került az asztalra. Eszter bort is kért utána s oly jóízűen evett, hogy Bárdyék megkivánták szintén.

— Egyedül nem iszom! — tört ki Esz-

ter. Nem vagyok szász! Csak úgy esik jól, ha valakivel kocczinthatok.

Az ur és urnő engedtek a felhívásnak. Szintén megízlelték a bort. Eszter alig falt kettőt — újra tele töltögette a poharakat.

— Mikor a hazáról van szó, nem szeretem a szomoru, csüggedő arcokat! Nálunk Háromszéken több tűz van egy asszonyban, mint itt egy férfin!

— Ez nekem szólt Eszter? — kérdezé Bárdy csendesesen s titokban olyan jól esett lelkének a székelyleány viselete, szava.

Személyeskedni nem szeretek, de aki hazáját igazán, szívből szereti, az fenéig üríti poharát a szabadságért!

Főlemelt pohara összezsundult Eszterével és kiüritették mind a hárman az utolsó csöppig.

— Hiszen csak az első próbát küzdöttük át! — folytatá Eszter letéve a poharat. — Ma hátra van még egy: a második! Ahol megmutassuk, hogy mit tud a magyar! legyen az nő, avagy férfi! Én előre megyek és ki fog követni?...

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

„Flore mundra“.

LÓRA! — hallatszott egy csengő,
erős hang kívülről.

— Jöjj be kedves! — kiáltott
ki Eszter örömmel.

— Nem lehet!

— Miért te szép virág?

— Egy katonát látok itt.

Eszter az ablakhoz szaladt megtekinteni
azt a katonát. Bárdy és Bárdyné szintén édes
reménynyel sietett oda megnézni az ujdonságot.
Csakugyan egy teljesen fölfegyverkezett
katona sétált ott fel s alá az ajtó előtt.

— Irma édes, hívjuk be ezt a vitéz urat.

— Csak nem jöttek meg a honvédek?
— kérdezé halkán, de örömmel az urnő.

— Nem lehet tudni?! . . . Menjünk eléje.

Fölnyitották a tölgyfaajtó egyik szárnyát.
Bárdy a lámpást tartá s a legjobbat remélte
a katonától, hiszen az csak honvéd lehetett.

— Ne hivassa magát sokáig vitéz ur!
— biztatá Bárdy. — Tessék bejönni!

A katona — egy derék honvéd, — tisztelegve jött be. Eszter elmosolyodott, mert azonnal felismerte benne Flórát.

— Flóra édes! bejöhetsz te is! A katona bácsi itt bent van! — hívogatta Eszter kívülről a senkit.

— Honnan jön vitéz ur? — kérdező Bárdy örömmel, amint a lámpát visszahelyezte az asztalra, s még csak föl sem tekintett a jövevény arczára, vagy talán a kezében tartott lámpa fényétől nem láthatta, hogy föl nem ismeré.

— Hárhulla Péter táborából érkeztem uram!

— Flóra?! . . . — szólt csodálkozva Bárdyné.

— A „flore mundra“? . . .

— Testestől-lelkestől! ha! ha! ha!

Eszter is nevetett.

— Lásd annyira örülnek, hogy föl sem ismertek, édesem!

— De te fölismertél Eszter.

— Egy idegen katonát csak nem bocsátok, nem hívogatok be ide drágám?! — s ölelkeztek. — Te velem tartasz a védelemnél.

— Veled! Én képviselem a honvédséget.

— Mi is vele tartunk, szólt Bárdy biztatva, — csak lelkes szavait csikartuk ki

előbb tőle s olyan jól esett hallani ettől a háromszéki vadvirágtól azokat a tüzzel mondott hazafias biztatásokat! Igazán mondom Eszter, — folytatá Bárdy, — hogy büszke vagyok reád!

— Így megváltál, édes vitézem?

— Ne neheztelj jó leány, de szavaid lelkeket gyönyörködtették. Intettem Irmának, hogy ne szóljon biztatólag. Hadd hevítse fel hidegségünket.

— Ne aggódj Eszter! Ugy leszünk mint eddig! — biztatá Bárdyné, megcsókolva a székelyleányt.

— Erre csendülhet a pohár! Légy jó házigazda Ákos! Ne szomorkodj azért a malomért! Még a kastély is vigan lobogó lán-gokkal követheti a malom példáját, de azért bort az asztalra! Amit megiszunk — legalább nem marad az oláhoknak.

— Kedves biztatás! — szólt Bárdy ujabb üveget helyezve az asztalra.

— Eszternek igaza van! — helyeslé Flóra. Bátorság!

— Az itt is meg van! — szólalt meg az urnő. — Majd meglássuk, ott lent a fák alatt, mikor ropognak a puskák!

— Nem azért megyünk mi oda, hogy meglőjjenek, Irma — folytatá a „flore munda“ — hiszen alig van néhány löfegyver a kezükben és az is rosszabb egyik a másiknál.

Csupán azért megyünk, hogy akik közelbe jönnek a megfutás előtt ellássuk golyó bizonyítvánnyal, mit otthon megmutathasson. Mert ha észreveszik a röppentyük ártatlan voltát, hiába ropog a levegő! Egy sem fog elfutni. Hadd bukjon el azért egynéhány közülök is. De ha ti benn maradtok, vagy féltek kijönni, úgy mi ketten Eszterrel is kimegyünk.

— Csak nem hoztok szégyent reánk? Ugyan itt hagynátok? Flóra? ... — kérdező Bárdyné neheztelve.

— Ugy hát együtt leszünk! — s átölelték egymást hárman.

— A honvédruhában harczolsz? — kérdező Bárdy komolyan.

-- Igazad van Akos! Jó öreg vagy a háznál. Szinte elfeledtem levetközni, pedig erre nagy szükségünk van. Ha rajtam marad, még meglőhettek volna csupa ijedtükben is

— Tehát mégis van közöttük jó lövő?

— Csupán egy. És éppen attól kaptam volna meg az enyémet.

— Az lőhette meg az öreg Balogot is!..

— Az bizony. S ma az fogja meglőni ezt a honvédruhát is, de kitömve. Van egy zászlód Akos? — kérdező Flóra.

— Egészen uj.

— Nem baj. Ennél tiszteségesebb harczban nem kezdheti meg zajos utazását, mint a

mienk. Még egy óránk van. Tölts Eszter! Szeretem az üveget üresen az asztal alatt, az oláhot tele a föld alatt! Hozd elő azt a lobogót Akos! De legalább igyunk még egy pohárral az ászkló-szentelésre. Irma! van neked valami álló guzsalyad a jó időkből?

— Van édesem!

— Hozd elő, de kendert is hozz vele bőven. Eredj Eszter, kísérd Irmát és segíts!

Bárdy a lobogóért, az urnő Eszterrel guzsalyért és a csepüért mentek. A „flore mundra“ egyedül maradt honvéd ruhájában. Alig, hogy kiléptek — gyorsan kezdett a vetkőzéshez. Még egyik sem tért vissza és ő levetkőzve, a saját katrinczés ruhájában várt a visszatérőkre.

— Honnan vetted azt a honvédruhát Flóra? — kérdezé a visszaérkezett Bárdy.

— Ez a háromszéki pakkocskából került elő.

— Ugy még ez sem volt harcban?

— Lesz ennek ma melegje! Meglátod mit tud a „flore mundra“! Hanem te Akos, — folytatá bizalmasabban a leány, — az a parasztlegény nagyon gyöngén viseli magát! Mi van veled? Hol van a tűz? Mintha Eszter nem lehetne büszke szerelmére, arra a parasztszerelemre!

— Lassan, de erősen fölhevülni! A férfinak nem szokása a lobbanás. Majd később

beszéljünk erről. A harcz után. Előre nem óhajtok áldomást arra, ami még hátra van! De ott leszünk!

Bárdyné is visszatért Eszterrel. Előhozták a lábon álló guzsalyat a kenderrel s hozzáláttak a honvédruha kitöméséhez. Kettő az attilát, egy a nadrágot kezdte tömni s nemsokára egy diszes honvédet állítottak a guzsályra és kezébe adták a zászlót.

— A fegyverek mind töltve vannak? — fordult Bárdyhoz a „flore mundra“.

— Negyven darab.

— Mindenkinek tiz.

— Pisztoly is tiz van.

— Abból szintén osztozunk. Irma édes, hozd elő a kézből vethető röppentyüket. Minden elő legyen rakva.

— Ne bámulj! ne csodálkozz te nagyságos ur! — szólt Bárdyhoz Flóra tréfásan. — Ma én parancsolok, a „flore mundra!“ Hozd elő a fegyvereket!

— Nekem nem adsz dolgot? — kérdezé Eszter.

— Ragadd meg ennek a vitéznek a lábait. Én a derekát és fejét viszem. Jöjj utánam.

— Készítsetek elő mindent! — szólt vissza Flóra, — mi jövünk azonnal! A sarokba állított fegyvert, meg táskát, melyek a kitömött honvéddel jártak, magához vette, s kiléptek a szárnyas ajtón a kert felé.

Alig száz lépésre a kastélytól Flóra intett, hogy tegyék le a kitömött katonát.

— Pszt! . . . — sugá halkán, — nem látsz ott jönni valakit?

— Messze van az kedves. Tul a fákon.

— De ide látszik.

— Jer menjünk közelebb. A fegyver meg van töltve?

— Meg. Öleld át ezt a vitézt Eszter és hozzád.

Ujra folytatták az utat. Csendesen, vigyázó léptekkel haladtak tovább a fák között. Az alakot ismét látták. Ott mozgott a hidon innen valamivel, de a hálózati nem ért el, mert abban biztosan megakad és sortüzet ad magának. Eszter figyelmeztette Flórát, mikor a hálózathoz érkeztek.

— Megállj! Itt vannak a röppentyű-sodronyok.

— Ördögöt! . . . Most a lámpást! . . . Tedd le ezt a vitéz urat!

— Van lámpád?

— Még pedig tolvajlámpa.

— Mivel gyujtod meg?

— Ég ez most is, mert olajjal van. De ki tartsa?

— Fogd meg csak te — szólt Eszter suttogva s hátára vette a vitéz urat. — Ügyelj, mert minden fától a másikig huzva van a vékony röppentyűsodrony, ha beleakadsz, lesz ropogás!

— Hány szalon lépünk át?

— Harminczon.

— Ez már mégis sok! Megállj egy pillanatra, legalább beszélhessünk, ne suttogjunk. Ezt a járkáló valakit megijesztem. Bizonyosan az oláh kém.

— Lőjj reá!

— Hiszen éppen azt teszem. Vigyázz és nézzed őt.

Az alak még most is távol volt tőlük, de a hóvilágon kilehetett venni mozdulatait. A lányokat pedig nem láthatta, mivel a Flóra lámpása czélszerű tolvajlámpás volt, mely csak lefelé világít gyöngye sugarával.

A „flore mundra” lőtt, de nem talált, mert az alak szaladni kezdett a patak felé.

— Megállj Flóra, — szólta Eszter, — hadd lövök egyet én is utána. Tartsd meg ezt a vitézt.

Gyorsan ujjatölté a fegyvert a tarisznyából s a futót célbavette.

— Nézzed Flóra! most még a fa iránt fut . . . No most!

Másodszor is megroppant a fegyver. Eszter lőtt.

— Elbukott! -- sugá Flóra örömmel.

— Csak teszi magát.

— Nem az! Ni újra feláll . . . ismét elbukik . . .

— Mondom, hogy teszi magát,

— Nem mozdul az többé! Kedvem volna utána lesni.

— Csak nem akarod magad veszélybe sodorni? Holnap majd megnézzük a sebeit. Megállj Flóra! Itt van a közepe a hálózatnak.

— Helyt vagyunk tehát. Állítsd ide azt a vitéz honvédet. A zászlót a fához kötötték, nem pedig az attilához.

— Ennek a háta mögé aztán ne állj, ha kedves az életed! Nehéz ütközetje lesz, az bizonyos. De ni! Kössük hozzá a fához is, nehogy idő előtt elessék a zászlós.

— Mint az a másik ott a havon.

— De látod nem mozdul!

— Pihen, csendesen gyűjti az erőt.

— Isten mentsen meg minket az olyan pihenéstől. Te jól czélozol Eszter, hol tanultad?

Visszaindulva tovább beszélgetett a két leány.

— Nálunk úgy megülik a lányok a lovat, mint a huszár. Lőni pedig sokat gyakoroltam a bátyámmal. Ő igen ügyes lövő.

— És én fegyver nélkül küldöttem Kolozsvárra!...

— Azt hiszed, hogy anélkül ment el? Csalóddol!

— Ugyan hol kapott volna?

— Eldugva nines, de van apókának több.

— Akkor biztosíthatlak, hogy a lovat fegyver nélkül ki nem vezette az udvarról.

— Nem erőszakkal vitte, hanem apóka nem volt otthon.

— No, akkor nem egyet vitt el, hanem kettőt. Ismerem a fegyverkedvelő természetét.

— És én nem vettem észre.

— De atyád bizonyosan tud róla, csak lehet elfeledte említeni neked.

— Meglehet. De a zavarról jut eszembe: Irmáék megijedhettek a lövéstől. Ni! ni! ott jönnek.

— Honvéd! — kiáltá Eszter a jelszót.

— Honvéd! — válaszolták vissza, s nem-sokára találkoztak a fák szélénél.

— Miféle lövések voltak? Utánnatok indultunk.

— Megjött a virtus? — kérdezé Eszter Bárdytól.

— Csak ami volt, az van most is, édes Eszter. De a lövés zajára ki kellett jönnünk éretetek. Miféle lövések voltak?

— Én ijesztettem reá egy ott bolyongó valakire, — felelt Flóra, — de a czélozásom csütörtököt mondott és az a valaki futni kezdett...

— S a második lövés?

— Éppen azt akartam mondani. Eszter czélozott reá másodszor és a futó

fölbukott, azután ismét fölállott, de elesett és ott maradt a hóban heverve.

— Közelebb akart csalni titeket! — szolt Bárdyné.

— Én is azt mondtam, hogy teszi magát, — hagyta helyben Eszter.

— Meglátjátok azt ott holnap is Irma! — mondá erősítve állítását a „flore mundra“.
— Nem úgy dült az, mintha jószántából esnék! Aztán a cselvetéshez nincsen elég bátorságuk, tudományuk meg annál is kevesebb van azoknak odaát.

Ezalatt visszaérkeztek a kastélyba.

— Még egy negyed óránk van az elindulásáig a tábornak! — kezdé Flóra parancsoló hangon, — minden harczos gondoskodjék kellő védelemről!

— Mi ellen?

— A lövések, a golyók ellen!

— Attól csak a jó Isten oltalmaz meg.

— Hallod közvitéz Akos! — folytatá Flóra, — bemégy a fegyvertárba s kihozol négy darab bivalybőr paizst a nagyobbakból.

— De azokat őseink...

— Semmi szó! most „flore mundra“ a vezér parancsol! Az utódok fölveszik az elődök fegyvereit s követik az ősök nyomdokait. Előhozod a paizsokat, de megválaszd, mert neked marad a leggyöngébb s a te bőrödöt járja meg a golyó a bivalyéhelyett!

Bárdy Akos engedelmeskedett a parancs-
nak. Előhozott négy darab legkeményebb
oldalpaizst, melyeket a karra akasztva igen
jól lehetett a golyók ellen használni.

Hol foglalunk állást? -- kérdezte Bárdy
a vezértől.

— Az még a vezér titka, amit el nem
árulhat a harc előtt. Majd megmondom a
csatamezőn! Alszik a kicsi angyal?

— Igen.

— Tehát megkezdjük a felvonulást. A
kastély ajtóját meg kell, hogy erősítsük eltá-
vozásunk idejére. Van több sodrony?

— Van.

— Röppentyű is?

— Igen.

— Az ajtó elé kell hordani, hogy távo-
zásunk után fölállítsuk.

Bárdy és neje a sodrony után láttak.
Eszter Flórával az előrakott fegyvereket hor-
dották ki. A kastélyt körül huzták néhány
percz alatt és így biztosítva voltak a tudto-
kon kívüli behatolás ellen. Az ajtók elé hár-
masával alkalmazták és ellátták röppentyűkkel.
Még egészen be sem fejezték, mikor távol
moraj hallatszott a falu felől.

— Milyen pontosak azok odaát Má
jönnek.

— Isten segits! — föhászkodék Bárdy
Akos s átkarolva fiatal nejét, hosszan tartá

kebelén. Egy csók fejezte be az ünnepély kezdetét.

— Aldjon az ég leányok, — szólta ismét a másik kettőhöz fordulva. Eddig ti biztatatok, most én bátoritalak. Jertek egy csókra! ez jó hazafiak, igaz honleányok között a tisztelet jele!

Előbb Esztert, aztán Flórát csókolta meg.

— Flóra! hát csakugyan nem jönnek a honvédek?

— Ma nem! — válaszolt a kérdezett határozottan, — azokat mi képviseljük Eszterrel. De a vezérséget kérlek hadd reám, mert én jobban ismerem a fajom természetét, mint te! Ma én vagyok a vezér, az oláh legények beczézett kedvencze, a híres „flore mundra!”

— Jól van kedvesem! Én engedelmes alattvalód leszek a mai harcban. Halljuk a tervet!

— Jó hadvezér nem mondja meg a tervét! Előre rohanj! Jól célozz! és lőjj! de találj is akit céloztál! Az ászlóhoz közelmenni nem szabad! Lehetőleg guggolva a paizs mögött maradj. A rohamot a hálózatiig bevárjuk és a röppentyűk szavát fegyverrel duplázzuk. Senkinél öt fegyvernél többnek kilőve nem szabad lenni! Közbe töltünk! Az ellenséggel szemben kijelölöm a helyét mindenkinek a hálózaton belül! Nos? engedelmeskedtek a vezérnek?

— Éljen a „flore mundra“ — hallatszott az ajkáról csendesen.

— Indulhatunk! — hangzott a vezér szava. Öt fegyvert és a paizst fölvenni! Utánnam!..

A többi fegyverekért visszajöttek még egyszer.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

A röppentyük.

FALUBÓL indult moraj mind közelebb-közelebb hallatszott.

Hogy mit éreztek ezek ideát négyen? azt nem lehet tudni, de bátran, remegés nélkül várták a patakon átkelését az oláh csordának.

— Ugy vágyom eléjök rohanni, hogy löjjem már őket! — tört ki Bárdy.

— Várj! Most én parancsolok! — szólt a „flore mundra“ és szemeit fürkészsze jártatta körül. A patakon innen egynehány előre jött közüllök.

— Ez rossz jel! — sugá Eszter. — Ugy látszik kémszemle lesz.

— Ne remegj előre. Az én dolgom, hogy mit tegyek velök.

Bárdy és Bárdyné nyugodtan, csendben várták a vezényszót s valami reményt osztogató bizalom szállott sziveikbe, ha

a „flore mundra“ egyszerű vezényletét hallották.

Csak pár lépés, hogy éppen a röppen-tyükig jöttek előre.

— Ott megállj! — suttogá Flóra parancsolólag s a jövők, mintha engedelmeskedni akarnának: megállottak ott, hol a fák kezdődnek. Beszélgettek, körültekintgettek, de nem folytatták utjokat, hanem visszaindultak a tábor felé.

— Semmit sem vettek észre. Nem mernek véteni ellenem, mintha tudnák, hogy ideát én vagyok a vezér.

A tábor elszéledve neki indult a kerti fáknek, hogy félkörben kerítsék be a kastélyt. Az egyes alakokat még nem lehetett kivenni a gyöngé hó világnál, hanem a sötét tömegek mozdulatai jól látszottak, amint elsötétíték a fehér havat. Közvetlen a fák előtt megállottak ismét és hallatszott tisztán az oláh vezér parancsa.

— Fegyvert a kézbe! elől a létrások meg a mászók! Zapiska! tied a malom felőli oldal! Érted?

— Igen báró!

— Morkán! te a Maros felől jössz fel az ablakokra.

— Ugy lesz báró!

— Indulás a kastély alá! — hallatszott az általános vezényszó.

— Sze treászke Janku! Sze treászke báró lui nosztru! (Éljen Janku! Éljen a mi bárónk!) — ordított a tömeg, amint rohamra indult, de az ordítás közé csakhamar a röppentyük ropogása vegyült. Az első fákhoz huzott sodronyoktól sokan fölbuktak, s ezáltal a Bárdyné röppentyűi ropogva szaladtak szembe az előrerohanókkal.

— Jól czélozz! tüzet!! — vezényelt a „flore mundra“ ideát, s a röppentyű-ropogásokat golyókkal is megtoldották.

— Czélozz! Tüzet!! — ismétlé a leány s újra négy lövés dördült el egyszerre. A táborból földetrázó ordítás hallatszott a ropogások után és eszeveszetten kezdenek futni visszafelé. Nem hallgattak parancsszóra, sem mire, amig a levegőbe röpitett hid helyénél nem találták magukat. Itt aztán a pallókon nem szaladhattak keresztül, mert föl voltak szedve, ezért megállapodtak a hidegvizbe ugrás előtt.

A bárónak szólított vezér itt leszidta őket, hogy oly hamar megszaladtak a semmitől. Előhívta a vezéreket. Külön választá a fegyvereseket és újra rohamra jöttek.

Legelől a vezér — egy szálás magas alak jött, kiválva a többi közül. A „flore mundra“ újra tölteté a kilőtt fegyvereket és meghagyta, hogy a vezért czélozni nem szabad.

— Féltédre a paizs mögé! — vezényelt, amint azokat újra közeledni látta. — Minden fegyver a lábak előtt legyen! Jó czélzás! A vezért nem bántjuk!...

A lázadók most 50 – 60 an lehettek. Fegyverrel valamennyi. Már beérkeztek az első fák közé, de ott már nem vala háló, az első ropogásnál elszakadtak a sodronyszálak. A lázadók vezére jobbjában magasra tartva fegyverét bátran jött előre. Bal kezét szemöldökéhez emelve, vizsgálva tekintett körül. Aztán balra indult egy keveset.

Ott! ott! — sugá Flóra a szembejövőt figyelve, — ott a zászlós vitéz honvéd, de jól puffancs reá!!

— Fegyvert föl! — ordított harsány hangon az oláhok bárója. Tűz!!!...

A sorba állított oláhok kitünően tüzeltek, de nem erre, hanem balfelé a zászlós honvédre. Flóra aggódni kezdett, hogy nem jöttek közelebb és a röppentyű sortűz elmaradt, de abban a pillanatban segített egy eltévedt ellenséges golyó, mely egy sodronyt elszakítva, — sortűzet zuditott reájuk s vagy tíz repülő tűzkigyó csapott a táborra.

— Czél! Tűz! — vezényelt Flóra s mivel a bőszt vezér nekirohant odaát a hálónak is az oláhokkal: a „flore mundra“ ötször ismételtette a tüzet egymásután, de oly nyugodtan, mintha gyerekjáték lenne az egész.

Az oláh vezér ekkor maga akadt meg a hatodik vagy hetedik hálózatra és elbukott. A „flore mundra“ elállott egy pillanatra és halk sikojt hallatott.

— Az atyám!...

A másik pillanatban már látta a röppentyűk világánál bosszusan fölugrani a vezért. Tul akart ordítani a ropogó sortüznél. Dühösen kap fegyveréhez, hogy az előtte alig negyven lépésre álló honvédet lelőjje, mely úgy állt ott a golyózápor után is, mintha gunyolná.

A fegyver roppan, de a fához kötözött vitéz meg sem mozdul, csupán a zászlója lendül meg a golyók szelétől.

Az oláh vezér újra, meg újra töltet. Minden lövésnél elbukik egyszer, amint előbb rohanva elszakítja a hálót s még dühösebbé teszi a közeledés. Végre a hatodik lövés után puskatusával ordítva rohan a zászlótartó felé, de egy tüzkigyó, amint füle mellett elsurran: fölgyujta sapkája szőrét, mely lángot vett a fején.

Ez sem tartsa vissza. Földhöz üti égő kucsmáját és tovább rohan. A felkelők remülve nézik küzködését s már-már futófélben vannak a szüntelen feléjük repülő tüzkigyók és röppentyűk kiálthatatlan tüzétől. Futnának, de nem akarják otthagyni a vezért, ki egy-maga rohan előre sértetlenül. Várják a pil-

lanatot, mikor leüti a zászlóst, hiszen csak néhány ugrás már odáig.

A „flore mundra“ másodszor vezényli a tüzet. Mind a négyen a csoportra lőttek eddig, de most Flóra a vezérre céloz egyedül. Eldördülnek a fegyverek a szüntelen ropogó röppentyük hangjaival egyszerre, mint eddig, hogy a tábor ne vegye észre az oldallövést, de az oláh vezér azért rohan tovább, tovább a boszutól üzetve.

— Mit akarsz? — kérdezé Eszter Flórától.

— Kilőni kezéből a fegyvert.

— Hagyd el! nem sokat ér az a honvéd már! — nyugtatá meg Eszter.

— Meghalsz! — ordítja az oláh vezér, de újra elbukik. A ropogások ismétlődnek. Röppentyük szelik át a levegőt s még tart a sortüz zaja, mikor fölügrik s kettőt előre lépve leüti a honvédet.

— Cél! Tüz!! — vezényel Flóra a tömeg felé, s szemeivel mégis a küzködő vezért nézi. A fegyverek eldördülnek kilencz-czedszer is. Az oláh vezér ordítva öleli át a zászlós honvédet, s mind egy örült szaladni kezd vele visszafelé. A zászló azonban ott maradt a fa ágaihoz erősítve, s ezt vad dühében nem vette észre az oláh báró.

A tábor már szalad. Flóra tizedikszor vezérli a tüzet. Majd az előtte huzódó legutolsó sodronyát szakítsa el a hálózathoz,

mely úgy szórja a röppentyűket és tűzki-
gyókat, — akár egy ezred tűzéség.

A levegőben felszaladnak a röppentyűk,
s ott izzó szikrákra változva — tüzeső alak-
jában hullanak a futók fejére.

A „flore mundre“ fölhasználja az alkal-
mat. Olyan vezér ő, aki kiaknázza a pillana-
tokat. A karabinokkal és pisztolyokkal is
lövet, míg ki nem fogy minden lövésből.

De ezzel nem elégszik meg. Elszakít
ujra két sodronyhálót, az utolsók a hátsók
közül, s mikor ropogásoktól zug a levegő,
hogy az oláh tábor hanyat-homlok szalad
keresztül a patakon, szoknyája alól trombitát
kapott elő, melyet Eszternek nyujtva rá-
parancsol:

— Fújjad a rohamot!

A trombita messze hallatszó hangja át-
suhan a levegőn a futó oláh tábor után.
Flóra ismét elszakít egy sodronyt, hogy ráz-
kódjon a levegő a lövésektől. Aztán neki-
tüzülve rendre szakgatja a megmaradt háló-
kat, hogy perczekig tart a ropogás.

Később takarodót fuvat, melyet szépen
és erősen fuj el a Flóra parancsára Eszter.
De ezt már nagyon távolról hallották az
oláhok, azonban megmertek volna esküdni
reá, hogy ideát egy ezred katona védte a
kastélyt! pedig csak a Bárdyné röppentyűi
voltak. . .

Ezek után csakhamar letette vezérségét a „flore mundra“.

— A fiastyuk magasan jár. Itt az éjféls nekem otthon kell lennem — ugymond. A vezérséget Eszterre ruházom át. Ő mondá, hogy ne célozzak az atyám fegyverére, nehogy megsértsem.

Bárdy és Bárdyné elcsodálkoztak a fölfedezésen. Az a vakmerő vezér tehát, kit bárónak hívtak alattvalói: Hárhulla Péter volt a földön csuszkáló jobbágy!?...

A csata színhelye felől nyögések, jajgatások hallatszottak, de Flóra nem engedte oda az ápolni akaró Esztert, meg Irmát.

— Nálam van az engedélylevél is — mond Flóra, — melyet előmutatok a honvédezredestől. Ebben megengedi sebesültjeinket elvinni halottainkkal együtt.

A fővezér nemsokára letette tisztjét az Eszter kezébe és összecsókolódzva három közvitézével Eszteren kívül a lepihenést ajánlotta a kastélyban, ha ő eltávozott. Nincs mitől tartani már! — szólt vissza még egyszer hozzájuk.

A harcosok összeszedték fegyvereiket és behordták rendre a kastélyba, hová úgy vonultak be, mint valami híres fellegvárba.

A fegyvereket újra töltögették s Eszte-

ren kívül lepihentek, azonban a kastély körüli sodronyt nem szakíták el reggel előtt.

Bárdy és Bárdyné minduntalan fölriadtak álmaikból, míg Eszter reggelig tartá felettük az őrjáratot.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Szomoru hirek.

ÁRHULLA Péter az oláh bíró átgázolta a patakot is elragadott honvédjével s csak azután jött magához, hogy a fagyos hideg víz lehütötte forróságát és megnézte ragadmányát közelebbről.

— Egy csepü-ember! — orditá el magát.
A körülállók siralmas megfutasuk daczára elmosolyodtak.

Ekkor hallatszott át a kastély felől a honvédek takarodója. Az oláh báró elégette a kitépett csepüt, de a ruhát magával vitte haza.

Az alvezérek siralmas arczczal, majd káromkodva számlálták meg a tábort. Sok volt a sebesült, ki elmaradt. Tizennyolczan hiányoztak mindössze.

A faluba érve siránkozás, jajgatás fogadta őket. A rossz hír előre szárnyalt. Ha-

marább tudták a faluban a veszteséget, mint ők a harczosok. Jajgató oláh asszonyok, siránkozó gyerekek futkostak ide-tova az utczákon s fázva kiabálták szüntelen az elmaradt családtag nevét.

Mikor a kétségbeesés a tetőpontjára hágott: megérkezett a „flore mundra“ a leégett malom felől.

— Ne sirjatok! — biztatá a sirókat — itt van az engedély. Haza hozhatjuk az elesetteket.

Ez volt csak még az igazi szomoru örömhír! Egyszerre akart a csata helyére rohanni valamennyi.

— Megálljatok! Hová rohantok? Még meglőnek! Csak hatnak szabad átmenni a patakon, úgy kaptam az engedélyt. A többit lelövik.

Hat markos férfit ellátott fehér lepedős karóval, mely a béke jelét mutatta. Azok hordották rendre át az elesetteket, egy a patakon átnyutott deszkapallón.

Reggeli négy órakor mindent tudtak a lázadóknak. Volt tizenhárom halottjuk, öt súlyosan sebesült. A könnyű sebesülést eltagadták a szégyen miatt, melyet a veszített csata okozott.

A kastélybeliek között nem sok a szám! Mikor a „flore mundra“ szemlét tartott, mindössze három golyót talált a paizsokba furódva.

De nem csoda! hiszen az oláhok másfelé, a honvédra tüzeltek szüntelen s a „flore mundra“ lövészei oldalról puffogtatták le a népet a röppentyük ropogásának zajában. Mégcsak észre sem vették a nagy zavarban, hogy merről jönnek a golyók s így a fáradtságot leszámítva, semmi bajuk nem esett a „flore mundra“ vitézeinek.

— — — — —

Virradatkor még egy szomoru örömhír érkezett Kis-Székelyre. Három oláh legény hozta a hirt a havasok felől. Végig száguldoztak a falun törpe, mokány lovaikon, föl a templomhoz, a pópa lakásába. A nép kíváncsian tódult a templom felé, hallhatni valamit az érkezőktől.

Hárhulla Pétert azonnal fölhevatta a pópa. Flóra nem maradt el atyjától és szüntelen vigasztalta a boszus vezért. Azonban a vigasztalás daczára, mégis mikor a pópa udvarán meglátta a három kis mokány lovat: a gyönyörű büszke virág, a „flore mundra“ is elsápadt.

Atyja előtte lépdelt s nem vehette észre leányán a változást. Ez volt szerencséje, különben az ijedelemmel elárulja magát.

Amint a pópához beléptek, mind a három ifju üdvözölte a bárót.

— Üdvözlünk domnule báró, a mi nagy vezérünk, Jankunak, a havasok királyának

nevében, ki az östve — bár messziről, de gyönyörködve nézte a neki előre gyújtott fáklyát. (Ezalatt a fáklya alatt az égő kastélyt értették, pedig csak a malomház volt!) Előre küldött minket, hogy ma östvére személyesen teszi látogatását hadai élén, ha a Maroson innen teendője nem akad, ugy a folyón is átkel még az éjjel.

— Aldás királyunknak! Béke nektek!

— válaszolt Hárhulla. Ma visszatértetek hozzám?

— Itt fogjuk bevárni érkezését, — felelt az elébbi ifju.

— Ugy válaszomat neki mondom el. Aldás nevének, aki küldött! Ma vendégeim legyetek.

A szóvivő ifju szépen köszönte meg és elfogadták az oláh báró meghívását nagy szerénnyen. Lopva pedig oda-oda pillantottak a „flore mundra“ elhalványodó és újra ki-gyulladó arczára.

Flóra rosszul érezte magát, s valóban meglátszott rajta a betegség, mikor atyjához fordult.

— Apóka szivem! vezess haza!

— Mi az? ... Mi bajod gyémántom?

— Szédülök apókám! Pihenni vágyom.

— Drágám te! — s kivezette a pap lakásából Hárhulla Péter a leányát. A szédülést nagy forróság követte félóra mulva s az atya nem tudta, hogy mit tegyen. A beteg elszuny-

nyadott s mikor felébredt ritkán felelt kérdéseire.

— Mond mit tegyek? mit hozzak neked? szólj, mert mindent megteszek gyémántom! mindenem! — rimánkodék az atya.

— Te vagy itt apókám?

— Én drágám!

— Nem keresett valaki?

Hárhulla Péter nem tudta mit feleljen.

— Nem... az az... hát ki kereshetett volna gyémántom?...

— Senki... senki, — folytatá Flóralázasan. Hoztak orvosságot?

— Nem, de hozatok drágám.

— Tudod-e honnan apókám?...

— Honnan édes gyöngyöm?

A beteg elhallgatott elébb és atyjára veté lázas tekintetét. S annak az erős embernek könnyek hullottak arczára. Nem birt reá nézni beteg gyermekére, a falu gyönyörűségére, a „flore mundrára!“

— Esztertől! — szólt nagysokára.

— Ki az az Eszter édesem?... Mond meg hol lakik? — kérdezgeté Hárhulla, s félre fordult, hogy letörülje könnyeit, azt gondolva, hogy leánya félrebeszél.

— Nem tudod apókám?... Hát a malomházban... Onnan hozass nekem gyógyfűveket... Ő adni fog, csak mond, hogy nekem kell, a „flore mundrának!“

— Gyémántom, hiszen te is láttad — a malomház leégett tegnap östve!...

— Leégett?... — kérdezé a beteg, s odabámult Hárhulla Péterre, mintha nem értené, amit mondott. — Akkor Irmához küldj! Nála lesz Eszter is!

— Hol lakik a te Irmád? mond meg gyémántvirágom, mert mindjárt futtatok oda.

— S te nem tudod?...

Az atya tagadólag rázta fejét.

— Tul a malmon... arra, arra... — inté a beteg.

— A Maros foly ott gyémántom.

— Árviz van talán?...

— Nincs édesem.

— Akkor ott kell legyen a kastély... arra... arra... — inté Flóra — Vagy talán az is leégett?

— ... Oda nem lehet menni... a vitzől édesem.

— Hát mégis árviz van!... No az nekem mindegy! Mondd meg legalább, hogy szeretsz-e engemet apókám!?

— Hogy kérdezhetsz ilyent?!

— Mert ha szeretsz, akkor tűzön, vizen hozass nekem orvosságot! Van ott jó fű, ezer féle. Én leirom neked, hogy el ne felejtse a nevét magyarul...

Hárhulla Péternek a legszomorubb perczei valának. Ott feküdt előtte a legdrágább

kincs, amit birt. S az a legdrágább azt kívánta, hogy ellenfeléhez, kit elhatározott megöletni, — ő menjen el orvosságért.

— Oh apóka! hát csakugyan nem szeretsz?... Ugy látom meghalhatok tőled! — szólt panaszosan a szép leány és befordult a fal felé.

Az oláh báró hosszú haját tépte.

— Mégsem mentél el apókám, lelkem? — szólalt meg előrefordulva újra a beteg. Pedig oh, hogy fáj nekem mindenem!

— Ird fel, hogy mi kell drágám.

— Te nem akarod elvinni!... — sirt a beteg.

— Elküldöm.

— De azt nem ismerik, mint tégedet. Még nem adnak neki! Ugy hát nem akarod elhozni!...

— Gyorsabban jár a legény gyémántkövem.

— Jó! — nyugodott bele a beteg, — hívd be azt a legényt. Megmondom én mit mondjon a czédula mellé.

Az atya kezeit tördelte. Majd beszólítá Jáнку egyik futárját. Legyen ami lesz, hiszen megreped a szive egyetlen leányáért.

— Téged nem ismerlek! — szólt a legényhez. — Nézd ez a neve a gyógyfünek — s leírta a szekfűvirág nevét oláhul, aztán megmagyarázta magyarul is, mert ugymond:

nem tudja leírni. Azt is megírta oláhul, hogy beteg, az ágyban fekszik, s jöjjön el látogatóba az az Eszter. S végül aláírta a falusiaktól kapott nevét: a „flore mundra“.

— Olvasd el! — mondá a legénynek, de az nem tudott olvasni. Olvasd fel neki apókám drága!

Hárhulla Péter elolvasta a levelet.

— Ez így jól van! — biztatá Flóra. — Ha nem engednek be, csak kiálltsd a nevet: „flore mundra!“ Aztán beenged Eszter nyomban. Kérdezd meg, melyik a malmos Eszter? és annak add! Érted?

— Igen.

— Hát elmegy a kastélyba?

— El.

— Ugy áldjon az Isten?...

— Ugy segítsen az Isten! — válaszolt az ifju komolyan.

— A leégett malomnál találatsz egy boro-nát pallónak a vizre. De siess. Hamar járj! — s visszavágta magát párnái közé.

Hárhulla kikisére az ifjut.

— Mit teszel most? Miért esküdtél meg neki, hiszen lázas beteg!?...

— Meg van az a malom! — kérdezé az ifju.

— Leégve. Tegnap östve gyújtottuk fel.

— A kastélyt is?

— Azt nem, mert visszavertek az ott tányázó honvédek.

— Akkor megyek!

— Az égre fiam! hiszen agyonlőnek, ahogy megpillantanak. Tegnap tizenhárom halottunk volt a harcz után.

— Mégis megyek.

— Ne légy gyerek! Egy betegért, aki félre beszél?...

— Eskümet birja és nekem menni kell, ha a fejemet levágják is! — szólt az ifju határozott hangon. — Mutasd meg domnule báró, hogy merre van a malom.

— Ha csakugyan széndékok a vesztőhelyre menni, úgy jer, a malomig elkísérlek. Onnan a kastélyt is meglátod. Isten legyen neked irgalalmas!...

A malom romjaitól visszatérő Hárhulla még nagyobb kinok között találta leányát, kinek minden siettető kérése, mintha szurta volna a szivét...

A küldöncz, amint magára maradt, — nemsokára átjutott a félig befagyott patakon. Nem kereste az ösvényt, hanem egyenes irányban haladt a fák között a kastély felé. Délelőtt tiz órakor a kastélynak kerté nyíló ajtója elé érkezett. Éppen Bárdy sétált ott, vállain fegyverével. Rajta volt az őrállás sora. Nem kiáltott reá a parasztlegényre, hanem hagyta egészen közel jönni, látva, hogy nagy hotjánál egyéb nincsen nála.

Tiz lépésre már leemelve nagy alázatosan

a kalapját, s a malmos Eszter után kérdezősködött.

— Talán ismered? — kérde Bárdy.

— Nem dommule, hanem egy irást hoztam neki. A „flore mundra“ küldi, aki igen nagy beteg.

— Te nem vagy erről a vidékről való?!
— szolt Bárdy az ifjuhoz és elrejté sajnálkozását a szomorú hír felett.

— Nem domnule.

— Hová való vagy?

— Várj domnule, megmondom, ha felakasztok is, de legelőbb ezt a levelet át, kell hogy adjam Eszternek, mert esküvel fogadtam a beteg előtt.

Bárdy sejtette már a valót.

— Eszter! jöjj ki egy szóra. Várnak.

A derék székely leánymegjelent az ajtóban.

— Mit akar az a legény?

— Egy levelet hozott Flórától, ki nagyon beteg.

— Add ide, jó legény! — és átvette a feléje nyújtott papírt.

— Hiszen oláhul irta! és én alig beszélek, nemhogy olvasni tudjak!

— Elmondom én, — ajánlkozik Bárdy s elolvasá a levél tartalmát. Eszternek könyvekkel telt meg mind a két szeme.

— Mit mondott még neked? — fordult az oláh legényhez.

— Azt, hogy adjam át a malmos Eszternek, mert ő fog adni orvosságot. Azután jajgatott, sirt.

— Én veled megyek Flórához — szólt a legényhez, jól szemei közé tekintve, — nem bántasz ugy-e?

— Hiszen azt mondták, hogy engemet fognak itt főbelőni a katonák s úgy jöttem ide, mint a bizonyos vesztőhelyre, de megesküdtem volt a betegnek.

— Itt nem lesz bántódásod, de ott felsz-e érettem? Hová való vagy!

— Ma östvig ott maradhatsz, mert én a Janku táborából jöttem előre jelenteni, hogy ma östve megérkezik a tábor. De mostsiesünk, nehogy itt kapjon vagy egy magyar katona, mert akkor főbelőnek, ahogy az oláh báró mondotta.

— Ha félsz nagyon, csak menj előre. Én utól érlek a malom romjánál — szólt Eszter az ifjuhoz és eltitkolá mint Bárdy — megdöbbenését a hallottak fölött.

— Mi lesz belőlünk! — sóhajtott Bárdy a szárnyajtón belépve.

— Nem kell csüggedni! — biztatá Eszter. Még van másfél hordó puskaaporunk a harczra.

Bárdyné szomoruan állott az ablak előtt, s a tulsó szobában vigan játszadozó leánykáját nézte. Majd elfordítva fejét — letörülte szemeit, hogy ne lássa könnyezni a gyereket.

— Édes Irma, egy palaczk ó-bort adj.
Én boreczetet töltök egy másik üvegbe.
Van mandulád?

— A kamrában találsz.

— Ott gyógyfüveket is kapok. Mandula tejet kell főznöm, ha láza van. A tollkésedet ne felejtsd átadni mielőtt elmegyek. Lehet hogy eret kell vágni rajta.

Igy készült Eszter s egy félóra mulva, átalvetővel a vállain, kiért a patakhoz, hol a reá várakozó legényt szólítá:

— Jer, jer! — kiáltott Eszter, — segíts vinni, ha legény vagy!

Az ifju ugrándozva szaladt Eszter elé örömében.

— Én megyek hozzátok, de ha bántotok: te leszel a legelső akit lelövök.

A legény megrázkódott e szavakra.

— Te olyan szép vagy, mint a „flore mnndra“ s mégis veszedelmes. Tudsz löni legalább?

— Majd meglátod! De beszéljünk Flóráról. Mikor lett beteg?

— Ott lett beteg a pópánál, mikor a Janku-tól hozott hirt mondtuk el a domnu bárónak.

— Siess! Lépjél nagyobbakat! — biztatá Eszter a legényt, ki a nehéz átalvetőt emelte vállain. Még ebédre ott akarok lenni Flóránál! — s többet nem beszélt a táborról. Elég vala a rossz hirből ennyi mielőtt barát-nőjével találkozik.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

A beteg.

AZ OLÁH bárónak nehéz gyöngyökben hullott a verejtéke azalatt, míg az orvosság megérkezett. Szüntelen törülgette, hol a homlokát, hol a szemeit. A pópát is elakarta hivatni a beteghez, de Flóra elkergetéssel fenyegette.

Ezerszer tekintett ki azalatt, ezerszer huzódott át szíven az a gondolat, hogy eddig az oláh ifjut meglőtték s mégis várta szüntelen. Mikor meglátta a jövőket az utcza kanyarulatánál, nem birt szóllani, csak az arcza vidult fel és komolyodott el egynehányszor egymásután.

A beteg észrevette.

— Jönnék! Ő is jön!? Ugy-e apókám hozzák az orvosságot nekem?

— Igen drágám, csak csendesen maradj!

— Ki hozza? ...

— A küldöncz.

— Más valaki nem jön vele?...

— Nem! — mond az atya s eltagadta Eszter érkezését, hogy ne ugorják fel ágyából a beteg.

— Csak az orvosságot küldi?!... -- beszélt magában a „flore mundra.“ Hát ő miért nem jön? Apóka! nem te üzented, hogy ne jöjjön?...

— Ismét engemet vádolsz drága minde-nem?... Csak nem gondolod, hogy valamit ellened teszek?!

— Nem. Nem apóka, de valaminek lenni kell! Különben Eszter nem marad el. Nem lehet, hogy elmaradjon, ha otthon találta!... nem... nem.

— Hogy bizol benne. Régen ismered?

— Nyolcz hete mult... de hallgasd csak apókám!? ez az ő hangja. Itt van, hiába tagadod apókám!

Az ajtón csakugyan Eszter lépett be, kísérve a telepakkolt oláh ifju által. A szé-kely leányon borzongás futott végig a Hár-hulla látására, de elég erős volt azt eltitkolni, mintha sejtelve sem volna arról, hogy apjának gyilkosával áll szemben. A két barát-nő összecsókolódzott. Sokaig ölelték egymást, míg Eszter szüntelen kérdezgette:

— Hol fáj édes te?...

— Fejem, lábam, mindenem...

— Mégis, hol fáj leginkább.

— A forroság, a láz, ami szünni nem akar. Olyan szomjas vagyok.

— Mit ittál eddig Flórád?

— Vizet.

— Elég rossz. Még azt fekszed meg.

— De ha szomjaztam és szomjazom még most is?!...

— Hoztam én édesem. Itt a kosaramban a jó, enyhítő mandulatej. Tudod szívem, ezt törött mandulából készítettem neked.

Kiemelte kosarából a tejszinű italt s elébb ő ivott belőle.

— Kóstold milyen jó! — kínálta a beteget.

Flóra hosszan ivott a kellemes italból.

— A fejedre eczetes kendőtrakok. Hoztam magammal finom borecetet. Ettől bizonyosan elmarad a fájdalom. A lábaidat is bedörzsölöm. Azután jobban leszel! — s újra csókolta barátnőjét. — A kurát azonnal megkezdem. Első a bedörzsölés. Amig pihensz, addig főzök valami erősítőt.

— Apóka édes! hagyjatok magunkra, mert könnyebben vagyok, de a kurát elfogadom.

— Hol kapok egy vastag kendőt? — kérdezé Eszter.

— Az ajtóra is van akasztva! — szólt Hárhulla amint kiléptek.

— Az ajtót bezárom, ha valami kivinni való van, most vigyék!

— A kucsmámat! — szólt kérőleg Hárhulla.

Eszter átnyujtá a nagy fekete báránybőr süveget, s azt gondolta, hogy ez a kucsma lehetett a fején akkor is, mikor Balog Jánost meglőtte az oláh báró. . .

Az ajtó zárja fordult. Ketten maradtak.

Eszter a durva kendőt boreczetbe mártva sietett Flórához, ki fölállott és elmosolyodott.

— Föl akarsz kelni? az istenért Flóra!

— Nem vagyok én olyan nagy beteg kedvesem, mint neked bemutattak, de lásd, — tette utána sugva, — a szomoru hirről csak tudatnom kellett titeket! A betegség aztán alkalmat csinált.

— Feküdj vissza! — parancsolá Eszter komoly hangon. Reád még szükségünk lesz az éj folyamán. Azt akarom, hogy jobban légy!

Flóra engedelmeskedett. Legelőbb a fejét dörzsölte meg Eszter, de olyan erővel, hogy sziszegett a derék leány. Mikor teljesen bedörzsölte — bágyadtságról panaszkodott és elaludt.

Ekkor a konyhába jött ki Eszter, hogy gyógyfűveket főzzön.

— Hogy van drágám? — kérdezte Hárhulla, ki alig várta a jó fordulatot hallhatni egyetlen kincséről.

— Elbágyadt és alszik. De egy-két óra

alatt fölébred és addig elkészítem az orvos-ságokat.

— Jó gyermek! — simitgatta meg dicsé-
rőleg Esztert, — úgy ápolod, mintha édes
testvéred volna!

— Hát mi testvérek is vagyunk, de csak
ketten!

— Van sok katona odaát a kastélyban?
— fordítá el a beszédet a bíró.

— Nem láttam őket, -- szólt Eszter. És
igazat beszélt. Nem akart hazudni.

— Hogyan? Elmentek onnan?

— Van nekem egyéb dolgom, nemhogy
a honvédeket nézzem. Egy óra mulva otthon
kellene hogy legyek és még kettőt kell ma-
radni Flóra miatt. De nem bánom. Hozasson
be egy kevés száraz fát a tűzre bíró uram.

Hárhulla Péter olyan jóakarólag nézett
a leányon végig, aki annyira szerette az ő
egyetlen gyermekét.

A beteg Flóra csakugyan kitartotta a
két órát pontosan. Akkor fölébredt. Arcza
ismét a régi, a piros volt. Szemei élénkek,
mosolygók. Ujra a szép „flore munda“! Szobá-
jába nem volt szabad bejönni az ápoló Esz-
teren kívül senkinek. Amint fölébredt szemei
lefelől barátnéjára tekintettek. Mosolygot.

— Meg fogtok menekülni édes Eszter,
— szólt biztatólag, — azt láttam álmomban.
Késő van már?

— Két óra mult. Hogy érzed magad?

— Teljesen jól!

— Ez igen örvendetes, de azért ebből a findzsából igyál szivem minél többet. Nem fog ártani.

— Jobban vagyok, minek az orvosság?

— Hogy erős is légy, mert én azonnal távozom. Tudod mi sors vár reánk ma. Irma eddig kétségbeesett miattam.

— Ne csüggedjete! meg fogtok menekülni. Éppen erről álmodtam, Legkésőbb hat órakor ott vagyok. Addig a következőket tegyétek: Ami értékes, megmenteni való vagyon, azt hordjátok le a pinczébe, de ne a kastély alá, hanem a boros pinczébe, mely az udvar alatt nyulik el. Értsd meg édesem! A ruhákat, képeket is, szóval, ami megmenteni való, mindent.

A pinczebejárást be kell ontani, hogy nyoma se maradjon!

Ez a vagyon megmentésére lesz!

Ami a ti személyeiteket illeti, jól figyeld meg szavaimat: Öltözzetek fel nagyon jól, bundába. A nagy gabna szárítóvásznat vegyétek magatokhoz és fegyvert. Alkonyatig a nagy cserfa alá hordtok minden szükségest. Bárdy fölmászik az óriásra s annak sárga lombjai közé kötelekkel fölerősíti a vásznat, hogy belefeküdhessetek. Eledelekről szintén gondoskodjatok édes, mert lehet, hogy a hon-

védek korán érkeznek, lehet éjfélkor, de reggel is. Aztán nem lesz ennivaló, ha a kastélyt kirabolták. Fegyvert, löport vigyettek magatokkal.

— Értem, értem!

— Magam is ott leszek úgy lehet, de ha elkészném: tudjátok a teendőket. Janku biztosan megérkezik a Bárdy-család kincseire, de ni... — s fogánál a körmét megpattintotta a „flore mundra“. — Ha nem lett az én édes atyámé, miért legyen azé a másé az a sok vagyon? Csókolom Irmát és a kicsikét. Siess, hogy el ne késsél, készen legyetek mindennel.

Megcsókolták egymást a jó barátnők s az oláh ifjut előhívták visszakisérni Esztert, a jó ápolót a kastélyba.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Mit ér egy kastély.

SENDES időben igen sokat, de a forradalom alatt sok nagy urnak vé-revel festették ki az aranyozott termek padlóját s a gyönyörű kastély csak eszköz volt, melyért megölték a benne lakókat.

Bárdy Ákos egyike vala Erdély leggazdagabb földesurainak. Családi vagyona ezüst és aranyban meseszerű. Ezért sietett Janku, hogy megosztózzék rajta a bárónak czimzett Hárhulla Péterrel.

És ezt a sok kincset Bárdynak három óra alatt kellett volna elrejtienie, hogyha elébb nem gondolkozik fölötte. De ő, amint a regeli orvosságért küldött legénytől megtudta Janku közeledtét: hordani kezdé a drágaságokat zsákokban a pinczébe.

Mint minden nagyobb kastélynak, úgy a kis-székelyinek is voltak rejtek-helyei. Bárdy

Akos tartva a tüztől, a föld alá szállította arany- és ezüstneműit. Keskeny lejárát vezetett le ferdén, minden lépcső nélkül a borospincze alá, hol négy méternyire a föld alatt tágas két terem állott kövekből kirakva, üresen. Oldalüregeiben foglyokat zártak el a régi jó idők alatt. Ide hordották le ketten nejével a család kincseit, nemcsak arany- és ezüstneműit, hanem a képeket, drágább burokat. A kis Ilonka is segített leszedni a falról és szépen begöngyölte a kisebb tárgyakat, az arany- és ezüstedényeket.

Még nem volt három óra délután, mikor Eszter visszaérkezett a kastélyba. Akkorra már a „flore munda“ rendelete félig teljesítve volt.

De a nagyobb rész, az életmentés több gondott okozott s ezért nagy örömmel fogadták a tervet, bár aggódtak a magas szállás miatt. A föl és lejárás adott gondot. Oh, de erre volt gondja a vezérnek. Kötélhágcsót alkalmaztatok, míg fölköltöztök — mondá — s azután úgy sem mozhattok, hát fölvonjátok magatok után.

A készülétek lázasan folytak.

*

Napnyugtakor sötét pontok mutatkoztak és vonultak le a nyugati hegyekről, de nem a havasok ormainak árnyéka volt az csupán! mert mozogtak mindenfelé. A kis-székelyi

toronyban föllállított ór csakhamar jelentette Hárhulla Péternél a hirt.

— Domnule báró, Jánku a nyugati hegyekről most ereszkedik le. Két óra múlva itt lesz.

— Hurrá! Eléje megyünk! — fogadta ujjongva a jó hirt az oláh bíró — báró.

Ugyanekkor az északi hegyekről is jött egy hosszú fekete vonal a hegyoldalon végig, de azt a kiállított ór nem figyelte, mivel neki csak Jankut kellett hirül adni.

A nyugatról közelgő tábor nem rendes, hanem csak csorda volt, melynek kegyetlenség és vér járt nyomában mindenhol.

Az északról jövők, a honvédek fáradt csapatai voltak.

Bárdy Akos mind a kettőt látta a kastély tornyából, hová napnyugtakor fölsietett szétekinteni.

— Isten legyen velünk, drága Irma! — szólt nejéhez Bárdy, amint lejött a toronyból. — A hegyekről most jönnek le az oláhok és a honvédek! Az éjszaka vége lesz ennek a kétségbeejtő harcznak, melyben annyit remegtünk!

— Foly a harcz?

— Nem. Távol vannak, sőt azt hiszem, nem is tudnak egymás közeledéséről. Hol van Eszter?

— A nagy vászonra erősíti föl a köteleket, hogy biztosan köthesd föl a cserfára.

-- Hivd elő egy perczre. Nézzétek meg a barátokat és ellenségeket!

Nemsokára a kastély tornyában voltak mind a hárman.

— Ott északra! — mutatá Bárdy Akos, — látjátok azokat a mozgó vonalakat? Az elébb csak egy látszott, most három vonal.

— Igen, igen! — szólt Eszter, — az első most kanyarulatot teszen.

— Azok a honvédek!

— A szabadítók, -- mondá igen lassan Bárdyné.

— És az oláhok? — kérdezte Eszter,

— A lenyugvó nap sugaraitól alig látszanak. Ott mutatkoznak mint sötét pontok a nyugoti hegyeken szétszórva.

A két nő szemei fölé tartva kezét — a mutatott hely felé tekintett.

-- Milyen sokan vannak! jegyzé meg Eszter.

— Nagy tábor! Majdnem elsötétik a hegyek oldalait. Akos! — kérdezé Bárdyné, — hány órajárás onnan ide?

— Kettő — kettő és fél.

— Akkora a honvédek itt lesznek?

— Lehet! — biztatá Bárdy s északra tekintett, míg a két nő szüntelen a rohanó oláh csordát nézte.

— Készen van a vászon? A kötelek? — kérdezé Bárdy.

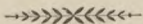
— Alkonyatra elkészül.

— Mind a ketten azzal dolgozzatok, ne hogy elkéssünk vele!... A két nő lesietett. Bárdy Akos még ott maradt néhány perczre. Észak felől nemcsak a honvédeket látta meg, hanem a falu alatt a felkelők táborát is.

Kijöttek a falu végére a Hárhulla vezetése alatt. Még csak az elindulást várta Bárdy — s a támadástól remegett. Szive elszorult a moraj és kiáltások hallatára, mikor vezérüket üdvözölték, az alázatos Hárhulla Pétert. Aztán megindult az oláh báró szép fekete lován elől, a felkelők követték.

A kastély urakönnyebben lélegzett föl... érezte, hogy valami nagy nyomás leesett kebléről... Az oláh báró nyugotra vezette táborát, üdvözölni Jankut és egyesülni vele.

— Van még két óránk! — sóhajtott magában Bárdy. Egy óra múlva felköltözünk az öreg cserfa száraz lombjai közé. Milyen jó, hogy a csernek csak a fakadó rügyek taszítják le sárga lombjait! Istenem! Egy öreg cser száradt lombjai jobban védelmeznek... többet érnek egy fényes kastélynál!...

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A mese.

ZÜRKÜLET lett. A napnak alig látszott gyöngye utófénye nyugotról. Az öreg cserfának óriás ágai közé Bárdy Akos fölhelyezte a nagy vásznat, s öröme olyan jól el tudta rejteni, hogy semmi sem látszott ki a dus lombok sárga színétől.

Mig a két nő a fegyvereket és élelmiszereket hordá fel a kötélhágcson az óriásra, — addig Bárdy a kis leányát altatgatá, hogy ne kezdjen beszélni majd a cserfán. Megállott a kicsike ágya előtt és beszélt neki, hogy elálmosodjék a gyerek.

— Kicsi papa! miért tettetek most lepedőre engemet?

— Mert így írta meg nekünk a tulipánt királyurfi! — válaszolt Bárdy, pedig azt a lepedőt azért tette oda a papa jó előre, hogy könnyebben kiemelhesse ágá-

ból Ilonkát, mikor az öreg cserfára fölszállanak.

— Jó, hogy eszembejuttatod kicsi papám azt a tulipánt királyurfit, mert az öreg malmos bácsi egyszer mordott volt erről egy szép mesét. Emlékszel, mikor nekem aranygyűrűt hozott tőle?

— Igen tudom angyalom.

— Itt van az ujjamon. Látnod kicsi papa, hogy megőriztem az emléket, mert a mese nagyon szép volt. Te nem tudod, ugye-e?

— Már honnan tudnám! — hagyta tovább beszélni a gyereket Bárdy, hogy elfáradjon és mihamarább elnyomja az édes álom.

— Volt egyszer, hol nem volt. Szép Virágos országnak volt egy öreg királya, kinek a születésére nem emlékezett vissza a világon senki sem. No, ugye öreg volt kicsi papa?

— Hófehér szakállá lehetett.

— Még annal is fehérebb lehetett, mert tovább élt kétszáz esztendőnél három héttel, kilencz nappal, de azért mai napig is él, ha meg nem halt. No, ugye szép mese kicsi papa?

— Nagyon szép angyalom! — válaszolt az atya és nem oda figyelt a mesére, hanem arra gondolt, hogyha most mindjárt megérkeznek az oláhok?!...

— Igen, de két szép gyermeke is volt

az öreg Virágos ország királyának. A nagyobb fiu, azt úgy nevezték: Tulipán királyurfi. A kisebb leány. Azt úgy hívták, hogy Tulipán királykisasszony. Hiszen emlékszel kicsi papám a reszelt aranyból sült pogácsára?

— Igen, igen.

— Ugy-e, milyen jó volt? hát az aranygyűrűre, mikor Balog bácsi megkapta a rojtos tarisznyájában?

— Igen, igen! — hagyta helyben fejével bólintva Bárdy Ákos és gondolatai minduntalan a rémes oláh csordán jártak.

— Tudod kicsi papa, azt a mesét én úgy akarom elmondani, neked, éppen, amint a malmos bácsi nekem. Ül le szépen a kicsi székre, az én kicsi székemre az ágyam elé, mert én is azon ültem. Most aztán hallgass és ne szólj bele a mesémbe, mert elfelejtem.

— Nem, nem!

— No látod már beleszólottál! pedig nem volt szabad. Többet ne szólj bele kicsi papa!

A kis Ilonka várt egy keveset, hogy az elkezdéssel biztassa a kicsi papa, de Bárdy nem beszélt. Aztán látva, hogy hiába vár, — elkezdé mondani meséjét.

— Virágos országnak Rózsa városába nagy szomorúság lett egyszer, mert a Tulipán királykisasszony a mezőkön járva, beleszeretett egy kis pásztorfiuba. Mikor pedig az ősz király férjhez akarta adni leányát, a szép

Tulipánt királykisasszonyt az Aranyországi király fiához, akkor a szép Tulipánt királykisasszony sirva-riva fakadt, hogy nem megyen férjhez soha! soha!

De ha még csak ez történt volna! de történt egyéb is!

— Ugyan mi? — kérdezé önfeledten a mesehallgató papa.

— Nem megmondtam, hogy várd a végét kicsi papa! Lásd, én is kotyogtam bele a malmos bacsinak. De te nem vagy kis leány!

— Jól van. Többé nem fogok szólni, ha még százszor szebb is lesz a meséd angyalom.

— Majd meglássuk, csak hallgasd tovább papa. A Tulipánt királykisasszony igen nagy beteg lett ezután, mert nem csak az Aranyországi királyfi, hanem még a gyémántországból is eljött egy ezerszer szebb királyfi megkérni a kezét. De ő ahhoz sem ment, hanem kérte királyi atyját: engedné kinn lakni illatos mezőben, kis báránycák között, furulyaszó mellett. Odavágyik lelke, azért fáj most olyan nagyon mindene, s ha el nem bocsájtja — érzi, hogy meghal.

Az öreg királynak nem volt mit tenni beteg leányáért, kétségbeesésében, — elengedte illatos mezőre, kis báránycák közé, furulyaszó mellé, úgy amint volt betegen.

A Tulipánt királykisasszony alighogy meg-

látta a kis pásztorfiut, mindjárt jobban érezte magát s kísérlőjét pedig visszaküldé az örömhírrrel Rózsa városába az öreg királyhoz.

— Jöjj ide! Jöjj mellém te kis pásztorfiu! — hívogatá Tulipánt királykisasszony az ő kedvesét. — Hallgasd meg amit mondok, mert csak neked mondom. Tudod ki vagyok?

A kis pásztorfiu nem találta ki, hogy királyleány, hanem csak azt mondta, hogy ő nem kérdezi. Nem akarja tudni! Ha szereti őt, legyen a felesége. Báránykakat fognak egész nap őrizni. Ha leszálit az éj, bevezeti kis kunyhózába, de ha félne valamitől, inkább ő ott alszik a kunyhó nyilásában keresztül feküdve, hogy ne tudjon se bemenni, se kimeni az ő tudtán kívül valaki.

Tulipánt királykisasszonynak még inkább megtetszett a kis pásztorfiu és elhatározta, hogy felesége lesz, királyatyjához pedig nem fog többé visszatérni. Megmondta azért a kis pásztorfiunak, hogy kérte őt már Aranykirályfi, Gyémántkirályfi, de csak hozzá megyen feleségül, mert őt szereti.

Aközben az ősz király elindula meglátogatni leányát, a legkedvesebbet. Megtudta, hogy a pásztorfiut választá s ezért szegény kis pásztorfiut a tömlőczbe vettette. A leányát pedig visszavitte Rózsa városába.

Erre aztán olyan beteg lett a Tulipánt királykisasszony, hogy a táltosok halálát

jósolták. Mikor már a halállal küzködött, arra kérte királyatyját, hogy engedné még csak egyszer látni a kis pásztorfiut, mert nem tud addig meghalni.

Az ősz király ekkor igen elbusula. Büszkesége megtörött. Engedett a kérésnek, hogy a tömlöczből elővezessék a pásztorfiut, mert nem tud addig meghalni.

Az ősz király ekkor igen elbusula. Büszkesége megtörött. Engedett a kérésnek, hogy a tömlöczből elővezessék a pásztorfiut, azonban a küldöncz egyedül tért vissza. A kis pásztorfiu megszökött, eltűnt a tömlöczből, nyomtalanul.

Mit tegyen az ősz király? Nem merte megmondani leányának, hanem kidobolták az egész országban, hogy ahol megkapják, azonnal eléje vezessék.

Két hosszú nap telt el kétségei között az ősz királynak, de hirt a pásztorfiuról nem tudott senki sem.

Harmadik napon hirnök jött az ország határáról jelenteni, hogy ellenség közeleg, mind hófehér paripákon és pusztitanak ahol érnek mindent, mert ők bosszulni jönnek.

Megrémült az ősz király, nem tudva az ellenség kilétét s éppen hadai felett rendelkezett, mikor egy öreg anyókat vezettek eléje, aki tudott a kis pásztorfiuról.

El is mondatta a hirt magának az ősz

király és igen nagy vala meglepetése, mert a kis pásztorfiu az ellenség vezére volt, ki megboszulni jött haldokló menyasszonyát.

Az ősz király megkérdezé, hogy honnan tudja az öreg anyóka, de az éppen édesanyja volt a kis pásztorfiunak. Engedni volt tehát kénytelen, ha nem akarta elveszíteni leányát.

Elküldé azért az anyókát megrakva gazdagon arannyal, ezüsttel, követül a fiához, hogy jöjjön sebesen, ha még akarja látni a Tulipánt királykisasszonyt életében, mert haldoklik.

S jött a pásztorfiuból lett vitéz sebes paripákon, gyorsabban a repülő madárnál és az öreg király megáldotta őket, akik olyan nagyon szerették egymást.

— Ugy-e szép mese kicsi papa?

— Ez igen szép volt angyalom...

— Még tovább van, mert a lakodalmon ott volt az öreg malmos bácsi is. Akkor küldötte nekem Tulipánt királyurfi ezt a jegygyűrűt, hogy elvigye szép Ilonkát. Most álmos vagyok kicsi papa. Majd holnap elmondom az én mesémet is.

Már csak lassan mondotta az utolsó szavakat a kis Ilonka. Aztán nemsokára elnyomta az álom. Szépen lezárta angyali szemeit és elaludt.

... A földalatti lejárati ajtócskáját meg-

kopogtatta valaki. Bárdy figyelt, de nem hitt a saját füleinek. A kopogás ismétlődött.

— Szabad! — szólt fegyvert kapva a kezébe.

— Nyisd fel Akos! — hallatszott letről a hang újra. Én vagyok Eszter!

Bárdy a hangot felismerve, odasietett a falon észre nem vehető ajtóhoz és kinyitotta.

— Segits, ezt a hordót emeld a válamra.

— A puskaport?

— Igen, igen! Az udvarra viszem át, Flóra várja.

Eszter izmos alakja meggömbült a nagy súly alatt, de azért kiczipelte az udvar felé, hol a „flore mundra“ várt reá.

— Már itt vannak! — suttogá. — Én a hordó szádához alkalmazom a begyujtót. Te addig szaladj, kösd át az utat alépcsők előtt ezzel a sodronnyal. Én erre szaladok vele. Ott ugorj át a kertbe és szaladj a fára — sugá Flóra halkan.

— Bárdy még bent van! — Figyelmezteté Eszter.

— Bizd rám, én kiszólitom! — nyugtatá meg a „flore mundra.“

A hordó szájától két sodronyt huztak ki a két feljáró elé, s úgy állíták fel, hogy bármelyikétől, ha meghuzódik nagyon, a lőpor nyomban felrobbanjon.

Mire készen valának, mormogásszerű zaj

hallatszott az udvar felől. Gyorsan átugrottak a palánkon. Flóra erről, Eszter a Maros felől és a kertben ismét találkoztak.

— Szaladj Ákosért Flóra! — sugá Eszter.

— Én a fára sietek.

— Még két rövid perczünk van, — mondá a „flore mundra.“

Eszter a fegyverét kezébe kapva sietett a nagy cserfa alá. Flóra beszólott Bárdyhoz:

— Jöjj ki hamar Akos! . . . — hivta suttogva.

— Az Istenért mi van? . . .

— Semmi, semmi! csak gyere gyorsan! — és magával ragadta Bárdy Akost. A gyors hívásra kijött atya nem gondolta, hogy nem térhet többé vissza leánykájához, kit alva hagyott. Hiszen még majdnem egy óra volt hátra a támadásig, ahogy ők kiszámították.

Mikor vagy negyven-ötven lépésnyire lehettek a kastélytól — a föld megrázkódott s egy velőkig ható dördülés hangzott el a hátuk mögött.

— Sodoma ég! — szólta a „flore mundra“ elfojtott nevetéssel. A kincseidet nem találják meg!

— De az én gyermekem bent van!? — kiáltott fel örültként Bárdy Akos, — meg kell, hogy mentsem őt! . . .

— Megállj Akos! — és visszatartá Flóra a derék férfit. Te szaladj Irmához, én elho-

zom a gyereket és ha ott veszek, csak egy oláhval lesz kevesebb!...

Hiába erőlködött Bárdy, a leány nem engedte vissza a kastély felé, hanem ő maga rohant a kis leány után.

A földetrázó robbanást, mely toronymagasságu láng- és füstoszlopot dobott az ég felé, — folyton tartó ropogás-recsegés követte és a kastély majdnem egyszerre kigyulladt minden oldalról.

Ez volt a „flore munda“ terve, mely biztosítá a gazdag Bárdynak ősi vagyonát, hogy ne kerülhessen idegen kézre...

TIZENNYOLCZADIK FEJEZET.

Mi a legdrágább?..

LANGBA borult kis-székelyi kastély környéke csakhamar egyike lett a legvéresebb csatamezőknek.

A két oláh csorda egyesült erővel, semmi lárma nélkül rohanta meg a kastélyt az udvar felől, hová a két leány sodronyt huzott az emberi szenvedélyek e nemtelene ellen — a gyilkosság elé!... Mikor a vékony sodronyszálát elszakíták az előljövők felrohanásukban, egyszersmind meg is ásták sirjokat.

A nehéz lépcsők alá beszorított puska-
poros hordó olyan szerencsésen, vagy szerencsétlenül talált szétrobbani, hogy a kastély lépcsőjét a mellette levő falakkal együtt ledöntötte. És egyszerre a Flóra által elhelyezett gyújtó anyagokat is minden szobában lángba borítá oly sebesen, hogy a rabló oláh csorda csak a lángokon keresztül juthatott

volna be a kastély belsejébe, hogy a kincseket magáévá tegye.

Északról, a leégett malomház felől csakhamar fegyverropogásokat lehetett hallani. A honvédek észrevették az oláhokat és sietve a mentésre, — szintén megérkeztek, s meglepték az égő kastélyra rohanó oláh csordát. A harc véres tusára került mind a kétrészről, mert a gyorsan előnyomuló honvédek elzárták a Janku útját visszafelé a Maros befagyott jegén, és az oláh csorda nem bírva visszaszaladhatni a harcterről — iszonyu dühvel esett a honvédekre.

Kelet felől Hárhulla Péter rontott elé, lándzsás csordáját vezetve, hogy a park felőli részen hamar bejuthasson a kastélyba és ő tegyen kezét elébb a kincsekre. Vele szembe Balog Izra vezette a honvédeket, mint aki jól ismeri a járást a kert felől.

Mikor a „flore munda“ felölelte a félig égett kis Ilonkát s kiszaladt vele, — a fák közül visszapillantva Balog Izrát látta.

Elől jött, vezetve a honvédeket s az égő kastélynak ki-kitörő lángjainál tisztán fölismerhette őt Flóra. Megállott gyönyörködni kedvesében s e borzasztó pillanatban nem gondolt semmire, csak reá... A következő pillanatban oláh kiáltások hallatszottak a park keleti része felől. Ott jött a kis-székelyi oláh csapat, élén Hárhulla Péterrel. Az

oláh báró alig pillantotta meg a szép szálas legényt a honvédsorok élén, mint vezetőt: célba vette fegyverével. Dördült a puska és Balog Izra élettelenül bukott arcra, a szép fehér hóba...

A fák közül szivetrázó sikoltás hallatszott, de csakhamar elnyomta azt a két szembejövő csapatnak fegyverropogása, csatakiáltása.

A félig élő gyereket a hóra ejtve összeroskadt a „flore mundra“, s csak néhány másodperc után állott fel újra,

Fölállva tegelébb fületsértő hangon kezdett káromkodni, szitkozódni, amit nem hallott itt közelben senkisé. Majd egy borzasztó gondolattól üzetve föltevén a kis leányt úgy, amint volt egy törpébb fa ágaira. Előbb meghallgatta, de nem lélekzett, nem nyöszörgött szegényke... Angyal volt már...

Aztán szaladt a „flore mundra“, csikorgatva a fogait.

Odaszaladt a nagy cserfa alá, melynek száraz lombjai között az apa és anya remegve várta gyermekét, Eszter pedig bárátnőjét.

— Eszter! — kiáltott fel a fára, — hozd le a két legjobb fegyvert! mert vadászni akarok menni! hozzaad sietve! — s olyan vadul kaczagott utána a szép „flore mundra“, hogy azok odafenn a fán megborzadtak tőle.

— Flórám! Mi történt veled?

— Semmi, semmi, csak hozza hamar, sietve!

Eszter leindult a kötélhágcsón a magas fáról és amig leérkezett, Flóra azalatt tombolt, káromkodott dühében.

— Flóra édes! — szólt Eszter leérkezve, — ki hozta Itonkát, a kis angyalt?

— Kihoztam! Ne félj nem égett benn! Jól vannak töltve?

— Oh, hála Isten, hogy nem égett benn!

— Biztosan van töltve?! arra felelj!!

— kiáltott Flóra rémesen.

— Igen... a legjobban! Milyen rossz kedvű vagy édesem...

— Kedvem?... ha! ha! ha! — nevetett föl a „flore munda“ vad kacajjal. — Olyan kedvem van, hogy egy falu megbolondulna tőle! ha! ha! ha!... — és elrohant a fák között, de a távolból még egyre hallatszott borzasztó nevetése a szép oláh leánynak.

Magával vitte a két fegyvert. Eszter szomoruan nézett utánna, s látta a fák sudarai között világítani az égő kastélyt.

Hallgatta aztán a borzasztó orditást, a harczolók lármáját s ő, ki tegnap estve olyan bátran, félelem nélkül harczolt, célzott a nagy paizs mögöl: ma, egy nappal később, remegve sietett vissza a nagy cserfának sárga lombjai védelme alá, hol Bárdy és Bárdyné vártak reá.

— Hol van a gyermekem?

— Nem mondotta meg Flóra, de kihozta a kastélyból.

— Szent Isten, ha bent talált égni?!

— Nem! az nem lehet! Flóra nem hazudik! — védte Eszter barátnőjét és biztatá a siránkozó anyát. — Elfogja hozni nemsokára.

— Hová rohant el ő most?...

— Nem mondotta meg és föl nem foghatom, hogy mi történt? Mert szörnyű dühös a szép leány és úgy káromkodik, hogy halani is borzalom.

*

Hagyjuk a cserfán biztonságban ülőket és tekintsünk az elrohant Flóra után. Mig azok szomorú sejtelmekkel várják a jövőt, azalatt javában foly a harc, a lövöldözés, a honvédek és a Hurhulla csordája között. Itt az egyik, ott a másik nyomul előre az égő kastély világánál.

A honvédségnél éppen rohamra pörögtek a dobok, hogy az elgyöngült sokaságot visszanyomják, mikor a „flore mundra“ kilépett a kerti fák közül.

— Megálljatok! — kiáltott harsány hangon Flóra a honvédekre, akik már kilöve fegyvereiket, a szokott „szuronyt szegez!“-zel rohantak eldönteni a csatát. — Megálljatok! mert én akarom lelőni az oláh bárót!

A szép oláh leány megjelenésén megill-

tődtek a rohanó vitézek s pillanatra megbámulták a harcra kész fátát.

— Az oláh bárót én lövöm le! megálljatok vitézek! — kiáltá Flóra tiszta magyarsággal, mit, ugylátszik, megértettek, mert a honvédek tisztelettudólag adtak helyet soraik között, míg a fiatal hadnagy kardjával előre mutatva vezényelte őket.

Alig közeledtek az oláh tábor sűrűjéhez, az oláh vezér célba vette a hadnagyot s a másik pillanatban végig dült a havon a fiatal vitéz. Az oláh báró biztosan célzott!...

— Ez volt az utolsó Hárhulla Péter! — kiáltá előre ugorva a „flore mundra“ s egyik fegyverét célzásra emelve, rálőtt atyjára.

De az oláh báró nem volt az a legény, aki megijedjen egy puska csövétől. Vastag bőrbobóját az ölébe kapta, mely felfogá a reálőtt golyónak gyilkoló erejét s rohamra ordítá embereit.

A lövéstől megrázkódott, de nem esett el.

— Erre is gondoltam, oláh báró! — kiáltott Flóra újra lövésre emelve a második fegyvert, s mikor Hárhulla rikoltozva biztatta embereit, két kezében magasra emelve lomos bőr-bobóját zászló gyanánt, — eldőrdült a második lövés, mely a parasztvezért a földre téríté!...

— Ő volt az én atyám! — kiáltozá a szép „flore mudra“ ledobva mindakét fegy-

verét és elrohant amint jött, ismét a kerti fák közé, honnan a csapat szélén vonuló honvédek még hallották a vad kacaját.

*

Egy óra múlva lezajlott a véres harcz, melyből az oláh csapatok szétszórva futással menekültek. Az égő kastélyhoz közel meg sem lehetett állani, oly melegség áradt szét a lángokban álló nagy épületről.

A győztes honvédek a leégett malomház felé huzódtak vissza a Maros partjára, hol a patak beleszakad a folyóba s távolból nézték a kis-székelyi gyönyörű kastély égését.

Menteni? Meg sem próbálták többé, hiszen lángban állott az egész épület, egyszerre, amikor minden oldalról felgyult.

Csupán Bárdy Akost igyekeztek egynéhány honvéd kíséretébe fölkeresni a tiszt urak. Mert hogy benn égjen a kastélyában? Azt nem hitték el róla.

Körüljárták az épületet, de sehol sem találták meg az elesettek között. Majd a kert sűrű fáí közé indultak el keresni, szüntelen kiabálva Bárdy Akos nevét. Hiszen levele szerint egyik tisztársukat keresték benne, aki kész volt fölesküdni és mellettük tovább harczolni a hazáért.

Az öreg óriás cserfa alatt csakugyan választ hallottak a kiáltozók, s nemsokára

leereszkedett a kötélhágesón Bárdy Akos honvédtiszti ruhában.

A bajtársak megölelték, vigasztalták. Majd családja felől kérdezősködtek.

— Ott fent van nőm a molnár leánnyal, — szólt Bárdy kezét szoritva és megköszönte megmentését mindnyájok életének. Kis leányomat nem tudom merre van. Bent feledtem egy kis tévedés miatt és nem engedett utánna a „flore mundra“, mivel ő rohant az égő szobákba vissza érette.

— És nem tért vissza vele? — kérdezte érdeklődve a tisztt.

— Ő maga itt járt fegyvereket kérni. Akkor mondá, hogy kis leányomat kihozta, de nem beszélhettünk vele, elrohant.

— Igen, Igen! Ő volt a „flore mundra“ — szólt az elébbi tisztt. Legényeim említettek valamit egy szép oláh fátáról, ki kétszer lőtt az oláh vezérre s leteríté az oláh bárót, aztán azt kiáltozta, hogy az ő atya volt.

— Szomorú, ha megtörtént. Akkor a futárommal eshetett valami baj.

— Balog Izrával?

— Ő volt kedvese a „flore mundrának“

— Az oláh báró lőtte le a csata kezdetén, pedig kár érette! Bátor gyerek volt a góbé.

— Ugy az atya esett a kedvesért... Hol vertetek tanyát?

— Maros és a patak torkolatánál.

— A legrosszabb pont. Látszik, hogy éjjel van és tájékozatlanok vagytok. Jöjjetek fel ide a fák alá. Egy kis vacsora lekerül az öreg cserfáról.

A katonás gyorsasághoz szokott tisztek már távozni akartak, mikor Bárdyné hangja lehallatszott a magasból.

— Akos!!

— Parancsolsz kedvesem?

— Egynehány legény maradjon itt. Balog Izrát elő akarjuk hozni.

Hat honvéd maradt az urnő rendelkezésére, ki Eszterrel teljes fegyverdiszben jött le a kötélhágesón. A vitézek csakhamar reávezették a két nőt a molnárlegény nyomára s rövid kutatás után rátaláltak. Négy honvéd hozta a nagy cserfa tövéhez, míg a két nő utána zokogva lépdelt.

Bárdyné fehér lepedőt hozott le az öreg cserfáról és betakarta vele a halottat. Aztán várták a honvédség felvonulását, miközben léptek hallatszottak a fák felől.

— Megállj! ki vagy! — kiállta reá keményen az egyik őrtálló honvéd.

— Jámbor! — felelt vissza a közeledő női hangon.

— Mit akarsz?

— A kastély urnőjével beszélni! — s egész közel érkezett.

— Flóra!!... — kiállottak örömmel az érkező elé, de a leány dult arca megrémítette őket.

— Ne féljetek kedveseim! — szólt erőltetett mosolylyal az érkező. Emlékezzetek fogadásunkra!... Én elhoztam neked Irma, ami a legdrágább!... — s félig összeégett lepedőből, mit ölében hozott, — kigyöngyölte a kis Ilonkát... halva.

És az urnő nem sikoltott fel... Némán állott, mintegy fehér szobor egyetlen gyermeke — a legdrágább előtt. Majd letörülte szemeit s az öreg cserfa tövéhez lépve remegő hangon szólt Flórához:

— Én is elhoztam neked, ami a legdrágább „flore munda“. S nem birom e perczben megköszönni, hogy gyermekemért az égő kastélyba rohantál, hanem majd mikor nem fog oly nagyon fájni... mikor legalább könnyezni, zokogni tudok: akkor megköszönöm neked... Nézz ide! — folytatá Bárdyné szomoruan, — ez neked a legdrágább! — S fölemelte a fehér lepelt a Balog Izra halovány arczáról.

Siri csend következett utána, mit csak az itt ott kitörő sóhajtások zavartak meg néha.

Eszter a fejéhez, Flóra a lábához ült le Balog Izrának, míg Bárdyné egyedül siratta kedves Ilonkáját,

A fölvonuló honvédtisztek elé a legszomorubb kép tárult, mikor visszaérkeztek Bárdyval az óriás cser aljához.

Vigasztalni akarták, de hasztalan.

— Oh, édes kedvesem, — tört ki egyszerre a „flore mundra“ hangosan, — hát neked még gyertyát sem gyújtottak, mikor meg vagy halva? Megállj édes Izráám! várj meg itt kedvesem, amíg gyujtok! — s elindult a patak felé.

— Megálljon szép leány! — szólt utána a tiszt. Nem lehet oly könnyen kijutni a táborból! Hogy jön vissza? Mi a jelszó?

— Kimegyek anélkül is, köszönöm!

— De nem engedik vissza.

— Engem nem bántanak! Világitanom kell! Halottam van... — és elrohant.

A tiszt megcsóválta a fejét és hagyta menni. Aztán intézkedett felőle az örökuél.

A „flore mundra“ pedig magával hívott néhány vitézt a patakon át, hogy jó vacsorát hozzanak a faluból. Azok, bár a tisztek engedelme nélkül, követték. A leány csak mindig halottjáról beszélt, kinek gyertyát kell gyújtani.

A faluba érve megpakolta őket jól, s visszaküldé a táborba, mert megígérték, hogy vissza engedik.

— Én is jövök mindjárt! — biztatóta őket a „flore mundra“, csak elébb gyertyát gyujtok a halottamnak. De vissza engedjetelek ám!

Félóra mulva Kis-Székely, — a lázongó oláh fészek --- minden oldalról kigyuladt.

Ez volt a „flore mundra“ halotti világitása a Balog Izra tiszteletére... Háromszáz szalmás fedelű házikó lobogott el a legdrágább halottért, s még egy óra sem telt el, mikor újra a derék tiszt előtt állott Flóra.

— Itt vagyok tiszt uram s csak az a kérésem, hogy ezt a halottat, mint katonát — diszesen temettese el holnap. A halotti világitásommal meg lehet elégedve. Látja ott a fák között azt a gyöngén átszűrődő világot?... s oda vonta a tisztet.

— Igen.

— No, ott háromszáz oláhnak szalmás házai világitanak a megholt lelkéért.

A tiszt némi gyönyörűséget talált a felfellobbanó zsványfészek égésében.

— De még egy kérésem van!

— Meghallgatom!

— Atyám is volt nekem, aki ott esett el a harczmezőn, mint vitéz vezére az ellenség táborának. Én lőttem meg! — s szemei olyan különösen kifordultak a szép leánynak. De holnap azért tisztességesen akarom eltemetni! — folytatá csendesén, — mert ő az én édes atyám volt!...

Aztán zokogva kérte meg:

— Ugy-e lövet hármat a temetésére?..

A tisztnek könyek tolultak szemeibe.

— Megteszem! — válaszolt röviden.

— Köszönöm!... Köszönöm!... Nekem most úgy sincs senkim!... — s zokogva borult a legdrágábbnak hideg tetemére siratni... zokogni...

*

Másnap, mielőtt elvonultak volna a honvédek, diszes sorfalak között három koporsót engedtek le az öreg óriás cserfatövéhez.

Az első kisebb volt.

A másik kettőnek hármas diszlövessel bocsájtották le lakóit a csendes hazába, hol nincsen fajgyűlölet és megférnek egymás mellett a legnagyobb ellenségek is.

*

A világosi gyásznapi után Bárdy Ákos külföldre bujdosott, hová nejét és Balog Esztert is magával vitte. Két évi száműzés és hányatás után Bárdyné elgyöngült, beteges lett és meghalt.

Igy vezette oltárhoz a kedves molnárleányt, s bujdosott tiz esztendeig, mikor kegyelmet nyerve hazajött nejével: Balog Eszterrel és két szép fiával Kis-Székelyre, ujat építeni a leégett kastély helyébe.

A „flore munda“ még soká volt réme az oláhságnak messze helyeken, de hogy mi lett vele? arról nem tud senki.

(Vége.)

PÉTERFI

SZÉKELY- — ATYAFIAK

ELBESZÉLÉSEK

Füzve 1 korona.

Kapható:

Bernstein Mórnál

Sepsi-Szt.-György.

MŰVEI

SZÉKELY- FÖLDRŐL

GÓBÉSÁGOK.

Füzve 2 korona.

Kapható:

Temesváry M.-nál

Marosvásárhelyt.

201 LEGUJABB MAGYAR és SZÉKELY NÉPDAL

Füzve 1 korona.

Kapható:

Harmath Józsefnél

✻ TORDA. ✻

FENYŐVÁRY IBOLYKA

REGÉNY.

Füzve 1 korona.

Kapható:

Adi Árpádnál

Marosvásárhelyt.

PARASZT- — DRÁMA

REGÉNY

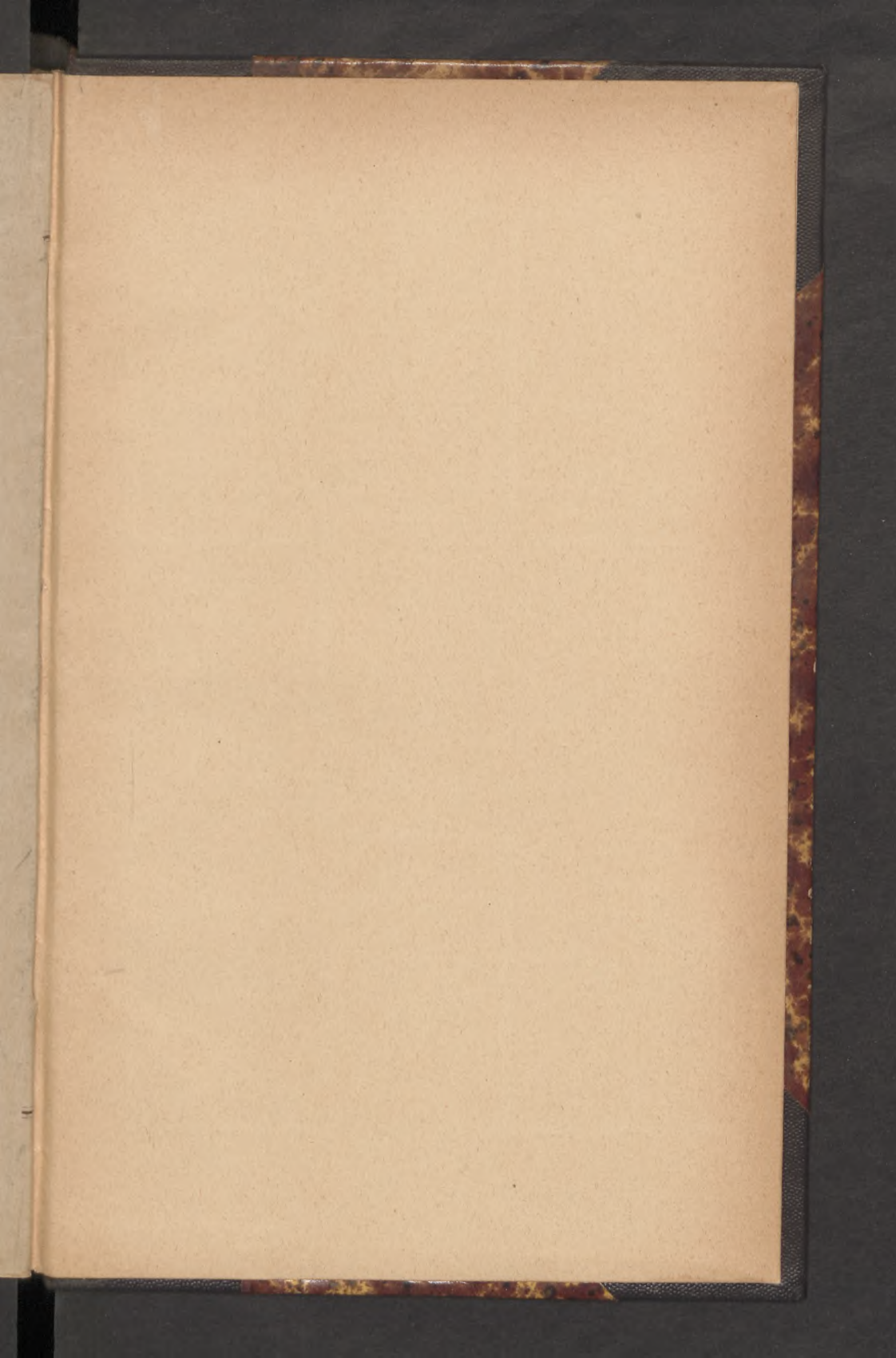
Füzve 1 korona.

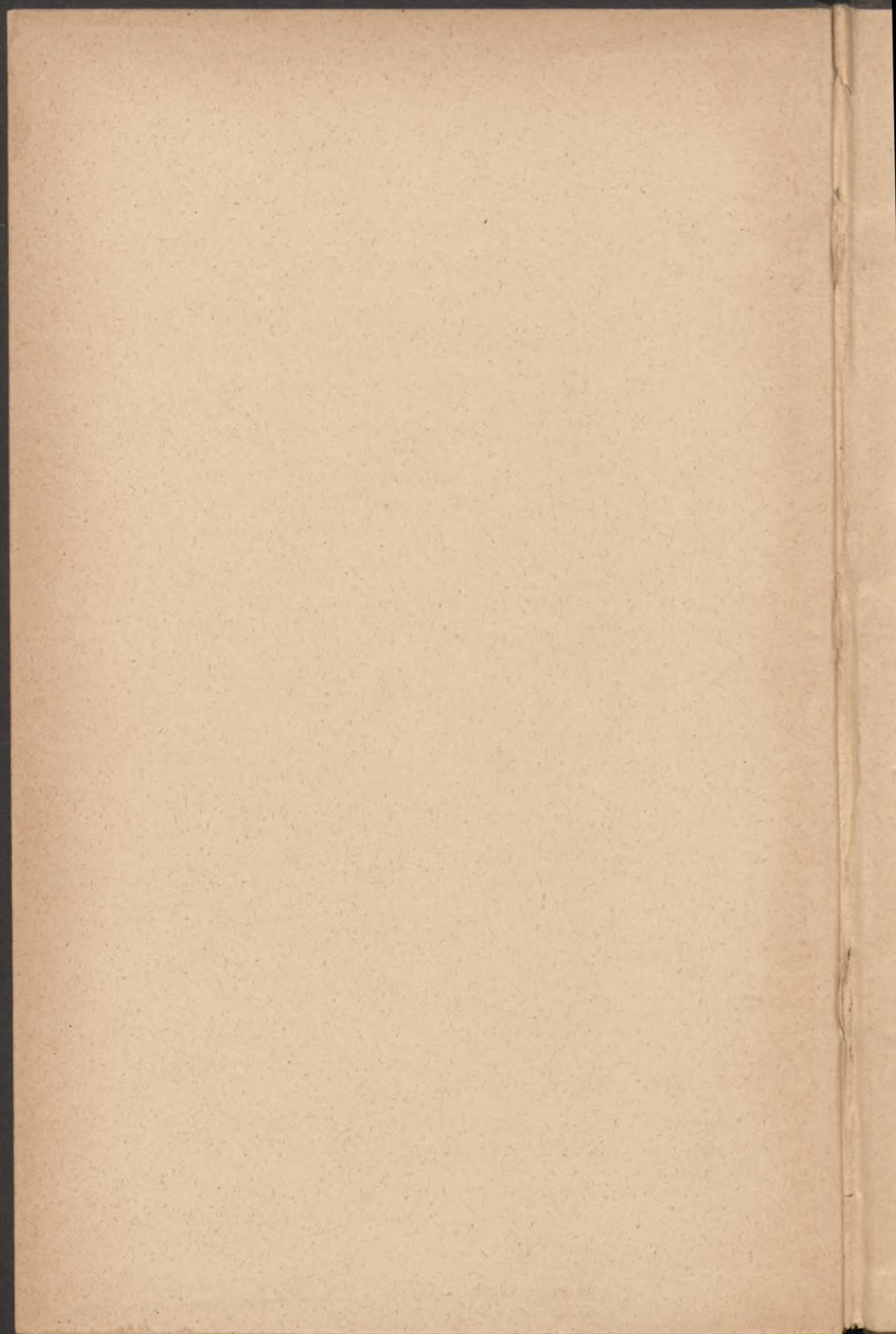

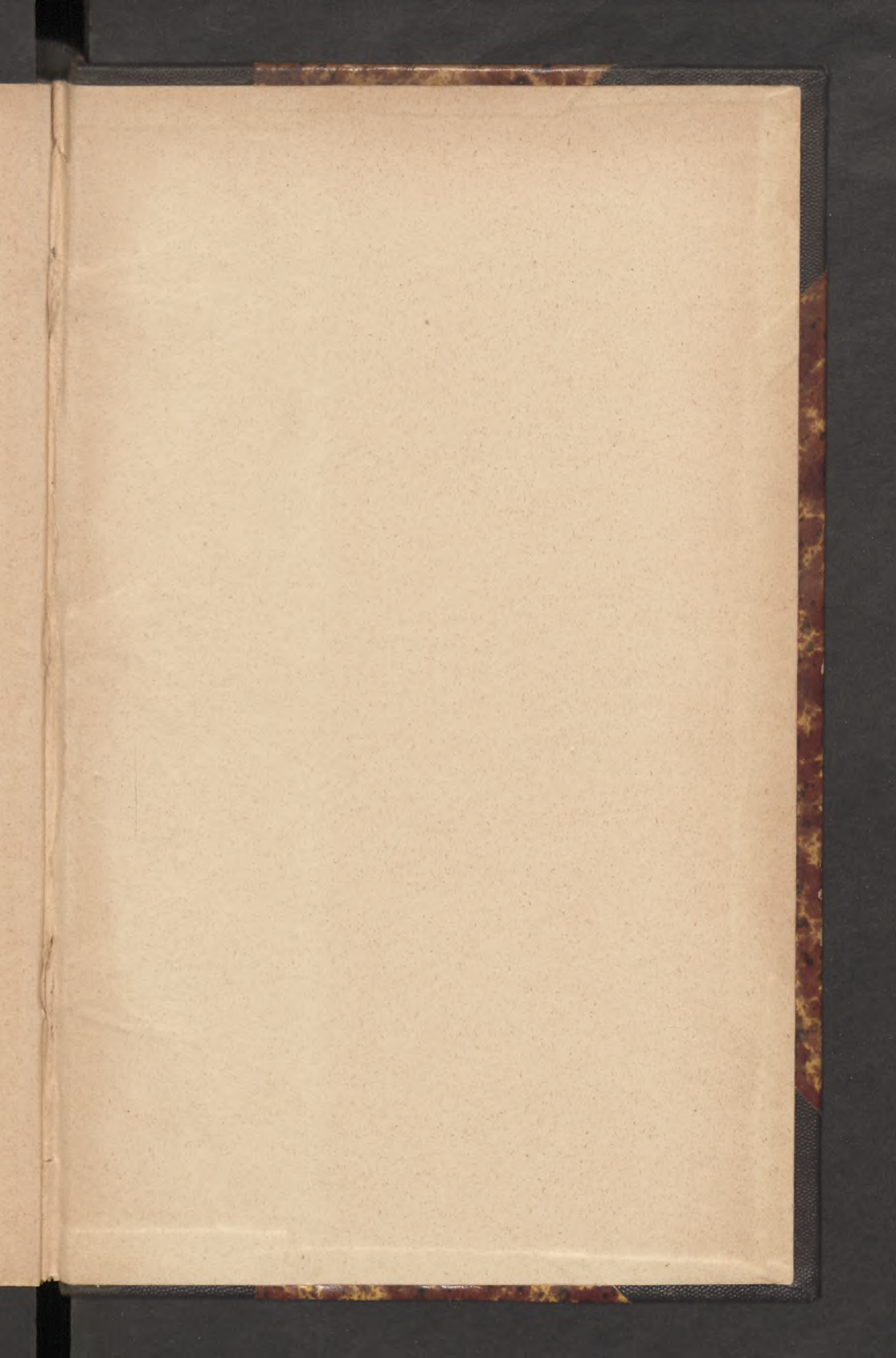
Kapható:

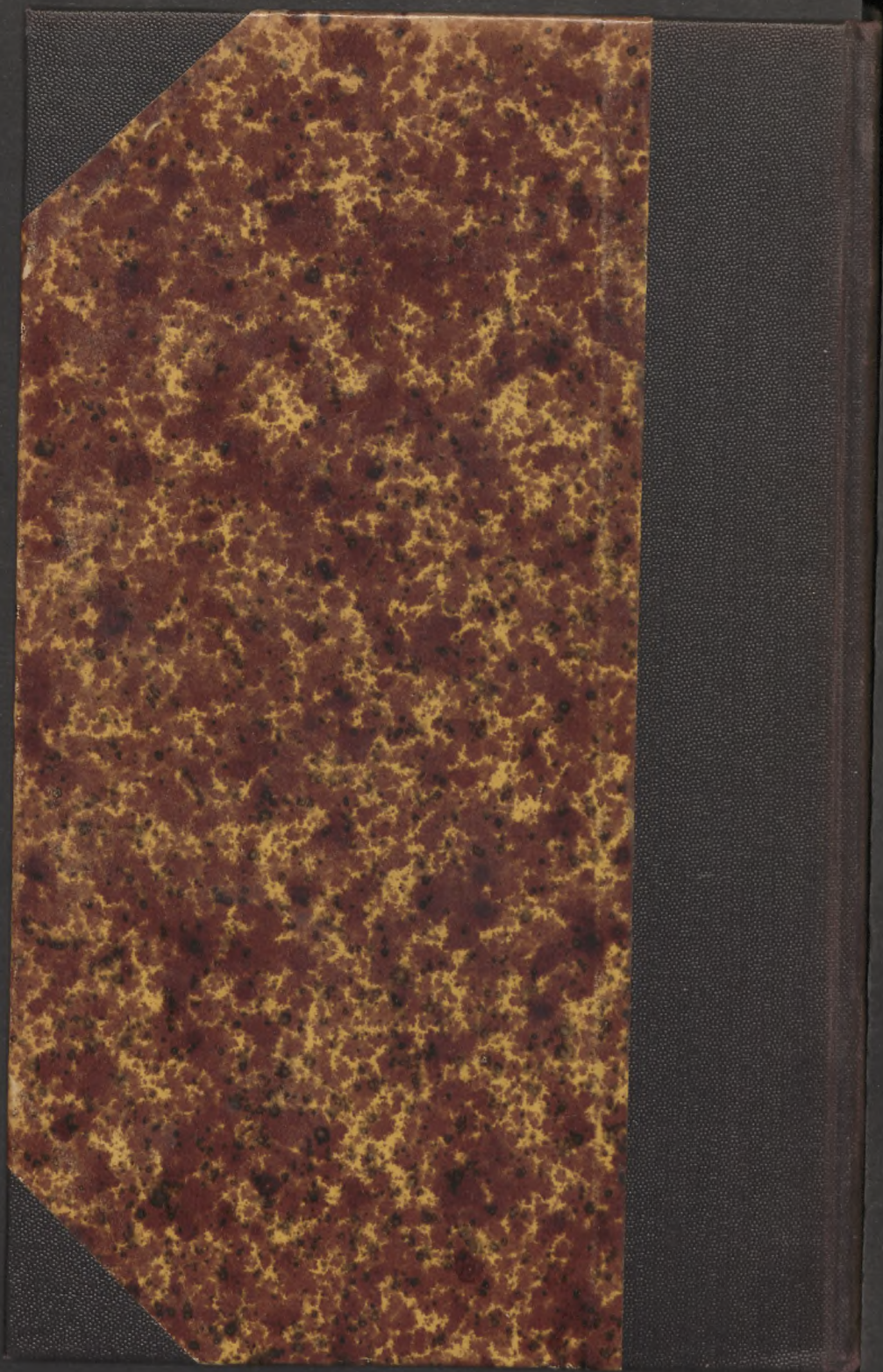
Adi Árpádnál

Marosvásárhelyt.

Péterfi.

Paraszt
dráma.

N. M.
